

zeleno i psavo

magazin primorsko-goranske županije

Riječka enciklopedija

Fluminensia

Kolektivna
memorija

grada

i okolice

na
internetu

plus prilog

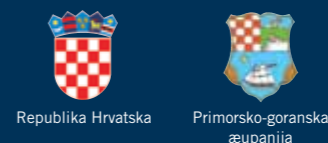

gradovi i općine

Adamićeva 10, 51000 Rijeka
T: ++385 51 351-600 F: ++385 51 212-948
info@pgz.hr • www.pgz.hr

Župan:
Zlatko Komadina
Zamjenici župana:
Marina Medarić
Marko Boras Mandić
Petar Mamula

Predsjednik Županijske skupštine:
Erik Fabijanić

Najviše stanovnika
Grad Rijeka
128.735

Općina Viškovo
Vozišće 3, 51216 Viškovo
T: ++385 51 503 770
F: ++385 51 257 521
E: nacelnica@opcina-viskovo.hr
www.opcina-viskovo.hr

Općina Klana
Klana 33, 51217 Klana
T: ++385 51 808 205
F: ++385 51 808 708
E: nacelnik@klana.hr
www.klana.hr

Grad Kastav
Zakona kastafskega 3,
51215 Kastav
T: ++385 51 691 452
F: ++385 51 691 454
E: info@kastav.hr
www.kastav.hr

Općina Jelenje
Dražičkih boraca 64,
51218 Jelenje
T: ++385 51 208 080
F: ++385 51 208 090
E: opcina.jelenje@gmail.com
www.jelenje.hr

Općina Čavle
Čavle 206, 51219 Čavle
T: ++385 51 208 310
F: ++385 51 208 311
E: opcina@cavle.hr
www.cavle.hr

Grad Čabar
Narodnog oslobođenja 2,
51306 Čabar
T: ++385 51 829 490
F: ++385 51 821 137
E: info@cabar.hr
www.cabar.hr

Općina Skrad
Josipa Blaževića-Blaža 8,
51311 Skrad
T: ++385 51 810 620
F: ++385 51 810 680
E: opcina-skrad@ri.t-com.hr
www.skrad.hr

Najmanje stanovnika
Općina Brod Moravice
865

Općina Brod Moravice
Stjepana Radića 1,
51312 Brod Moravice
T: ++385 51 817 180
F: ++385 51 817 002
E: opcina@brodmoravice.hr
www.brodmoravice.hr

Općina Ravna Gora
I.G. Kovačića 177, 51314
Ravna Gora
T: ++385 51 829 450
F: ++385 51 829 460
E: opcina-ravna-gora
@ri.t-com.hr
www.ravnagora.hr

Grad Vrbovsko
Goranska ulica 1,
51326 Vrbovsko
T: ++385 51 875 115
F: ++385 51 875 008
E: marina.tonkovic@vrbovsko.hr

Gradonačelnik:
Dražen Muftić
Predsjednik Vijeća:
Šein Brinjak

Općina Mrkopalj
Stari kraj 3, 51315 Mrkopalj
T: ++385 51 833 131
F: ++385 51 833 101
E: opcina-mrkopalj@ri.t-com.hr
www.mrkopalj.hr

Načelnik:
Ivica Padavić
Predsjednik Vijeća:
Miljenko Kauzarić

Najviše naselje
Begovo Razdolje
- 1.060 m.n.v.

Najviši planinski vrh
Kula - Bjelolasica
- 1.534 m.n.v.

Općina Fužine
Dr. Franje Račkog 19,
51322 Fužine
T: ++385 51 829 500
F: ++385 51 829 503
E: opcina-fuzine@ri.t-com.hr
www.fuzine.hr

Načelnik:
Marinko Kauzarić
Predsjednik Vijeća:
Damir Zanoškar

Opći podaci
Ukupno stanovništvo
296.123

Najviše stanovnika
Grad Rijeka
128.735
Općina Viškovo
14.495

Najmanje stanovnika
Općina Brod Moravice
865

Gradova
14

Općina
22

Naselja
510

Naselja bez stanovnika
42

Naselja s 1 stanovnikom
14

Infrastruktura
Ceste
3.490 km

Željeznice
135,5 km

Luke
86

Zračne luke
4

Općina Matulji
Trg M. Tita 11,
51211 Matulji
T: ++385 51 274 114
F: ++385 51 401 469
E: opcina.matulji@ri.htnet.hr
www.matulji.hr

Načelnik:
Mario Ciković
Predsjednik Vijeća:
Slobodan Juračić

Grad Rijeka
Korzo 16, 51000 Rijeka
T: ++385 51 209 333
F: ++385 51 209 520
E: protokol@rijeka.hr
www.rijeka.hr

Gradonačelnik:
mr.sc. Vojko Obersnel
Predsjednica Vijeća:
Dorothea Pešić-Bukovac

Općina Kostrena
Sv. Lucija 38, 51221 Kostrena
T: ++385 51 209 000
F: ++385 51 289 400
E: opcina-kostrena@ri.t-com.hr
www.kostrena.hr

Načelnica:
Mirela Marunić
Predsjednica Vijeća:
Gordana Vukoša

Grad Opatija
Maršala Tita 3,
51410 Opatija
T: ++385 51 680 123
F: ++385 51 701 313
E: opatija@opatija.hr
www.opatija.hr

Gradonačelnik:
Ivo Dujmić
Predsjednik Vijeća:
Prof. dr. sc. Viktor Peršić, dr. med.

Općina Lovran
Šetalište M. Tita 41,
51415 Lovran
T: ++385 51 291 045
F: ++385 51 294 862
E: opcina.lovran@ri.t-com.hr
www.opcinalovran.hr

Načelnik:
Alan Sanković
Predsjednica Vijeća:
Nataša Miljak

Općina Mošćenička Draga
Trg slobode 7, 51417
Mošćenička Draga
T: ++385 51 737 536
F: ++385 51 737 621
E: mosc-draga-opcina
@ri.t-com.hr
www.moscenicka-draga.hr

Načelnik: Ratko Salamon
Predsjednica Vijeća:
Magda Mandić

Grad Cres
Creskog statuta 15,
51557 Cres
T: ++385 51 661 950, 661 954
F: ++385 51 571 331
E: grad@cres.hr
www.cres.hr

Gradonačelnik:
Kristijan Jurjako
Predsjednik Vijeća:
Marčelo Damijančević

Grad Mali Lošinj
Riva lošinjskih kapetana 7,
51550 Mali Lošinj
T: ++385 51 231 056
F: ++385 51 232 307
E: gradonacelnik@mali-losinj.hr
tajnik@mali-losinj.hr
www.mali-losinj.hr

Gradonačelnik:
Gari Cappelli
Predsjednik Vijeća:
Anto Nedić

Grad Rab
Trg Municipium Arba 2,
51280 Rab
T: ++385 51 777 460
F: ++385 51 724 777
E: tajnica@grad-rab.hr
www.rab.hr

Gradonačelnica:
Rosanda Krstinčić - Guščić
Predsjednik Vijeća:
Željko Peran

Općina Lopar
Lopar bb,
51281 Lopar
T: ++385 51 775 593
F: ++385 51 775 597
E: tajnik@opcina.lopar.hr
www.opcina-lopar.hr

Načelnik:
Alen Andreškić
Predsjednik Vijeća:
Damir Paparić, prof.

Grad Krk
Trg bana J. Jelačića 2,
51500 Krk
T: ++385 51 401-111
F: ++385 51 221 126
E: grad-krk@ri.t-com.hr
www.grad-krk.hr

Gradonačelnik:
Darijo Vasilčić
Predsjednik Vijeća:
Josip Staničić

Općina Punat
Novi put 2, 51521 Punat
T: ++385 51 854 140
F: ++385 51 854 840
E: opcina-punat@ri.t-com.hr
www.opcina-punat.hr

Načelnik:
Marinko Žic
Predsjednik Vijeća:
Goran Gržanić

Grad Novi Vinodolski
Trg Vinodolskog zakona 1,
51250 Novi Vinodolski
T: ++385 51 245 045
F: ++385 51 244 409
E: gradonacelnik
@novi-vinodolski.hr
www.novi-vinodolski.hr

Gradonačelnik:
Nada Đurić
Predsjednik Vijeća:
Neven Pavelić

Grad Crikvenica
Kralja Tomislava 85,
51260 Crikvenica
T: ++385 51 455 400
F: ++385 51 242 009
E: info@crikvenica.hr
www.crikvenica.hr

Gradonačelnik:
Damir Rukavina
Predsjednik Vijeća:
Lovorko Gržac

Grad Kraljevica
Frankopanska 1A,
51262 Kraljevica
T: ++385 51 282 450
F: ++385 51 281 419
E: gradska-uprava@
kraljevica.hr
www.kraljevica.hr

Gradonačelnica:
Nada Đurić Turina
Predsjednik Vijeća:
Aleksandar Kružić

Općina Vinodolska općina
Bribir 34, 51253 Bribir
T: ++385 51 422 540
F: ++385 51 248 007
E: pravna@vinodol.hr

Načelnik:
Ivica Crnić
Predsjednik Vijeća:
Boris Miklić

Grad Bakar
Primorje 39, 51222 Bakar
T: ++385 51 455 710
F: ++385 51 455 741
E: gradonacelnik@bakar.hr
www.bakar.hr

Gradonačelnik:
Tomislav Klarić
Predsjednik Vijeća:
Milan Rončević

Općina Malinska - Dubašnica
Lina Bolmarčića 22,
51511 Malinska
T: ++385 51 750 500
F: ++385 51 859 322
E: info@malinska.hr
www.malinska.hr

Načelnik:
Anton Robert Kraljić
Predsjednik Vijeća:
Zdenko Cerović

Općina Baška
Palada 88 51523, Baška
T: ++385 51 750 550
F: ++385 51 750 560
E: opcina-baska@ri.t-com.hr
www.baska.hr

Načelnik:
Toni Juranić
Predsjednik Vijeća:
Ivica Juničić

Općina Vrbnik
Trg Škujica 7, 51516 Vrbnik
T: ++385 51 857 310
F: ++385 51 857 099
E: opcina-vrbnik@ri.t-com.hr
www.opcina-vrbnik.hr

Načelnica:
Marija Dujmović-Pavan
Predsjednik Vijeća:
Slavko Zahija

Općina Dobrinj
Dobrinj 103, 51514 Dobrinj
T: ++385 51 848 344
F: ++385 51 848 141
E: opcina-dobrinj@ri.t-com.hr
www.dobrinj.hr

Načelnik:
Neven Komadina
Predsjednik Vijeća:
Zoran Kirinčić

Općina Omišalj
Prikešte 13, 51513 Omišalj
T: ++385 51 661 970
F: ++385 51 661 980
E: opcina@omisalj.hr
www.omisalj.hr

Načelnica:
Mirela Ahmetović
Predsjednik Vijeća:
Krešimir Kraljić

Površina kopna
3.588 km²

Dužina morske obale
1.065 km

Najveći otoci
Cres i Krk
10.578 ha

Najmanji otok
Boljkovac (Rab)
0,11 ha

2-10 90 dana
županijski info

11-15 razgovor
Erik Fabijanić, predsjednik
Županijske skupštine
Navikli smo raditi s tankom
većinom

14-15 reportaža
Gorski kotar
Užas ledene oluje zime 2014.

16-17 na kafe
Damir Rukavina, gradonačelnik
Crikvenice
Procvat u doba recesije

18-19 vizitka
Industrijska zona Bakar -
Kukuljanovo
Industrijska zona razvoja

20-25 kartulina
Karneval u Opatiji
Sve tajne opatijske Balinjerade

26-27 ožko nas
Nikolina Eva Pahljina, pomorska
časnica
Eva kapetanica razbija stereotipe

30-31 obljetnice
120 godina opatijske hitne
Temelji hrvatske hitne medicine

32-33 među nama
Odjel za prostorna pitanja PGŽ
Njih 62 na 60.000 predmeta

34-35 ustanove
Kuća Klović u Grižanama
Juraj Klović se vraća kući

36-37 ožko nas
Catherine Trinajstić,
humanitarka
Životni fakultet nitko mi ne može
oduzeti

40-41 sport
Robert Kišerlovski, biciklist
Među 15 najboljih biciklista svijeta

42-43 pijat
Konoba Galija, Krk

44-45 pet pitanja
Alen Polić, pjevač i čuvar
baštine
Bil san sramežljiv, Putokazi su me
prominili

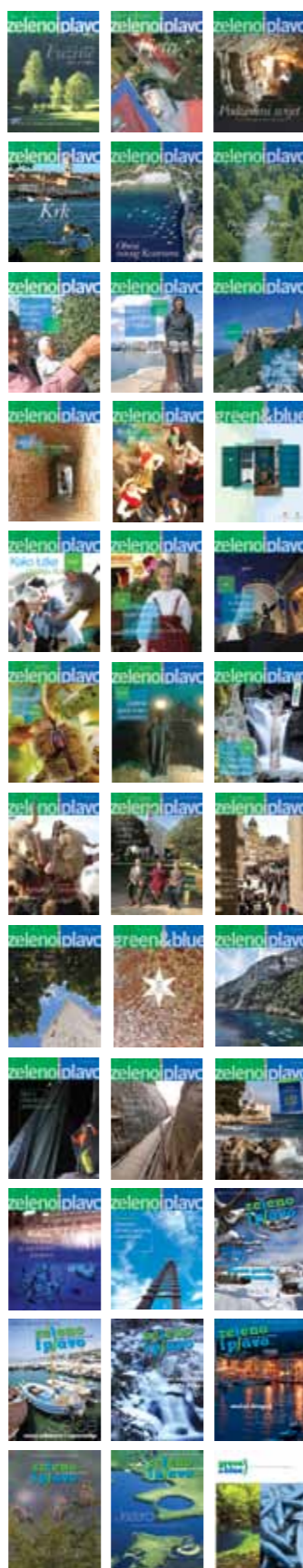

46-48 ožko nas
Riječka enciklopedija
Fluminensia
REF na Facebooku ima 12.000
članova

49 križaljka
Karneval Opatija

50 info zip
dobitnici nagradne križaljke

51 štorija
Na stubama

Impressum:
zeleno i plavo
magazin PGŽ

ISSN 1845-5220
Izlazi 4 puta godišnje
Godina X
Broj 34
Travanj 2014.

Izdavač:
Primorsko-goranska županija,
Adamićeva 10, Rijeka
info@pgz.hr
www.pgz.hr
tel: 051 / 351 612

Za izdavača:
Zlatko Komadina

Odgovorni urednik:
Ermina Duraj
Glavni urednik:
Dragan Ogurlić

Autori tekstova:
Dragan Ogurlić, Marinko Krmpotić,
Davor Žic, Zdravko Kleva, Boris
Perović, Anto Ravlić, Mladen
Trinajstić, Slavica Kleva, Hrvoje
Hodak, Anton Ficko

Fotografije:
Petar Fabijan, Sandro Rubinić,
Marinko Krmpotić, Damir Škomrlj,
Mladen Trinajstić, Anton Ficko,
Anto Ravlić
Naslovnica:
Sandro Rubinić

Ilustracija:
Vjekoslav Vojo Radoičić

Likovno oblikovanje:
Ivica Oreb

Marketing i produkcija:
Makol marketing, Rijeka, narudžba
oglasa na e-mail: makol@makol.hr
ili fax 051 / 677 226

Tisak:
Radin print, Sv. Nedelja

Naklada:
15.000
Idući broj magazina "Zeleno i
plavo" izlazi u lipnju-srpnju 2014.

Predbilježi se i besplatno primaj
poštom magazin
Primorsko-goranske županije
zeleno i plavo
info@pgz.hr • www.pgz.hr
• tel: 051 / 351 612

**Svečana sjednica
Županijske skupštine PGŽ**

U slavu Opatiji, mislama uz Gorski kotar

U godini punoljetnosti regionalne samouprave u Hrvatskoj očekujem da država prihvati činjenicu da možemo preuzeti i veće odgovornosti ako se decentraliziraju sredstva i ojača naš financijski i upravljački potencijal, poručio je župan Zlatko Komadina

Zeleni i plavi dio Primorsko-goranske županije simbolički su se povezali na svečanoj sjednici Županijske skupštine održanoj sredinom travnja u Opatiji. Odabirom grada domaćina i nastupom promotora opatijskog turizma Zlatana Stipišića Gibonija odana je počast visokoj obljetnici – 170 godina organiziranog turizma na ovim prostorima – a scenografija i fantastične izvedbe devetogodišnjeg svirača helingonke iz Čabra Luke Erenta i

vokalne skupine DiM iz Delnica, poslužile su kao podsjetnik na nedavnu elementarnu nepogodu koja je uništila gotovo polovinu goranskih šuma.

- Sadašnje stanje u Gorskom kotaru ukazuje na važnost posebnog zakona o planinskom području, a stanovnicima treba omogućiti da žive od poljoprivrede, stočarstva, šumarstva i drvne industrije, tako da što više prihoda ostane u tom kraju, kazao je u svom govoru župan Zlatko Komadina.

Oduševio izvedbom - Luka Erent, devetogodišnji svirač helingonke iz Čabra

Promotor velike obljetnice opatijskog turizma Zlatan Stipišić Gibonni

Predsjednik Vlade Zoran Milanović nazočio je skupi u Opatiju

Županijska godišnja nagrada pripala je književnici Kristini Posilović, a posmrtno je dodijeljena Darku Dekoviću

Podsjetio je i da je ovom svečanošću Županija proslavila svoj 21. rođendan, te tako po svim zakonskim propisima postala punoljetna.

- U godini punoljetnosti regionalne samouprave u Hrvatskoj očekujem da država prihvati činjenicu da možemo preuzeti i veće odgovornosti ako se decentraliziraju sredstva i ojača naš financijski i upravljački potencijal, kazao je Komadina.

Predsjednik Vlade Zoran Milanović kazao je da je "Gorski kotar tema koja ga i osobno dira".

- Oni koji žive u Gorskom kotaru, moraju živjeti dobro. A nema razloga da ne bude tako. Gorski kotar je sada najrazvijenije planinsko područje u Hrvatskoj, ali to ne znači da ne može bolje. Imamo tradiciju na koju možemo biti ponosni, no ako je ne iskoristimo, od toga nikakve koristi, poručio je Milanović.

Na sjednici su uručene i županijske nagrade, pri čemu je ona za životno djelo posmrtno dodijeljena Darku Dekoviću, a godišnja nagrada pripala je književnici Kristini Posilović. Uz plakete, dobitnicima su, kao još jedna potvrda "simbioze" plavo-zelene županije, uručena posebna izdanja Zlatne knjige opatijskih gostiju, te monografije "Primorsko-goranska županija iz zraka" u čijim su impresivnim fotografijama snimljenim okom vrhunskih fotografa iz ptičje perspektive mogli uživati i uzvanici tijekom izvedbe svečane županijske pjesme.

Davor ŽIC

Ako se nastavi ovako doći će do izumiranja Gorskog kotara. Štete od posljednje elementarne nepogode su 178 milijuna eura samo u Gorskom kotaru, a 1. siječnja 2015., kada nestane zakon o brdsko-planinskom području, doći će do nove elementarne nepogode gdje će Gorski kotar izgubiti kroz samouprave dodatnih 25 milijuna kuna, upozorio je župan Komadina

Milijunske štete od ledene kiše, a nove štete priprema državna politika

Prošireni kolegij župana s goranskim gradonačelnicima i načelnicima

Gorski kotar došao do kritične točke opstojnosti

Županijska skupština prihvatila Deklaraciju o Gorskom kotaru

Na 8. sjednici Županijske skupštine 27. ožujka 2014. vijećnici su prihvatili Deklaraciju o opstojnosti Gorskog kotara.

Govoreći o Deklaraciji o opstojnosti Gorskog kotara, župan Zlatko Komadina rekao je da je logično da se političko predstavničko tijelo građana županije jasno odredi o potrebi zakonske regulacije planinskih područja u Hrvatskoj. Deklaracija govori o tome da resurse Gorskog kotara treba iskoristiti za poboljšanje kvalitete života tamošnjih stanovnika. "Bez radnog mjesta svatko će napustiti svoj dom", zaključio je župan dodavši da bez javnog apela poput ove deklaracije neće biti ni konkretnih pomaka.

Nakon višesatne rasprave na kojoj su se članovi Županijske skupštine usuglasili oko važnosti osiguravanja budućnosti Gorskog kotara, sa 42 glasa i jednim suzdržanim prihvaćena je Deklaracija o opstojnosti Gorskog kotara.

Početkom ožujka u Radničkom domu u Delnicama održan je prošireni kolegij Župana s goranskim gradonačelnicima i načelnicima. Tema susreta bila je opstojnost i razvoj Gorskog kotara. Svi goranski gradonačelnici i načelnici potpisali su Deklaraciju o Gorskom kotaru koju je predložio župan, a koju je potvrdila i Županijska skupština na sjednici 27. ožujka.

Sastanak u Delnicama okupio je sve načelnike i gradonačelnike Gorskog kotara, javna poduzeća, županijske ustanove i upravne odjele Županije kako bi sagledali štete i vidjeli perspektive Gorskog kotara.

"Gorski kotar došao je do kritične točke opstojnosti, a ako se nastavi ovako doći će do izumiranja Gorskog kotara. Štete od posljednje elementarne nepogode su 178 milijuna eura samo u Gorskom kotaru, a 1. siječnja 2015., kada nestane Zakon o brdsko-planinskom području, doći će do nove elementarne nepogode gdje će Gorski kotar izgubiti kroz samouprave dodatnih 25 milijuna kuna", rekao je župan.

Govoreći o načinu zadržavanja stanovništva u Gorskom kotaru, Komadina je rekao da je potrebno poduzeti mjere za podizanje gospodarske aktivnosti i to aktivnim mjerama Vlade Republike Hrvatske, izmjenama zakona o regionalnom razvoju koji će dodatno učiniti život težim.

Prema županu, problemu treba pristupiti decentralizacijom sustava i višom rentom od Hrvatskih šuma jer u Gorskom kotaru ljudi moraju živjeti od šume.

Što se tiče elementarne nepogode koja je pogodila ovaj dio naše županije, civilne šteta rješavat će se kroz elementarnu nepogodu. Županija će svakom Goraninu koji bude tražio zamjenu za postojeću vočku kupiti vočku, a za tu potrebu nabavit će se oko 50 tisuća voćaka.

"Javna poduzeća saniraju štetu, Elektroprimorje ukapa kabele, drva će se izvući i time će ogrjev za građanstvo biti povoljniji. Međutim, šume su ranjene za narednih 30 godina", rekao je Komadina.

U ime Ekonomskog fakulteta analizu studije zakona za Gorski kotar iznio je Saša Čegar, a svoju ocjenu stanja iznio je i Heri Bezić, dekan Ekonomskog fakulteta u Rijeci, koji je zaključio da će, gledajući odluke koje se donose, Gorski kotar ostati bez značajnijih sredstava. "U ovom trenutku to je veliki udarac na proračun svih jedinica lokalne uprave i samouprave i sigurno će se odraziti na standard života ovdje i na daljnju depopulizaciju Gorskog kotara."

Na sastanku su sudjelovali predstavnici Hrvatskih šuma, Hrvatske elektroprivrede, Hrvatskih cesta, Hrvatskih voda, Županijske uprave za ceste PGŽ, Javne ustanove Priroda, Centra za brdsko-planinsku poljoprivredu PGŽ i Ekonomskog fakulteta u Rijeci. ■■

Strateški projekt Primorsko-goranske županije

Platak će postati hrvatski olimpijski centar

Regionalni sportsko-rekreacijski i turistički centar Platak u svoje prioritete su uvrstili i Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvo turizma kroz Strategiju razvoja turizma u Republici Hrvatskoj do 2020. godine te Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa

Na Platku je 23. veljače predstavljen završetak I. faze i najavljene su daljnje investicije u projekt Regionalnog sportsko-rekreacijskog i turističkog centra Platak. Radi se o strateškom projektu Primorsko-goranske županije uvrštenom i u sustav dodjele tehničke pomoći Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije, a u koji je od 2009. do 2013. godine uloženo preko 15 milijuna kuna, a samo lani 7 milijuna kuna. Za nastavak investicijskih ulaganja u proračunu PGŽ do 2015. godine osigurano je 25,7 milijuna kuna.

"Platak je bio i bit će najveće skijalište u Hrvatskoj, bit će zimski i ljetni olimpijski centar za pripreme naših sportaša, sa skijalištima, igralištima, biciklističkim i planinarskim stazama. Platak će biti centar sporta i rekreacije kao dio turističke ponude Primorsko-goranske županije i Hrvatske", rekao je okupljenim novinarima župan Zlatko Komadina. Također je dodao da je danas u funkciji 5 staza s 5 žičara, uz napomenu da će Platak imati ukupno 10 žičara i 20 staza uz sve druge sadržaje koje mora zadovoljiti jedno moderno skijalište.

Uz predstavnike HEP-a, Hrvatskih šuma, Županijske uprave za ceste, PD Kamenjak, izvođača radova na cestovnoj i komunalnoj infrastrukturi, o projektu Platak imali su što reći i predstavnici Hrvatskog skijaškog saveza Reno Fleiss i Milan Tumara, kao i predstavnici Grada Delnica i Općine Čavle. Fleiss je tako najavio mogućnost da se na Platku organiziraju svjetski skijaški kupovi

Prirodoslovni muzej

Otvoren hotel za pčele samice

U Botaničkom vrtu Prirodoslovnog muzeja Rijeka otvoren je koncem ožujka prvi hrvatski hotel za pčele samice. U hotelu kapaciteta 2500 soba, pčelama će biti na raspolaganju komorice za gniježđenje, gdje će se njihove ličinke moći nesmetano razvijati pod nadzorom kustosa i posjetitelja Muzeja.

Nakon izlijeganja mlade pčele hranit će se cvijećem Botaničkog vrta Muzeja, a na raspolaganju su im i obližnji parkovi i balkoni. Muzej je svečano otvorila zamjenica župana Marina Medarić, poželjevši pčelama dobrošlicu. ■■

Cilj investicije je Platak koristiti tijekom cijele godine

izražavajući zadovoljstvo s novouređenim stazama na Radeševu i ostalom pratećom infrastrukturom.

Novi direktor Goranskog sportskog centra Dario Medvedec vjeruje da će Platak u narednom periodu biti omiljeno okupljalište svih građana PGŽ i Hrvatske te poručio da Platak ima sve važne sadržaje da bi skijalište normalno funkcioniralo, od GSS prostora za zbrinjavanje ozljeđenih i ugostiteljskog objekta na samoj skijaškoj stazi te najavio da je Platak spreman i za ljetno s nizom sadržaja.

Projekt su u svoje prioritete, osim Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije, uvrstili i Ministarstvo turizma kroz Strategiju razvoja turizma u Republici Hrvatskoj do 2020. godine, te Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa. ■■

Plan financiranja

U 2013. godini PGŽ je Goranskom sportskom centru osigurala 3,7 milijuna kuna, a Županijskoj upravi za ceste 3,6 milijuna kuna. S tim je sredstvima uređen dio županijske prometnice i I. faza parkirališta, nova rasvjeta za noćno skijanje na Radeševu, uređena skijaška staza Radeševo 2 i to uz stručnu i konzultantsku pomoć Hrvatskog skijaškog saveza, nabavljena je oprema za zaštitu na skijaškim stazama i financiran niz drugih aktivnosti. Realizacija projekta nastavit će se i narednih godina, a aktivnosti će biti usmjerene na rekonstrukciju i sanaciju žičara/vučnica, uređenje postojećih i novih staza i njihovo međusobno povezivanje, dovršetak uređenja parkirališta, izradu projektne dokumentacije za izgradnju 20 staza i 10 žičara, objekata i sustava zasnježenja, rekonstrukciju i dogradnju velikog doma, uređenje malog doma te izradu projektne dokumentacije za izgradnju sustava vodoopskrbe Plataka iz Riječkog vodoopskrbnog sustava i izgradnju višenamjenske Akumulacije 2 od oko 120.000 kubika.

U planu je i dopuna ponude tzv. "ljetnim sadržajima": nove pješačke i biciklističke staze, dječje igralište, adrenalinski park, prostori za odmor i rekreaciju, boravak i noćenje na otvorenom, školu u prirodi a sve s ciljem da je Platak koristi tijekom cijele godine.

Sveukupna investicija procijenjena je na 1,4 mlrd kuna. Studija isplativosti je utvrdila da je projekt opravdan za sufinanciranje sredstvima Europske unije, a predviđeni udio sufinanciranja sredstvima EU iznosi oko 70 posto. Po završetku investicije na Platku bi se trebalo otvoriti oko 80 novih radnih mjesta.

Županova inicijativa

Slovenske autoceste dovesti do graničnog prijelaza Rupa

Upućeni jedni na druge - sastanak župana i predstavnika susjednih hrvatskih i slovenskih općina

U sjedištu Općine Ilirska Bistrica, župan Zlatko Komadina i načelnik Općine Ilirska Bistrica, župan Emil Rojc, održali su 11. veljače sastanak na temu potencijala i potrebe povezivanja slovenskih autocesta od čvora Postojna do graničnog prijelaza s Republikom Hrvatskom i priključka na autocestu A7.

Sastanak, kojem su prisustvovali gradonačelnik Grada Opatije, Ivo Dujmić, načelnik Općine Matulji, Mario Čiković, zamjenik gradonačelnika Grada Rijeke, Marko Filipović te predstavnici susjednih slovenskih općina s ovog područja, usredotočio na poboljšanje kvalitete prometne povezanosti, odnosno kvalitetnu integraciju na autocestovnu mrežu Europe kroz gradnju dionice autoceste Rupa-Postojna.

Župan Komadina rekao je da Hrvatska kronično nema poveznicu s europskom mrežom autocesta u smjeru istok-zapad. Srednji dio je riješen povezivanjem Zagreba i Ljubljane, ali problem je u tome što se turistički najviše koristi granični prijelaz Rupa.

“Mi smo svi udaljeni od svojih središta, a zapravo smo upućeni jedni na druge ovdje gdje i živimo. Tako je Bistrica sigurno upućenija Rijeci nego Ljubljani kao i obrnuto. No, s obzirom da nam je Slovenija jedan od najvećih partnera u turizmu, u interesu slovenskih građana je imati dio nedostajuće autoceste. Naš interes je kvalitetna povezanost jer taj prometni pravac koriste Austrijanci i Talijani”, rekao je Komadina. Ipak, krajnja odluka je na Vladi Slovenije. ■■

Erik Fabijanić,
predsjednik Županijske skupštine PGŽ

Navikli smo raditi s tankom većinom

Na Županijskoj skupštini imamo dosta točaka dnevnog reda koje se usvajaju velikom većinom glasova, često i jednoglasno. Rasprave su civilizirane a sučeljavanje stavova je na razini normalnog političkog komuniciranja. Zbog toga se razlikujemo od mnogih sredina u Hrvatskoj, zbog toga smo možda i veći Europljani od Europe

Nova fotomonografija županije

Primorsko-goranska županija iz zraka

Fotomonografija „Primorsko-goranska županija iz zraka“ obuhvaća dokumentarističko-umjetnički pregled svih jedinica lokalne samouprave u PGŽ - snimljenih iz zraka. Prikazuje sve najvažnije toponime i područja u našoj županiji fotografskim rukopisom četvorice priznatih autora fotografije (Petar Fabijan - Nenad Reberšak - Damir Škomrlj - Silvano Ježina), uz prateći tekst Edija Jurkovića koji se oslanja na obljetnicu prvoga leta iznad Rijeke, koji je zabilježen prije više od stotinu godina, 10. prosinca 1911., kada je Riječanin Giovanni Prodam pred mnoštvom znatizeljnih sugrađana na Pioppima poletio na jednokrlicu mađarskog konstruktora Horwatha.

Zahvaljujući svojoj ljepoti, raznolikosti ali i uređenosti, fotomonografija PGŽ sa svojim jedinicama lokalne samouprave je nadasve atraktivan projekt u kakav se nije upustila još niti jedna županija niti regija u Hrvatskoj. U fotomonografiji “Primorsko-goranska županija iz zraka” prikazuju se područja gradova Rijeka, Bakar, Cres, Crikvenica, Čabar, Delnice, Kastav, Kraljevica, Krk, Mali Lošinj, Novi Vinodolski, Opatija, Rab, Vrbovsko te općina Baška, Brod Moravice, Čavle, Dobrinj, Fužine, Jelenje, Klana, Kostrena, Lokve, Lopar, Lovran, Malinska-Dubašnica, Matulji, Mošćenička Draga, Mrkopalj, Omišalj, Punat, Ravna Gora, Skrad, Vinodolska Općina, Viškovo i Vrbnik. Nastajala je u zadnjih nekoliko godina a u završnoj fazi intenzivno od kolovoza 2013. godine. ■■

Razgovarao: Dragan OGURLIĆ
Snimio: Petar FABIJAN

Erik Fabijanić, predsjednik Županijske skupštine Primorsko-goranske županije, prvi put je politički profesionalac postao još tamo početkom devedesetih, kad je potpisao ugovor o radu s Ivicom Račanom. Usprkos toga, ne smatra se ni Račanov, ni Linićev, ni Komadinin čovjek, nego oduvijek SDP-ov i kaže: "Uvijek sam bio biran, kao i svi u nomenklaturi. Ljudi vole podjele, pripadanja, ali... ako si potpredsjednik županijske organizacije, onda radiš poslove koji su ti povjereni zajedno s drugima koji su izabrani kao i ti."

Od ostalih funkcija Fabijanić je predsjednik Upravnog vijeća u Zavodu za prostorno planiranje. U SDP-u je potpredsjednik županijske organizacije SDP-a i član Glavnog odbora. Kao bivši novinar i sindikalni aktivist, bio je više godina na istaknutim funkcijama u Hrvatskom novinarskom društvu i Sindikatu novinara Hrvatske.

Moglo bi se reći da ste već dugo dužnosnik SDP-a... Postoji li sukob u SDP-u na razinama Grada Rijeke i Županije?

- Klasičnog sukoba ja ne vidim. Ovdje govorimo o obnašanju vlasti, gdje je svatko izabran zato da bi štutio interese, jedan regionalne samouprave a grad svoje lokalne samouprave. Realna životna priča je da se te stvari često puta preklapaju i da su interesi različiti. Obzirom da imamo kvalitetne ljude na pozicijama, onda oni te interese jako dobro i zagovaraju. Na kraju krajeva, ako ne može doći ni dogovora ni do kompromisa onda se prepušta sudu, ne zato da bi sud ratovao nego da bi riješio stvar na temelju zakona. Jedan klasičan primjer je bio baš pitanje osnivačkih prava nad

Guvernerovom palačom. Propisi su se pokušavali tumačiti sa stajališta interesa onoga ispred koga se nastupa, za što su izabrani. Ono što je sporno, i gdje ne može doći do dogovora, treba riješiti arbitražom, odnosno sudom.

Onda, tu imamo i različite stilove rada gradonačelnika i župana, i često to dolazi od backgrounda, što je radio ili što radi paralelno s politikom. Premda, sve je to stvar percepcije u javnosti, ima li tu nekakvog neslaganja ili nema. Ja osobno u dvadeset godina nisam prisustvovao niti jednoj klasičnoj svađi između župana i gradonačelnika.

Traženje vođe

Da, svakako se radi o različitim stilovima upravljanja gradom i županijom...

- Nema antagonizma, ali ima sučeljavanja, bez daljnijega. Stvar je naprosto u različitim interesima. Dovoljno je navesti recimo pitanje srednjih škola. Županija je osnivač srednjih škola u gradu Rijeci, a zgrade su u vlasništvu grada. Postoji proces kojim će se i to sada rješavati. Tu grad i županija moraju surađivati, ali ako takvih stvari imaš deset ili dvadeset, normalno je da postoje različita razmišljanja. K tome, odnos Županije i Grada je medijski eksponiran jer imaju sjedište u istom gradu. Takvi se razgovori vode sa svakim gradom i općinom u županiji, ali nisu medijski eksponirani pa se taj dio "antagonizma" ne vidi.

Postoji percepcija o SDP-u i u samom SDP-u. Naime, SDP je u Rijeci od devedesetih u lijevoj koaliciji, kao uostalom i u Županiji, ali tek s dolaskom Komadine mi i u županiji preuzimamo izvršnu vlast. Tako da u političkim strukturama starije generacije još uvijek gledaju da je grad jezgra promišljanja, a ne shvaćaju da se SDP proširio i na županiju, koja je zbir lokalnih SDP-a. Ne, ovdje nije riječ o krilima u SDP-u nego o navikama.

Da li Vam se čini da ljudi često puta previše očekuju od politike?

- U pravilu - da. To bi se moglo čak nazvati atavizmom iz prošlih vremena. Nekad smo živjeli u nečem što je bio kult ličnosti. Onda je taj kult ličnosti samo promijenio ime i prezime a dan danas neki ljudi baš to traže. Traže ime i prezime koje će riješiti sve njihove probleme. Traže vođu. E sad, za neke može biti vođa netko tko je pozitivni apsolutist, a može biti i diktator. To je traženje vođe. Marketinški gledano, dan danas na izborima ljudi gledaju prije svega ime i prezime, a iza imena i prezimena moraju stajati neka djela. Činjenica je da postoji iluzija kod politike da se neke stvari mogu riješiti preko noći, a to uistinu nije tako. Malo se shvaća politika kao raspored javnoga novca, novca poreskih obveznika, i da si između ostalog biran zbog toga da to raspoređuješ na najbolji mogući način. To je u biti politika.

Činjenica je da postoji iluzija kod politike da se neke stvari mogu riješiti preko noći, a to uistinu nije tako. Malo se shvaća politika kao raspored javnoga novca, novca poreskih obveznika, i da si između ostalog biran zbog toga da to raspoređuješ na najbolji mogući način. To je u biti politika

Fabijanić: Mi Primorci ne volimo galamiti, nego govoriti argumentirano

Želi li se poslušati baza?

Koliko je jak primorski SDP, i da li je toliko jak da se nijedna važna odluka na nivou cijele organizacije ne može donijeti bez konzultacija sa ovdašnjom bazom?

- Što se tiče županijskog SDP-a, on je zbir lokalnih SDP-a, prema tome on može biti jak isključivo onoliko koliko su jake njegove matične organizacije, gradske i općinske, u Opatiji, Crikvenici, Delnicama i posvuda po županiji. A respektabilnost na državnom nivou dolazi od rezultata. Uzimajući u obzir rezultate na lokalnoj i županijskoj razini, ako zbrojimo sve mandate koji su dobiveni na predstavničkim tijelima općina i gradova, od ukupnog broja mandata SDP Primorsko-goranske županije čini skoro jednu četvrtinu ukupno osvojenih mandata SDP-a Hrvatske. I otkuda dolazi respektabilnost. To nitko ne može ignorirati, ali je druga stvar želi li poslušati.

Ako se, na primjer, s državnog nivoa želi preustrojiti lučke uprave ili drastično promijeniti regionalni ustroj, je li to moguće učiniti bez da se saslušaju iskustva lokalne vlasti?

- Lokalna i regionalna vlast direktno provodi zakone i uredbe i njezina se iskustva moraju čuti. Iz svih priobalnih županija moraju se čuti stavovi vezani uz pitanje ustroja lučkih uprava.

Dio te polemike odvija se preko medija jer javnost mora znati naše mišljenje, povijesnu praksu i argumente struke ovoga kraja. Prethodne vlasti su to prepuštale slučaju, a mi smatramo da u ovoj županiji imamo najbolje primjere iz prakse jer kroz sveukupni pomorski pojas imamo najviše riješenog reguliranog pomorskoga dobra, koji je uređen na način da omogućava privrednu djelatnost i time i radna mjesta i dohodak koji dolazi iz toga, gdje prihod ubire i županija, ali je prije toga i investirala u to pomorsko dobro. Naime, sve što županija dobije od pomorskog dobra ne završava u plaći župana niti naknadi članova županijske skupštine; svaka i zadnja kuna vraća se nazad kroz ulaganje u pomorsko dobro.

Pitanje decentralizacije

To bi i trebao biti smisao decentralizacije. Upravljanje pokriveno izvornim prihodima...

- Kad govorimo o decentralizaciji, nekad su odbornici Skupštine Općine Rijeka imenovali čak i suce za prekršaje, čak je i služba javnog reda i mira bila u ovlasti te Skupštine, kao što je i donijela odluku da se upravljanje pomorskim dobrom daje poduzeću Luka. Kad je danas riječ o koncesijama npr. luke u međunarodnom prometu, danas je daje Zagreb. Zapravo ne od danas, nego od devedesetih godina.

Lokalna i regionalna vlast direktno provodi zakone i uredbe i njezina se iskustva moraju čuti u Zagrebu - Erik Fabijanić

Ako zbrojimo sve mandate koji su dobiveni u predstavničkim tijelima općina i gradova, SDP Primorsko-goranske županije čini skoro jednu četvrtinu od ukupno osvojenih mandata SDP-a Hrvatske. I otkuda dolazi respektabilnost. To nitko ne može ignorirati, ali je druga stvar želi li poslušati

Svijet se radikalno promijenio

Imate 23-godišnju kćer. Kakvu poruku šaljemo mladim ljudima koji danas traže posao, perspektivu, nadu?

- Mi kao društvo ne šaljemo dobru poruku. Uz ovu krizu koju imamo, to je poruka besperspektivnosti. Iako moramo biti svjesni da je kriza svugdje, kriza nije samo u Hrvatskoj. Kriza je u Španjolskoj, Portugalu, Grčkoj, Italiji, gdje sam često i gdje mi stalno govore da je gore kod njih nego kod nas. Ali vratimo se na ono što mi možemo učiniti za sebe. Nitko neće rješavati naše probleme. Svijet se mijenja i to radikalno. Mi smo kroz elektroniku i digitalizaciju doživjeli novu industrijsku revoluciju. Klasični radni odnos nakon završenog školovanja u 20 i nekoj godini, sa stalnim poslom i radnim vijekom od 35-40 godina i nakon toga odlaskom u zasluženu mirovinu - taj svijet uskoro neće više postojati. Da li ćemo mi biti žrtve te budućnosti ili ćemo uspjeti upravljati tom budućnošću ovisi isključivo o nama. Evo, novinarstvo je jedan od klasičnih primjera. Danas, kad imaš i portale i društvene mreže, koja je danas uloga novinarstva u odnosu na ono prije pet-šest-deset godina? Po meni je budućnost novinarstva i dalje razotkrivanje istine, to je ono što nam društvene mreže ne mogu dati. Uostalom, većinu afera i krađa koje su se događale u ovoj državi razotkrili su novinari a ne državno odvjetništvo.

Devedesetih godina dobili smo jaku centralizaciju. Možda bismo je čak i mogli pravdati zbog ratnih zbivanja. Ali na tome je i ostalo, čak i nakon Račanove vlasti koja je počela prenositi određene ovlasti na jedinice lokalne samouprave, poput osnivačkih prava osnovnog školstva. Ali izvorni prihodi koji bi trebali pratiti osnovne škole nisu se do kraja realizirali, jer nastavnici i profesori i dalje plaće dobivaju iz Zagreba. To je osnovna nelogičnost. Jer, svaki put kad se prenesu ovlasti to treba popratiti s izvornim prihodima. To je ono što se kod nas događa stihijski. Država prebacuje probleme na lokalnu razinu, ali ne osigurava sredstva iz kojih će se to financirati. Ona se samo rješava problema. Što opet govori u prilog tome da državu zaista treba decentralizirati.

U nedavnoj prošlosti, za ozbiljnu decentralizaciju jedan mandat Račanove koalicijske vlade bio je ipak prekratak. Trebala bi, po procjeni, najmanje dva, i to s općim konsenzusom relevantnih političkih snaga, da se takva decentralizacija provede i neovisno o smjeni vlasti.

Funkcioniranje Skupštine

Koliko je Vaša pozicija predsjednika Županijske skupštine, kada vladajuća koalicija ima stabilnu većinu, rekli bismo, komotna?

- Naime, meni je ovo već treći mandat u Županijskoj skupštini. U prethodna dva sam bio predsjednik kluba parlamentarne većine. Mi smo navikli raditi s tankom većinom. Ali, ovdje nije pitanje stege, nego zdravog razuma, i upravo tog primorskog mentaliteta koji se odražava kroz funkcioniranje Skupštine. Mi imamo dosta točaka dnevnog reda koje se usvajaju velikom većinom glasova, da ne kažem i jednoglasno. Rasprave su civilizirane a sučeljavanje stavova su u razini normalnog političkog komuniciranja. Zbog toga se razlikujemo od mnogih sredina u Hrvatskoj, zbog toga smo možda i veći Europljani od Europe, a mentalni sklop ljudi je fenomenalan. Bez obzira kojoj političkoj stranci pripadaju, to su sve sjajni ljudi.

Koliko se može biti kreativan uz postojeći proračun Županije, koji je dva i pol puta manji od Grada Rijeke?

- Nama su dvije trećine proračuna decentralizirane funkcije, koje se koriste strogo namjenski, a druga je stvar hoćemo li unutar toga odlučiti obnoviti prozore škole u Crikvenici ili u gradu Rijeci. Ono što možemo raspodijeliti našom političkom voljom, dakle sredstva koja nisu limitirana propisima, možemo godišnje raspodijeliti svega 20 do 40 milijuna kuna. Tako gledano, mi imamo manevarskog prostora tri do četiri puta manjeg od Grada Rijeke. U tih malo novaca imamo 36 gradova i općina koje sve pitaju za neku pomoć, pa onda izračunajte koje su mogućnosti. Ali, usprkos

toga, mnoge stvari su napravljene i uz takva ograničenja. Dovoljno je spomenuti nove školske sportske dvorane, posvuda po županiji.

Nona u Rijeci živjela u sedam država

Kao pripadnik talijanske nacionalne manjine, kako gledate na povijest ovog područja?

- Moja povijest traje od 1961. kada sam rođen, i od tada smo već promijenili dvije države.

Na jednom skupu u Rijeci, na inicijativu mog pandana, predsjednika parlamenta Regije Friuli-Venezia Giulia koji je ovdje došao sa skupinom studenata, raspravljalo se o riječkoj povijesti. Ja sam im tada rekao nešto što je činjenica, i ja tako gledam na povijest i uopće ne mora biti usko vezano uz ovaj grad; moja pokojna nona Albina je rođena 1901. pod Austrijom. Kad je trebala krenuti u obavezno školovanje završila je osnovnu školu na mađarskom jeziku, da bi se poslije dogodio I. Svjetski rat za kojega je već radila u Tvornici duhana. Nakon toga dolazi do još bremenitijeg dijela riječke povijesti po kojemu je neko vrijeme živjela u Slobodnoj Riječkoj Državi, kojoj je gradonačelnik bio Ricardo Zanella, a koji je pobjegao jer su ga otjerali fašisti, da bi to bio čovjek koji je poslije bio partizan, antifašist. Ali, vratimo se mojoj noni. Ona je nakon Zanelle kratko živjela pod D'Annunzijem, a odmah potom pod Mussolinijem koji je kanonadama istjerao D'Annunzia. Nakon toga doživjela je Treći Reich, Nord Adriatische Kunstenland, nakon čega je 45 godina živjela u Jugoslaviji da bi na koncu umrla u slobodnoj i suverenoj Republici Hrvatskoj. Promijenila je dakle 6 ili 7 država. Moja pokojna nona je imala jednu mudrost, a strašno je voljela ovaj grad, ako čovjek živi u nekom okruženju prema kojem je dovoljno otvoren i pošteno radi, može preživjeti sva previranja.

Prihvatanje različitosti

Dali iz te povijesti, raznih država i uređenja, vidite da Rijeka crpi svoju otvorenost i kozmopolitnost?

- Smatram da je upravo tako. Sva previranja koja su se događala u Rijeci događala su se iz razloga što ona ima vrlo bitan geostrateški položaj, u gospodarskom i u bilo kojem pogledu. Ljudi koji su ovdje obitali, da li Hrvati, Talijani, Austrijanci, Mađari... bili su ili instrumentalizirani ili žrtve onih državnih politika kojima je do Rijeke bilo stalo. Zato se meni sviđa ona Obersnelova parola, koja se pojavila na zadnjim izborima, da se Rijeka vratila kući, u Europu. Kojoj je zapravo uvijek pripadala, ona je bila Europa i za vrijeme Jugoslavije. I u novoj Hrvatskoj. Ovdje su ljudi tolerantni, otvoreni, prihvaćaju različitost, to ih obogaćuje i ne frustrira, ne osjeća ih ugroženima i otuđenima ako živi u različitosti. To je primorski, kvarnerski mentalni sklop, općenito. Nije isključivo riječki.

Zbog povijesti i tradicije nikako ne bih želio da se ugasi Novi list, uzimajući pogotovo u obzir što je Novi list značio u pojedinim razdobljima i što on znači danas za svakog građanina ove regije

Kad spominjete taj primorski mentalitet, obično mu se prigovara da je previše samozatajan, kad se treba izboriti za neka svoja prava.

- Mi ne volimo galamiti, nego govoriti argumentirano. Kod nas u pravilu prevladava razum i argument. I po mojim političkim iskustvima, to ne ovisi ni o stranačkoj obojenosti.

S obje strane barikade

Vi zapravo dolazite iz novinarstva. Što danas kao političar mislite o toj profesiji?

- Ja imam to iskustvo da sam bio s obje strane barikade. Taj novinarski posao sam strašno volio. Radio sam u EDIT-u, odnosno u La Voceu u vrijeme kad je materijalna situacija bila vrlo teška, tamo sam bio i predsjednik podružnice Sindikata, i mislim da sam tu dužnost obavljao odgovorno i u korist kolega. Poslije su me izabrali u Izvršni odbor Sindikat novinara Hrvatske te u Izvršnom odboru HND-a, a u osnovi, iz jedne male novine. Dakle, morao sam dobiti glasove neke većine, jer glasovi moje redakcije sigurno nisu bili dovoljni.

Još u doba Račana u La voceu smo organizirali štrajk, jer nismo dobivali plaće. Čak sam završio i na Vrhovnom sudu 2000. pod optužbom za ilegalno organiziranje štrajka, koje je lako moglo rezultirati otkazom i meni i mojim kolegama, jer po ondašnjem zakonu neisplata plaće nije mogla biti osnova za štrajk. Iako je Vrhovni sud odlučio kompromisno, a u biti kontra poslodavca, u meni je ostalo ogorčenje i svojevrsno razočarenje u to kako su druge redakcije pratile taj naš slučaj, pa mogu reći da sam se i u novinarstvo tada pomalo i razočarao. Smatram da bi bilo iznimno dobro kada bi postojao nacionalni kolektivni ugovor za medije jer tada bi se znali uvjeti poslovanja u medijima.

Novinarstvo je skup slobodnih profesija i jakih ličnosti, vrlo pametnih ljudi koji drže do svog imena i prezimena jer je ono garancija njihova kredibiliteta. Danas mogu reći da je puno lakše predsjedavati Županijskoj skupštini nego Skupštini Hrvatskog novinarskog društva kojoj sam predsjedavao nekoliko godina zaredom, uz bok velikim ličnostima hrvatskog novinarstva.

Da li mislite da bi Rijeka mogla izgubiti svoj dnevnik Novi list?

- Zbog povijesti i tradicije nikako to ne bih želio, uzimajući pogotovo u obzir što je Novi list značio u pojedinim razdobljima i što on znači danas za svakog građanina ove regije. Da, mi imamo danas krizu novinarstva i medija, pojačanu recesijom. Nekada se govorilo da je politika ta koja utječe na slobodu medija. Danas su to veliki oglašivači, koji za medije predstavljaju mnogo veću opasnost od politike. ■■

Pod snagom leda pucali su i visoki stupovi dalekovoda

Župan Komadina i predsjednik RH Ivo Josipović u Crnom Lugu

Užas ledene oluje zime 2014.

Napisao: Marinko KRMPOTIĆ
Snimili: Petar FABIJAN
i Marinko KRMPOTIĆ

Stanje je u Gorskom kotaru izuzetno teško - kako ono nastalo divljanjem sila prirode, tako i ono stvoreno zakonskim okvirima koje određuju ljudi. Gorani iz ove krize sami ne mogu nikako izići, a jedinu pomoć do sada pružala je Primorsko-goranska županija. Krajnje je vrijeme da se uključi i država

I nije neka utjeha, ali je nedvojbeno da su Gorani posljednjeg dana siječnja i tijekom prvih petnaestak dana veljače 2014. godine svjedočili zbivanjima povijesnog značaja. Naime, oluja ledene kiše koja je od petka, 31. siječnja pa do ponedjeljka 3. veljače udarila po svim dijelovima Gorskog kotara nezapamćena je po svojoj žestini u povijesti ovog dijela Hrvatske, a štete koje je ostavila iza sebe broje se u stotinama milijuna kuna pri čemu, primjerice, u povijesti državnog poduzeća "Hrvatske šume" ne pamte ovako veliku štetu na šumama, a u "Hrvatskoj elektroprivredi" ističu kako od Domovinskog rata nije bilo ovakvih razaranja. Nažalost, milijunske štete zbrajaju i drugi - "Hrvatske željeznice", sve goranske općine i gradovi, Primorsko-goranska županija, brojna poduzeća, turistički sektor, školstvo, pojedinci... jednom riječju radi se zaista o elementarnoj nepogodi, po mnogočemu i prirodnoj katastrofi kojoj je u srcu zime 2014. godine svjedočilo dvadesetak tisuća Gorana.

Goleme štete

Krivac za sve nevolje još jedne opake goranske zime ovog puta nije bio visok snijeg ni polarne hladnoće, već relativno rijetka prirodna pojava koja pod pomalo nevinim nazivom ledena kiša krije iznimnu opasnost, pogotovo ako je riječ - a to se u Gorskom kotaru dogodilo - o velikim količinama. Kiša koja se pri dodiru s hladnim tlom gotovo istog trenutka ledi padala je na području cijelog Gorskog kotara okovavši nimalo bezazlenim slojem leda debljine od tri do desetak centimetara sve na što je pala. U najpogođenijim dijelovima Gorskog kotara, a to su bila područja Čabra i Fužina, pod pritiskom ledenih naslaga počele su se najprije lomiti i padati grane, potom i cijela stabla pri čemu su prve najave velikih muka koje su čekale Gorane bile vezane uz prekid prometa na brojnim prometnicama, i to ne samo zbog ledeno skliskog kolnika po kojem ne pomažu ni najbolje zimske gume, već zbog činjenice da je svaka prometnica koja prolazi šumom - a u Gorskom kotaru gotovo su sve takve - bila "izbombardirana" granama i stablima. Prekinut je i željeznički promet između Rijeke i Ogulina, a nestalo je i opskrbe električnom energijom u većem dijelu Gorskog kotara, najprije i u najvećoj mjeri na području Fužina, Čabra i Lokava, potom i u gotovo svim drugim područjima. Količina leda na

vodovima njihovu je težinu podizala čak i do deset puta uslijed čega su se ne samo lomili vodovi, već pucale i željezne konstrukcije najjačih dalekovodnih stupova. Jednom riječju Gorani su u veljaču ušli u potpunom kaosu - prometnom i energetsom.

Zbog potpuno ledenog kolnika i granja te drveća koje je onemogućavalo putovanje neka su mjesta, pogotovo ona manja i udaljenija od većih naselja, u potpunosti bila odsječena od svijeta, a da stvar bude gora kvarovi na elektro mreži bili su tako brojni i tako jaki da je svima bilo jasno kako će znatan dio Gorskog kotara danima čekati normaliziranje stanja. Naravno, u tim dramatičnim i kritičnim trenucima na noge su podignuti Stožeri za zaštitu i spašavanje u čemu je prednjačila Primorsko-goranska županija koja je odmah pokrenula županijski Stožer i kroz stalne kontakte na terenu pokušavala ublažiti iznimno teško stanje. U općinama i gradovima Stožeri su anagazirali najprije članove dobrovoljnih i profesionalnih vatrogasnih društava te članove civilne zaštite i dragovoljce, a koji dan potom pridružili su im se i djelatnici gotovo svih šumarija ovog područja. U akciju su uključeni i vatrogasci iz obližnjeg riječkog i područja Hrvatskog primorja, a shvativši razmjere razaranja iz HEP-a su prema Gorskom kotaru poslali niz monterskih ekipa iz drugih dijelova Hrvatske. Dramatično stanje natjeralo je na reakciju i političare pa su nakon primorsko-goranskog župana Zlatka Komadine koji je od početka nevere svaki dan dolazio u Gorski kotar i koordinirao aktivnosti, Gorane posjetili i premijer Zoran Milanović, predsjednik RH Ivo Josipović te ministri Ivan Vrdoljak, Ranko Ostojić i Željko Jovanović, a nakon njih i europarlamentarci Ivo Davor Stier i Andrej Plenković.

Sanacija šuma dvije do tri godine

Ogromne štete i nepristupačni, zaledeni tereni odužili su proces normalizacije opskrbom električnom energijom koji je tekao vrlo sporo pa su neki krajevi Gorskog kotara, usprkos iznimnom trudu i radu djelatnika HEP-a, struju dobili tek nakon dvadesetak dana, a najviše su čekali oni dijelovi koji su najgore prošli - Čabar, Fužine i Lokve. Svakako treba istaći kako je to što je učinjeno tek početak i u nizu slučajeva tek improvizacija kojom se osiguralo da ipak sva kućanstva imaju za život tako nužno potrebnu električnu energiju. Ono što će još

Mrkopaljski vatrogasci u akciji

trebati raditi u svim ovim preostalim mjesecima do kraja ove godine je potpuna obnova mreže pri čemu iz HEP-a najavljuju kako će nastojati što veći dio obnovljene mreže sustava elektro opskrbe izgraditi - pod zemljom. Naime, pokazalo se da su oni rijetki dijelovi Gorskog kotara koji su imali takvu opskrbu električnom energijom bili pošteđeni nevolja druženja s mrakom.

Ogromna količina posla očekuje i šumare koji će na pojedinim dijelovima - konkretno na području Grada Čabra - morati izvući i obraditi više od milijun kubika ledom uništenih bukovih stabala! Manje kataklizmičke, ali vrlo ozbiljne štete, i na nekim su drugim područjima pa u "Hrvatskim šumama" procjenjuju kako će samo na poslove sanacije potrošiti najmanje dvije do tri godine i to uz veliku ispomoc sjekača i ostalih šumskih radnika iz drugih dijelova Hrvatske. Jer, više je no jasno kako goranski šumari neće moći sami savladati i obraditi svu količinu šume uništenu nemilosrdnim ledenim sjekirama.

Teška godina

Gorane, nakon iznimno teškog početka godine i zime koja će ući u povijest, očekuje vrlo teška godina. Najprije će, to je više no očigledno, trebati vidati rana koje je izazvala nezapamćena oluja ledene kiše, a uz sve to dodatni će trud Gorani morati uložiti i u borbu za stvaranje zakonskih okvira koji će koliko-toliko osigurati adekvatnu zamjenu Zakona o brdsko-planinskom području, akta kojemu je 2014. godina posljednja godina važenja i kojeg će zamijeniti Zakon o regionalnom razvoju, novi zakonski akt čiji je prijedlog toliko loš da je nedvojbeno kako Gorane iz siromaštva vodi ravno u bijedu. Ispada tako da je elementarna nepogoda bila svojevrsna uvertira u za Gorane najtežu godinu u povijesti samostalne Hrvatske.

Stanje je izuzetno teško - kako ono nastalo divljanjem sila prirode, tako i ono stvoreno zakonskim okvirima koje određuju ljudi. Gorani iz ove krize sami ne mogu nikako izići, a jedinu pomoć do sada pružala je Primorsko-goranska županija. Krajnje je vrijeme da se uključi i država koja za sada svojim nerazumijevanjem polako, ali sigurno gasi život u jednom od svojih zemljopisno najljepših, ali za život najtežih krajeva. ■■

Je li elementarna nepogoda bila svojevrsna uvertira u, za Gorane, najtežu godinu u povijesti samostalne Hrvatske?

Dio Fužina nakon ledene oluje izgledao je kao područje opustošeno ratom

Djelatnici HEP-a odmah su krenuli u obnovu mreže sustava elektro opskrbe koju su odlučili izgraditi - pod zemljom

Procvat u doba recesije

Rado se osvrnem na prvi mandat, jer se imamo čime i pohvaliti. Činjenica je da nas je tada zahvatila velika recesija, a mi smo u našu Crikvenicu ulagali kao nikada ranije i, eto, ostali smo živi. Sada nam je plan podići turistički nivo kvalitete grada

Napisao: Anton FICKO
Snimio: Anton FICKO i Arhiva ZIP

Damir Rukavina

Središte Crikvenice u novom ruhu

Za zvjezdicu više

Što ćete učiniti da se Crikvenica u turizmu vrati ako ne uz bok Dubrovniku i Opatiji, gdje je nekoć bila, onda bar među deset najboljih turističkih destinacija u Hrvatskoj?

- Budući da je "Jadran" izašao iz stečaja, sada nam treba sreće da se pojavi investitor koji je spreman u nj uložiti i podići razinu hotela na viši nivo zvjezdica. To je prvi i osnovni korak. Mi, pak kao grad trudimo se podići nivo kvalitete grada na zvjezdicu više. Primjerice, uređenje središta Crikvenice u koje su uložena velika sredstva pokazalo se kao pun pogodak. No, idemo dalje i krenuli smo s projektom uređenja središta Selaca isto tako velikom investicijom koja će i Selce podići na još viši nivo. Usto, planiramo urediti i etno zonu Pazdehova u Dramlju i staru jezgru Crikvenice. Sve su to pojekti koji podižu kvalitetu našeg grada u turističkom smislu.

U tijeku je gospodarska studija o agro zonama na području grada

Damir Rukavina gradonačelnik je Crikvenice gotovo pet godina, a nedugo prije toga postao je i predsjednikom tada najjače oporbene stranke, HDZ-a. Pošlo mu je za rukom u dva navrata, 2009. i 2013. godine pobijediti protukandidata SDP-a, stranke koja je do tada u koaliciji s HSLŠ-om i HNS-om imala većinu u gradskom vijeću i davala svojeg ili podržavala koalicijskog gradonačelnika.

Što mislite da je presudilo da se biračko tijelo donedavno sklono lijevoj političkoj opciji zaokrenulo u desno?

- Građani su mi prvi put 2009. godine dali povjerenje da vodim naš grad i mišljenja sam da prilikom tog mog prvog izbora politika i stranke nisu bili nekakav presudni faktor. Smatram da su građani jednostavno rekli "ajde dajmo priliku i drugoj opciji, pa da vidimo što su oni u stanju napraviti". Mnogi građani, zapravo mene doživljavaju kao "narodnog" čovjeka, ali isto tako i kao poduzetnog i probitačnog u poslu. Ono što treba reći jest da smo moj tim i ja dobili priliku i povjerenje i smatram da smo i jedno i drugo u potpunosti opravdali. Tu leži razlog zašto su mi građani povjerali i drugi mandat, bez obzira što se u predizborno vrijeme prije godinu dana na mene sručila do tada u Crikvenici neviđena medijska hajka. Meni je, dakako drago što sva ta predizborna

ocrnjivanja mene kao čovjeka i političara nisu imala presudni utjecaj na mišljenje građana, već su presudnu ulogu imali rezultati ostvareni u prethodnom četvorogodišnjem razdoblju. Moje je mišljenje i da u gradu Crikvenici građani ne gledaju previše tko je lijevi, a tko desni nego što si dobroga napravio za grad. Držim da je to u potpunosti ispravno.

Osvrt na prvi mandat

Kada se osvrnete na prvi mandat, što smatrate najvećim postignućem?

- Rado se osvrnem na prvi mandat, jer se imamo čime i pohvaliti. Činjenica je da nas je tada zahvatila velika recesija, a mi smo u našu Crikvenicu ulagali kao nikada ranije i, eto, ostali smo živi. Puno je bilo odrađenih projekta, ali nabrojati ću samo neke: uređenje Vinodolske, Ribarske, Zidarske i Sopaljske ulice kompletno sa svom infrastrukturom, uređenje šetnice između Dramlja i Jadranova, početak uređenja šetnice Dubračina, vraćanje objekta "stara škola" u vlasništvo grada, uređenje središta Crikvenice (Trg Stjepana Radića), uređenje dječjeg vrtića i škole u Jadranovu, uređenje ceste kroz Dramalj, poznate "D8 - D8", kompletno s pripadajućom infrastrukturom, dovršetak velikog dijela odvodnje u Dramlju, izgradnja vodospreme "Sopaljska" - investicije reda veličine preko 100

milijuna kuna, za što se u ovo doba recesije malo koji grad može pohvaliti da je ulagao.

Za neke projekte treba vremena

Unatoč tomu, niste uspješni ispuniti sva predizborna obećanja. Primjerice, izgradnju romskog naselja i preseljenje knjižnice u novi prostor. Birači vam to očito nisu uzeli za zlo, no kakvi su izgledi da će ona biti ostvarena u ovom mandatu?

- Ne bih se složio da nisam ispunio predizborna obećanja. Riječ je o tome da je za neke projekte potrebno određeno vrijeme, pogotovo ako su kompleksni i zahtjevaju niz predradnji i "papirologije". Za romsko naselje napravili smo idejno rješenje, popisali sve familije i sada slažemo konačno rješenje i raspored po stambenim objektima, naravno sve u dogovoru sa stanovnicima naselja. Kada postignemo konačni dogovor krećemo u ishodovanje potrebnih dozvola za početak gradnje. Svakako očekujemo i pomoć države i fondova, jer je to značajan zahvat, ali isto tako i važno rješenje za te ljude koji žive u teškim uvjetima. Ove godine predvidjeli smo u proračunu za početak radova oko milijun kuna. S druge strane, za novi prostor gradske knjižnice i čitaonice kupili smo za 11 milijuna kuna jedan od najljepših objekata u našem gradu, tzv. staru školu. Napravili smo idejno rješenje za navedeni objekt u

čijem prizemlju bi trebala biti čitaonica i knjižnica. Zamijenili smo prozore na prvom katu, te uredili jedan dio objekta u koji smo smjestili udruge umirovljenika. Predvidjeli smo i ove godine značajna sredstva za početak uređenja i sanaciju objekta. Ukratko rečeno, kreće se dalje. Eto, razgovaramo s DM-om koji se nalazi u prizemlju objekta u vezi preseljenja na novu lokaciju. Sve su to vrlo zahtjevni projekti koji se ne rješavaju preko noći i jednostavno je potrebno vrijeme da bi se stvari posložile na svoje mjesto. Smatram da će se u ovom mandatu dogoditi bitni pomaci po pitanju tih, ali i drugih projekata.

Projekt agro zona

Ambiciozno ste najavili i projekt agro zona između Dramlja i Jadranova, te Crikvenice i Selca?

- To je najvažniji projekt kojeg smo se uhvatili, jer želimo da naš grad osim turizma dobije još jedan izuzetni proizvod koji će, dakako služiti i u svrhu podizanja kvalitete turističke ponude. Konkretno, riječ je o tome da na području našeg grada postoji zemljište u vlasništvu države 1/1 veličine oko 120 hektara koje želimo pretvoriti u poljoprivredno zemljište. Tu bi sadili vinovu lozu, masline, smokve, lavandu, aromatično i ljekovito bilje, razno povrće, a otvorili bi i mogućnost za pčelarstvo, pa čak i ovčarstvo. To će reći gospodarska studija koja je u fazi izrade. Pored toga, očekujemo da će sve to potaknuti ljude koji imaju zemlju u blizini da se i oni počnu baviti tim djelatnostima, jer za sve što se proizvede postoji u vrijeme turističke sezone tržište na licu mjesta. Svjesni smo da su za realizaciju ovoga, prema mom mišljenju najvećeg i dugoročno najznačajnijeg projekta u povijesti grada Crikvenice, potrebna ne mala sredstva, ali isto tako smo svjesni da ako to pokrenemo, pokrenuli smo jednu novu stranicu u povijesti našeg grada. Ako to uspijem doživjeti, to će mi biti najveća nagrada za moj rad i trud i bio bih najsretniji da budem zapamćen po tome. ■■

Mislim da u gradu Crikvenici građani ne gledaju previše tko je lijevi a tko desni, nego što si dobroga napravio za grad, i držim da je to potpuno ispravno

Hobi vinogradarstvo

Damir Rukavina rođen je 1958. godine u Crikvenici i najveći je dio života proveo u svom rodnom gradu. Djetinjstvo je međutim proveo na selu, u Blaškovićima u Vinodolskoj dolini, svega pet kilometara od središta Crikvenice. "To je na neki način ostavilo traga u meni, pa mi je danas hobi poljoprivreda i vinogradarstvo. Imam vinograd veličine oko 1.200 čokota", kaže ponosno Rukavina. Ističe i da je ljubitelj životinja, te za svojeg predivnog psa hrvatskog ovčara i mačku veli kako su mu članovi obitelji. Inače, Rukavina je završio Elektrotehnički fakultet u Zagrebu i kao diplomirani inženjer elektrotehniko prvo je iskustvo stjecao u postrojenju DINA Petrokemije na Krku. Nakon 10 godina osnovao je i vodio privatno poduzeće koje se bavilo instalaterskim i projektantskim poslovima i tako 17 godina dok nije postao gradonačelnik. Bavio se atletikom i šahom, te posjeduje međunarodnu titulu majstora FIDE. Oženjen je i ima sina i kćer.

Industrijska zona razvoja

Napisao: Zdravko KLEVA
Snimio: Petar FABIJAN

Zona na Kukuljanovu jedna je od najbolje ocijenjenih u certifikaciji regija među dvadeset zona u našoj državi. Osmišljena je da bude pokretač gospodarskog razvoja ne samo Županije već cijele Hrvatske

Nova upravna zgrada Industrijske zone u Kukuljanovu

U zaleđu Grada Bakra na površini od 500 hektara od 1975. godine raste i razvija se središnja industrijska zona u Primorsko-goranskoj županiji. No, treba odmah na početku napomenuti da je riječ o najboljoj zoni u Županiji u kojoj inače djeluje sedam zona i 42 male poslovne zone. Također zona na Kukuljanovu jedna je od najbolje ocijenjenih u certifikaciji regija među dvadeset zona u našoj državi. Industrijska zona Kukuljanovo osmišljena je da bude pokretač gospodarskog razvoja ne samo Županije već cijele Hrvatske. Taj gospodarski subjekt do danas, uz više ili manje naklonjene okolnosti na dobrobit osnivača i šire zajednice, uspješno provodi svoju misiju. Njezini osnivači, posebice Grad Bakar s udjelom od 99,4 posto te Grad Rijeka i Općina Čavle te posredno Primorsko-goranska županija i država Hrvatska, zonu Kukuljanovo ističu kao snažnu okosnicu budućeg razvoja gospodarskih aktivnosti u ovom kraju, što potvrđuju ulaganja u njezino širenje, razvoj i podizanje standarda u pružanju usluga svojim korisnicima.

Dobro pozicionirana i infrastrukturno opremljena

Zona Kukuljanovo smještena je na izuzetno povoljnom geostrateškom prometnom pravcu, predstavljajući jednu od najkraćih prometnih veza između Centralne Europe i Mediterana. Leži u neposrednoj blizini autoceste Rijeka-Zagreb, autoceste Rijeka-Split i prometnog pravca planirane autoceste Rijeka-Trst. Samo 3 kilometra od nje nalazi se lučki kompleks u Bakru, a željeznička stanica Škrljevo gdje se uskoro gradi pozadinski terminal Luke Rijeka, sastavni je dio

željezničkog sustava Rijeka-Zagreb. Na prostoru same zone nalazi se 5 kilometara željezničkih kolosijeka s pretovarnom rampom, a presijecaju je interne ceste i novoizgrađene prometnice ukupne dužine oko 12 kilometara. Ostala kapitalna infrastruktura (vodovodna i kanalizacijska mreža, plinska, električna i TT mreža) potpuno je provedena do svakog korisnika. Zona je podijeljena u tri cjeline: radne zone R-27 i R-29/I te zona u razradi R-29/II (UPU-3). Od 1997. godine Zona Kukuljanovo posjeduje koncesiju na Slobodnu zonu Kukuljanovo površine 1 milijun m² u kojoj se mogu obavljati proizvodne i uslužne aktivnosti, osim trgovine na malo, uz ostvarenje zakonom zajamčenih carinskih i poreznih olakšica. Cijelim kompleksom zone Kukuljanovo upravlja trgovačko društvo Industrijska zona d.o.o. koja pod današnjim imenom posluje od 1997. godine.

Prve ideje o osnivanju poslovne/industrijske zone u zaleđu Rijeke datiraju još od 70-ih godina prošlog stoljeća, a 29. rujna 1975. godine podnesena je prijava za upis ugovora o poslovnom udruživanju zajednice pod nazivom "Poslovna interesna zajednica za izgradnju privrednih zona" te se započelo s pripremama za razvoj komunalne infrastrukture neophodne za razvoj industrijske zone. U razgovoru s djelatnicima Zone doznajemo puno više o njoj, danas više od 40 godina od vremena kada se javila zamisao o njezinom osnivanju.

Prednjače trgovina i uslužne djelatnosti

Puni naziv tog društva INDUSTRIJSKA ZONA d.o.o. za izgradnju i upravljanje industrijskom zonom ukazuje na osnovne djelatnosti odnosno aktivnosti za koje je registrirano. Razvoj društva, poslovne zone Kukuljanovo podrazumijeva stvaranje pretpostavki za dolazak novih potencijalnih ulagača tj. planiranje i izgradnja građevinskih platoa sukladno urbanističkim planovima, opremljenih kompletnom infra-strukturom. Na tim poslovima zaposleno je 6 djelatnika koji nužno moraju usko surađivati s djelatnicima većinskog vlasnika društva, Gradom Bakrom.

O tome koliko poslovnih subjekata koristi trenutno Zonu te kakva je njihova poslovna struktura pitali smo direktora društva Zorka Badanjaka.

- U zoni trenutno posluje oko 150 poslovnih subjekata s 3.000 - 3.500 radnika. Struktura zaposlenih je takva da oko 22 posto od svih zaposlenika radi u trgovačkoj djelatnosti, 28 % u proizvodnim djelatnostima, a 50 % u uslužnim djelatnostima. A na upit kakve korisnike

U zoni trenutno posluje oko 150 poslovnih subjekata s oko 3.500 radnika. U strukturi ukupno zaposlenih oko 22 posto radi u trgovačkoj djelatnosti, 28 posto u proizvodnim djelatnostima, a 50 posto u uslužnim djelatnostima

priželjkuju, odnosno kakve gospodarske sadržaje bi voljeli vidjeti u budućnosti Badanjak je odgovorio: "Kad je o željama riječ, njih uvijek ima puno. Na prvom je mjestu želja da se poveća popunjenost Zone koja sada iznosi oko 50 posto. Također bi željeli da Zona s pravom nosi svoje ime industrijska ili proizvodna. Da bi se privukli investitori koji namjeravaju otvoriti proizvodne pogone, naše Društvo za njih predviđa dodatne pogodnosti. Naime, cjenikom društva je određeno da se za proizvodne djelatnosti, koje će veličinom svoje investicije i brojem novih radnih mjesta bitno pridonijeti promjeni strukture Zone, može donijeti Odluka o znatno nižim cijenama zemljišta odnosno nižoj naknadi za osnivanje prava građenja. Proizvodne djelatnosti imaju i nižu komunalnu naknadu (pogodnost koju daje Grad Bakar). Također su poželjne i nove tehnologije koje traže višu zastupljenost visokoobrazovanog kadra."

Polu prostora još slobodno

Koliko je prostora Zone zauzeto i koliko prostora još možete ovog trenutka ponuditi tržištu, jesu li svi prostorni potencijali u smislu širenja iskorišteni, nastavljamo pitanjima.

Odgovor nije jednostavan, reći će Badanjak. Od ukupne površine Zone koji iznosi 500 ha, pola prostora je još uvijek slobodno ili nepopunjeno. Na web stranicama našeg društva www.ind-zone.hr trenutno se u okviru otvorenog natječaja nudi 8 parcela tj. građevinskih platoa raznih veličina, ukupne površine od 62.362 m². To su poravnati platoi s kompletnom infrastrukturom. Do kraja 2014. godine tržištu ćemo ponuditi dodatnih 150.000 m² platoa, a u doglednoj budućnosti cilj je postupno, ovisno o rješavanju imovinsko-pravnih poslova, stavljati u funkciju gospodarskog razvoja

Poravnati platoi s kompletnom infrastrukturom čekaju nove ulagače

Zorko Badanjak:
Povećati popunjenost Zone koja sada iznosi oko 50 posto

Ulaganja u Zonu

Ulaganja u širenje i izgradnju Zone, nisu potpuno izostala, unatoč kriznim godinama. O kolikim ulaganjima je riječ i koji su izvori sredstava?

- Industrijska zona d.o.o. i Grad Bakar uložili su u proteklih 5 godina oko 55.000.000 kn u Zonu, manjim dijelom u projektne dokumentacije, a većim u izgradnju kompletne infrastrukture i ravnanje platoa. Kada kažemo da je naša zona komunalno najopremljenija, napominjemo da svaki plato poravnamo što obzirom na konfiguraciju terena i nije mali trošak, a do svakog od njih je dovedena slijedeća infrastruktura: široka prilazna cesta, sanitarni i protupožarni vodovod, oborinska i fekalna kanalizacija, koridor za TK i elektroinstalacije, plinska mreža i javna rasvjeta.

Pored navedenog, naše Društvo godišnje izdvaja znatna sredstva za otkup privatnih čestica na području zone, što predstavlja veliki izdatak u samom začetku realizacije određene investicije. Grad Bakar ulaže u Zonu sredstva prikupljena kroz komunalni doprinos i komunalnu naknadu u okviru svog proračuna, a naše Društvo vlastita sredstva ostvarena kroz razliku u cijeni između kupljenog neuređenog zemljišta i potpuno izgrađenog i komunalno opremljenog zemljišta.

Kružni tok na glavnoj prometnici Industrijske zone pušten je u promet u kolovozu 2013.

sve preostale slobodne kapacitete. Posebno nas opterećuje činjenica da se u vlasništvu poslovnih subjekata nalazi oko 400.000 m² gotovih platoa koje vlasnici već godinama ne stavljaju u funkciju. Kako je smanjena potražnja za platoima, brzina nove izgradnje uvelike ovisi o promjenama u okruženju.

Gospodarska kriza je zasigurno imala utjecaj na nešto manju potražnju za platoima odnosno općenito za ulaganjima u našoj zoni. Prema podacima odnosno statističkim pokazateljima dobivenim u okviru projekta financiranog sredstvima predpristupnih fondova E, pod nazivom „Razvoj investicijskog okruženja“ u kojem smo aktivno sudjelovali, negdje oko 10 posto svih pisama namjere investitora se u konačnici i realizira. Unatoč tomu, naš izuzetno povoljan geografski položaj i angažman koji zajedno s Gradom Bakrom ulažemo u daljnje projekte, dovele su do toga da je Industrijska zona Bakar prepoznata kao infrastrukturno najrazvijenija poduzetnička zona ne samo u našoj županiji nego i u cijeloj Republici Hrvatskoj, zaključuje Zorko Badanjak. ■■

Sve tajne opatijske

Balinjerade

Opatijska Balinjerada je posebno i jedinstveno natjecanje, jedno od rijetkih koje je uspjelo uistinu saživjeti s onom coubertinovskom tezom da nije važno pobijediti, već sudjelovati

Veselo društvo iz Veprinca na kariću su počeli raditi otprilike dva mjeseca prije Balinjerade

Gradonačelnik Ivo Dujmić i direktorica TZ Opatije Suzi Petričić na kariću

Alegorijska kola broj 133

Kao i svih trideset godina do sada, na „čelu parade“ bio je njen idejni začetnik i pjevačka legenda Duško Jeličić Dule

Većina se natjecatelja za Balinjeradu priprema mjesecima prije nego što se ona održava. Nakon osmišljavanja maske, isplaniraju se etape rada na koje najveći dio otpada izgradnja samog karića, odnosno konstrukcije vozila koja će nositi alegorijska kola. Obično se za „radionu“ uzima nečija garaža...

Impresivno - Cafe Rene na glavnoj ulici

Kategorije natjecateljskih vozila

Napisao: Davor ŽIC
Snimio: Sandro RUBINIĆ i Arhiva ZIP

Na Balinjeradi postoje četiri natjecateljske kategorije, pri čemu se kod njih tri ocjenjuje brzina, a kod četvrte – one „za lepo videt“ – izvedba. Tradicionalno, prvi se niz opatijski spust „kalevaju“ vozači monopatina, koje su svojim izgledom slične romobilima, a na sličan način se i pokreću, jer se u vožnji natjecatelji od asfalta odguruju nogom kako bi dobili uzbranje, a svojim tijelom i volanom određuju smjer. Nakon monopatina, kreću „karići unjuli“ ili jednosjedi, te „karići dvojki“ odnosno dvosjedi – u oba slučaja radi se o vozilima koja su uglavnom jednostavne konstrukcije što se sastoje od drvene plohe na kojoj vozači sjede ili leže, s čije su donje strane pričvršćene tri ili četiri balinjere, a s gornje strane „timun“. Naravno, od svoje jednostavne izvedbe, s vremenom su karići evoluirali u prava kompleksna umjetnička djela, pa se tako mogu vidjeti avioni na „pravi“ mlazni pogon, vozila „obitelji Kremenko“, kopije bolida formule i slične kreativne rukotvorine. Konačno, posljednja se pred tisućama gledatelja spuštaju „amerikanska vozila“ – koja su svoje ime dobila po tome što je Dule vjerovao da sve što je dobro i lijepo stiže iz Amerike – prave klizalice „kuće na balinjerama“ praćene uglavnom čitavim maškaranim skupinama kao dio velike koreografije.

Moraš se kalat zdolun - ši na glavu, ši sedeč, filozofija je to koje se drži Eligio Ujčić, Opatijac koji je jedna od legendi Balinjerade, i same po sebi legendarne manifestacije koja je dječaku zanimaciju vožnje „karetima“, odnosno vozila napravljenih uglavnom od drva čiji su kotači kuglični ležajevi ili „balinjere“, učinila prvorazrednim turističkim i maškaranim spektaklom na kojem stotine sudionika bodre tisuće gledatelja uz glavnu opatijsku ulicu.

- Spušćan se sako leto otkako je Balinjeradi. Prvo san dugo let vozil „merikanska vozila“, pa onda monopatinu, a sada san na kariće – to ti je tako, ča san stariji, to san bliže zemlji... Male tajne? Pa, spuščan se uvijek na ležeći, i balinjere mažen vodun da se prašina ne lijepi, otkrio je Ujčić jednu od „sitnih tajni“ koje imaju svi dugovječni vozači ovih neobičnih vozila poznatih po svoj karakterističnom zvuku – „roštanju“ što ga proizvode balinjere dok stružu po gradskim cestama. Ovogodišnji pobjednik utrke monopatina – Marino Cetina – svoju je tajnu uspjeha izrekao još sažetije: „važno je ne past“.

Osmišljavanje maske

Upravo su te „male stvari“ – uzbuđenje koje se osjeća na startu utrke, roštanje balinjera na putu do cilja, duhovitost maske koju je natjecatelj odabrao, izgrebani zglobovi i poderane tenisice od grubog asfalta – ono zbog čega je Balinjerada posebno i jedinstveno natjecanje, jedno od rijetkih koje je uspjele uistinu saživjeti s onom coubertinovskom teozom da nije važno pobijediti, već sudjelovati. Pokazuje to i dodjela nagrada, u kojoj se ne nagrađuju samo najbrži, već i najsporiji, najmlađi

i najstariji natjecatelji, kao i najljepše uređena vozila, pa se puno više truda ulaže u pokušaj da taj godišnji spust od hotela Pariz do hotela Imperial bude čim atraktivniji, nego u to da bude što brži.

Stoga se većina natjecatelja za Balinjeradu priprema mjesecima prije nego što se ona održava, dok će pojedini sudionici – kao Ujčić – kazati da zapravo, priprema traje čitav život. I veselo društvo iz Veprinca svake godine sudjeluje u Balinjeradi, a sve počinje dugo prije samog dana „premijere“ nove maske i vozila, jer prije nego što se krene graditi konstrukcija, treba dobro osmisliti koncepciju.

- U pripremu krećemo mjesecima prije Balinjerade. Najprvo se dogovaramo oko maske. Trudimo se svake godine biti aktualni, ići u korak s onime što je bilo najzanimljivije u medijima u toj godini, i svaki puta pokušavamo biti originalni. Ove godine, taman kad smo krenuli razmišljati o tome koju bismo ideju mogli odabrati, bila je dominantna ona priča oko slovenske blokade registracije istarskog pršuta i terana, pa smo na tome odlučili graditi masku. Odabrali smo biti „zločesti Slovenci“ koji su zabranili pršut i teran, objasnio je Zlatko Kik.

Dva mjeseca za izradu karića

Nakon osmišljavanja maske, kreće se u planiranje etapa rada, a najveći dio je izgradnja samog karića, odnosno konstrukcije vozila koja će nositi alegorijska kola. Obično se za „radionu“ uzima nečija garaža ili natkriveni teren, kako bi i za vrijeme kiša i lošeg vremena vozilo bilo na sigurnom.

- Na kariću smo počeli raditi otprilike dva mjeseca prije Balinjerade. Nas četiri, pet bilo je najviše uključeno u čitav projekt, svi smo neki zanatlije

pa smo lako podijelili poslove oko izrade karića. Radi se po nekoliko sati dnevno, gotovo svaki dan, a trebalo nam je oko mjesec dana da izradimo karić. Još oko dva tjedna potrošili smo na izradu konstrukcije koja se na njega nadogradila. Da li se isplati potrošiti toliko vremena samo za jedan dan „pokazivanja“? Apsolutno da! Dva mjeseca smo radili za taj jedan dan, jer sudjelujemo samo na Balinjeradi i nakon toga na lovranskoj povorci, ali volimo to i uživamo u tome. Kad se završi Balinjerada, konstrukcija se razmontira, karić smo ostavili za iduću godinu i krećemo u novo planiranje, objasnio je Kik.

Dok jedni od priprema za Balinjeradu rade pravu „društvenu igru“ koja okuplja brojne prijatelje i poznanike u zajedničkom trudu izgradnje nečega doista jedinstvenog i vrlo posebnog, drugi svoje pripreme odrađuju u obiteljskom krugu, pri čemu im je zadovoljstvo najbližih konačnim učinkom najvažniji prioritet. Tako se na 31. Balinjeradi pojavio i „pravi“ avion na mlazni pogon u kojem su se provozali piloti Filip i Rafael Badurina. ▶

Odabrali smo biti „zločesti Slovenci“ koji su nam zabranili pršut i teran, objasnio je Zlatko Kik

Politička poruka

- Super je bilo! Nono i tata su nam napravili ovaj avion, jako su se potrudili i trebalo im je tri ili četiri mjeseca da ga dovrše. Ne vozim ga doma, iako i kod nas ima uzbrdice, ali nije toliko dobra kao ova opatijska, prenio je dojmove mladi pilot Filip.

Dule na čelu parade

Ove godine održana je „prva post-jubilarna“, odnosno ukupno 31. Balinjerada u Opatiji, a kao i svih trideset godina do sada, na „čelu parade“ bio je njen idejni začetnik Duško Jeličić Dule, koji se od pjevačkih legendi liburnijskog kraja tijekom Pusta pretvara u „gradskog funkcionera“, jer od „izabranog gradonačelnika“ preuzima ključeve grada i vlada do kraja karnevala kao „pusni gradonačelnik“.

- Opatija je vavek imela velu maškaranu povorku, al pred trejset i jeno leto smo čuli da se

Balinjerada možda jest centralna opatijska karnevalska manifestacija, no djeci je svakako na prvom mjestu Dječji maškarani korzo

povorka neće održat, pa smo namesto nje storili Balinjeradu. Prveh deset let spuščali smo se na mule, ali je bilo malo preopasno aš su se vele brzini dobijale i bili su veli zavoji, pa smo se preselili na glavnu ulicu – tu smo zgubili na intimnosti, ali dobili smo na popularnosti. Zač Balinjerada? Valjda od fascinacije motorističkim utrkama na Preluci koje su se kasnije preselile na Grobnik. Kot klinci smo se peljali tim karićima, ako bi nam netko poklonio balinjeru – to nam je bio najveći poklon. Sve su nam ruke bile porusane od asfalta. Gradski policajac bi tekal za nami aš to velu buku stvara. I još kad prideš doma dobil biš batine aš si si postoli izrusal, prisjetio se Dule početaka manifestacije koja je napravila izvrstan odjek i rezultirala i brojnim „kopijama“ diljem primorskog kraja – tako se vozi Balinjera spust u Spinčićima, Ljetna balinjerada u Veprincu, Morska balinjerada u Uvali Črišnjevo...

A ipak, iako se o Balinjeradi gotovo sve zna, mnogo toga ostalo je obavijeno „mitom“. Opatijska priča koja je obišla čitavu Hrvatsku, a kroz predaju turista, ali i izvještavanje stranih medija, čak i Europu i svijet, uspjela je u svojih trideset i jedno izdanje ostati lokalna, intimna i jedinstvena, kao jedno od posljednjih „rezervata“ rezerviranih upravo za sve manju „domaću populaciju“ koja se tijekom ljetnih mjeseci „povlači“ pred najezdama stotina tisuća turista, ali zato za vrijeme Pusta ponovo „ustaje u punom sjaju“. Dakle, usprkos tome što je Balinjerada postala „opće mjesto“, mnogi njeni dijelovi ostali su nedostupni javnosti i rezervirani samo za sudionike.

Povorka za najmlađe

- Karići se izrađuju u tajnosti, svi su skrivali ča će napraviti do zadnjeg dana. To mularija vari, zima im je, pucaju im vari, sve im se raspadne nakon prvog đira, bude i suza... Zato danas imamo na balinjeradi „boks“, odnosno radionicu, kade popravljamo iznenadne kvarove, objasnio je Dule potrebu za „tajnovitošću“ sudionika ovog „trkačkog spektakla“.

Osim Balinjerade, Dule kao pusni gradonačelnik ima i brojna druga zaduženja, jer maškaranih događanja na opatijskom karnevalu je mnogo – od Antonje, 17. siječnja kada se Pust podiže pa sve do

Tako se na 31. Balinjeradi pojavio i „pravi“ avion na mlazni pogon u kojem su se provozali piloti Filip i Rafael Badurina

Pepelnice, početka Korizme i kraja karnevalskih ludorija, kada se Pust pali, Opatija nudi obilje dobre zabave pod maskama. Balinjerada možda jest centralni događaj za ljubitelje karića i monopatina, no djeci je svakako na prvom mjestu Dječji maškarani korzo, odnosno karnevalska povorka namijenjena najmlađima, u kojoj sudjeluju tisuće mališana iz čitave Hrvatske i inozemstva. Taj defile glavnom opatijskom ulicom svake godine okuplja preko 2.500 djece vrtičkog i osnovnoškolskog uzrasta i predstavlja svu raskoš dječje kreativnosti i zaigranosti, dok se u pomno osmišljenim maskama u koje su ugradili vlastiti trud i ideje, spuštaju prema kupalištu Slatina praćeni pogledima tisuća posjetitelja, bodrenjem nona, nonića, roditelja, prijatelja i rodbine te uživaju nošeni atmosferom koju „podgrijavaju“ animatori, voditelji i glazbenici na nekoliko punktova uzduž nešto više od tisuću metara duge rute.

Maškarani klapski maraton

Vikend nakon Dječjeg maškaranog korza najbogatije je maškarano razdoblje u Opatiji, jer se u samo tri dana održavaju tri poznate i izvršno posječene manifestacije. Sve otvara Maškarani klapski maraton, neobično događanje koje je ove godine pred ispunjenim gledalištem novoizgrađene sportske dvorane Marino Cvetković proslavilo svoje jubilarno peto izdanje. U organizaciji Ženske klape Volosko, ovo „vokalno-stilsko nadmetanje“ sastoji se od dvije

komponente – petnaestak klapa, što muških što ženskih, natječe se u svojim pjevačkim izvedbama, ali i u ukupnom dojmu na koji utječe maska i koreografija. Dan kasnije, u večernjim satima, održava se Ples pod maskama, dok čitavu priču u nedjelju ujutro zaokružuje centralna opatijska karnevalska manifestacija – Balinjerada...

- Turistički potencijal karnevala u Opatiji je velik, i ova događanja su izvršna prilika za poboljšanje rezultata u predsezoni, stoga smo posložili sve na način da stvorimo jedan vikend koji će kroz tri jake manifestacije biti mamac za turiste. Radi se o tri dana koja ćemo zajednički promovirati, a koja započinju Maškaranim klapskim maratonom što se pokazao kao vrlo dobra manifestacija i izvršno primljena kod publike. Subota će biti rezervirana za Ples pod maskama, koji će karnevalu dati potrebnu dozu elitnog štira i raskoši, da bismo završili s Balinjeradom u nedjelju. Ove tri manifestacije mogu privući ljude različitih afiniteta, stoga vjerujemo da u opatijskom karnevalu svatko može naći događanje sebi po guštu. U svemu tome, pokušat ćemo ta događanja sve više brendirati, ali i otvarati prema turističkom tržištu. Tako ćemo od iduće godine uvesti „taksi-karić“, koje će prije početka Balinjerade zainteresirane provesti njenom turom, kako bi i sami osjetili atmosferu i uzbuđenje koje ju čine tako atraktivnom manifestacijom, pojasnila je direktorica Turističke zajednice Opatije Suzi Petričić. ■■

Ples pod maskama

Ples pod maskama središnje je večernje zbivanje opatijskog karnevalskog vikenda, koje u dvorani hotela Ambassador okuplja brojne turističke posjetitelje, ali i osobe iz javnoga života. Raskošne maske, svečana odijela i elegantne večernje toalete obavezan su „dress code“, a poseban ton ovome događanju daje kvalitetan glazbeni i scenski program. Ova manifestacija pokrenuta je prije dvije godine, u sklopu zajedničkog projekta Opatije i Pirana potpomognutog sredstvima Europske unije, s ciljem da se Opatiji vrati jedno elitno zbivanje, poput Diplomatskog bala koji je svoja prva izdanja doživio upravo u ovom gradu. Jedinstvena manifestacija zanimljiv je spoj glazbene, plesne i scenske večeri, budući da u programu sudjeluju poznata glazbena, pjevačka i glumačka imena, ali i profesionalni plesni parovi koji gostima pomažu u savladavanju kompliciranih plesnih koreografija.

Eva kapetanica razbija stereotipe

Nikolina na komandnom mostu "Stena Crystal Sky"

Napisao: Hrvoje HODAK
Fotografije: Arhiva ZIP

Mlada pomorska časnica Rabljanka Nikolina Eva Pahljina ostvarila je svoj san odlaskom na LNG tanker "Stena Crystal Sky" i time ispisuje nove stranice hrvatskog pomorstva

U pomorstvu diljem svijeta sve je očiti manjak pomorskih časnika, no unatoč tome brodari još uvijek nisu spremni dodatno poticati žene da se odluče za izbor zvanja u pomorstvu. One rijetke same se odlučuju za takve fakultete, a podrška koju zapošljavanju žena daju pojedini brodari vezana je isključivo uz izjednačavanje prava, no sve je to još na simboličnoj razini pa žene, od 1,5 milijuna pomoraca, čine tek oko 2 posto.

Iako se diplome i ovlaštenja naših Pomorskih fakulteta priznaju u svim zemljama svijeta, iako su nam studijski programi usuglašeni s međunarodnim konvencijama, za ženu pomorkinju ipak najveći izazov, nakon diplome, ostaje odvažiti se i – zaploviti, otisnuti se na oceane u tako dominantno muškom okruženju. U hrvatskoj pomorskoj tradiciji žene časnici doista su rijetkost, Rabljanka Nikolina Eva Pahljina svojim je primjerom već razoružala kolege u Rapskoj plovidbi. Nakon što su je vidjeli na djelu, nitko od posade rapskog brodarka ne sumnja u Nikolininu odlučnost i sposobnost da dođe do ciljeva koje si je zadala.

Naime Nikolina je jedina cura koja plovi na LNG tankeru "Stena Crystal Sky". Početkom 2014. stigla je sa svoje prve ugovorne oceanske plovidbe i uskoro je čeka povratak na novi „vijad“.

Cura na brodu

- Dok sam se još pripremala za brod, u glavi sam nastojala predvidjeti sve moguće situacije koje bi me mogle tamo snaći, počinje svoju priču Nikolina. - No, nakon ovih 5 i pol mjeseci provedenih na moru, moram priznati da su moji dojmovi više nego pozitivni. Na brodu su me dočekali divni ljudi koji su se prema meni ponijeli veoma profesionalno, tako da se nisam susrela s nikakvim neugodnostima. Svaki sam dan uredno odradivala dobivene zadatke, pa iako sam isprva pomislila da me pokušavaju malo „štedjeti“ na palubi, jer mi daju poslove u uredu, ubrzo sam shvatila da će moja zaduženja na brodu biti ponajviše koncentrirana na uredske poslove.

Naravno, vratiti se kući nakon toliko izbjivanja doista je nevjerovatan doživljaj. Nakon iskrcajanja u Singapuru bila sam sretna što ću napokon vidjeti svoj otok i obitelj, ali večernji doček dobrodošlice od strane prijatelja bio je uistinu posebno iznenađenje.

Kakav je brod na kojem ploviš i koje su tvoje obaveze na njemu?

- "Stena Crystal Sky" je LNG (Liquefied Natural Gas) tanker dug 298 metara i širok 45,8 metara, građen 2011. godine. Brod pogone 4 motora, od kojih 3 imaju mogućnost korištenja plina kao pogonskog goriva, osim što su dizel električni motori, te po 2 motora pokreću 2 propele. Također, na krmi broda je i paluba za helikopter. Na brodu se nalaze 4 membranska tanka koja zaprimaju 174.000 m³ tereta. Kako je brod pod ugovorom do 2015. godine, tako će biti stalno na istoj ruti - ukrcaj u Bonny u Nigeriji, a iskrcaj u Futtsu u Japanu.

Nije toliko strašno "tući more"

Koliko nam je poznato, izvrsna si studentica Pomorskog fakulteta. Mogla bi mirno razmišljati o ostanku na fakultetu, no ti želiš plovidbu. Možeš li nam reći, kako si se odlučila za ovaj, za ženu, neuobičajen poziv?

- Pa ne znam baš koliko mirno mogu razmišljati o ostanku, obzirom na „rezove“ u Ministarstvu i sve slabijoj mogućnosti zapošljavanja novih, mladih ljudi na fakultetima. Odlučila sam se za ovaj poziv jer me veže uz ono što volim – more. Nije bilo lako dobiti kadeturu. Kad sam dobila poziv, malo sam se i prepala hoću li izdržati 6 mjeseci na brodu, odvojena od ljudi koje najviše volim, biti toliko vremena s nepoznatim osobama, bez mogućnosti

Svim curama koje krenu ovim putem želim da se prije svega naoružaju strpljenjem

„bijega“. Ali danas, nakon odrađenih 6 mjeseci, vidim da nije toliko strašno. Jako sam se dobro snašla, sprijateljila sa svima i imam osjećaj kao da sam kod kuće. Iako, naravno, dom nikad ništa neće moći zamijeniti.

Kolege u Rapskoj plovidbi puni su riječi hvale za tebe. Koliko ti je značilo iskustvo rada na trajektu?

- Rad na trajektu Rapske plovidbe bio je moj prvi doticaj s radom na brodu. To nije bila kadetura, nije bila stalna odvojenost od dragih ljudi, ali je bilo novo iskustvo, uvod u ono što slijedi dalje. Iako sam tamo radila samo kao mornar, kapetan mi je davao zadatke za koje je znao da će mi dobro doći u daljnjem poslu, kao što su na primjer ispravci karata, publikacija, papirologija i tako. Uvijek se rado sjetim posade s kojom sam radila kao i posada ostalih trajekata, jer su me prihvatili kao jednu od njih.

Ostaješ li na brodu?

- Za sada imam u planu ostati neko vrijeme na brodu, pokušati dostići što viši čin. Bilo bi lijepo doći do čina kapetana jednog dana, ali ako i ne dođem do toga, nije mi toliko važno. Iskustvo na brodu jako puno znači i za mogućnost kasnijeg „prebacivanja“ u uredu, a to je drugi dio mog plana. Doduše u posljednje vrijeme jako se puno priča o ekologiji, pa razmišljam o toj opciji. Nedavno sam upoznala inspektora specijalista za sigurnost u kompaniji, koji je s nama na brodu proveo tjedan dana i mogu reći da sam njegov posao pronašla kao moguću viziju svoje budućnosti. Naravno, sve su ovo tek moji planovi...

Godinu i pol do kadeture

Kako su tvoji najbliži reagirali na tvoju odluku da se otisneš na oceane?

- Pa, svi smo se iznenadili kad sam dobila poziv od Northern Marine Managementa za ukrcaj, a osobito brzinom kojom se odvijao proces papirologije. Ispočetka nikome nije bilo lako, ali imala sam internet na brodu i telefon, tako da sam se često mogla čuti sa svojim najdražima.

Imaš li kakvu poruku za one manje odlučne djevojke koje se još bore s predrasudama o tome ima li mjesta za žene u nautici?

- Mogu im poručiti ono što su meni moji roditelji poručili – idi za onime što misliš da je za tebe. Osobno, ja sam se našla u ovome poslu i nisam se prevarila upisavši Pomorski fakultet u Rijeci. Ako krenu putem kojim sam ja krenula i ako nemaju nikakvu „vezu“, moram im reći da postoji mogućnost za jako dugotrajnim traženjem posla, ali na kraju se isplati. Meni je trebalo preko godine i pol dana dok sam došla do kadeture, iako sam bila jedna od najboljih studenata na svojoj godini. Iskreno, ne bih došla do kadeture niti u tom roku, da nije bilo pomoći mog profesora koji je znao reći pokoju lijepu riječ za mene. Njemu ću uvijek biti zahvalna! Dakle, za pravi početak u ovom sektoru ipak su trebale preporuke profesora, prorektora i dekana. Vjerujte mi, poslala sam na stotine e-mailova, zvala i posjećivala silne agencije, no pravi razlog nepostojanja mjesta za mene ležao je u jednostavnoj činjenici da sam žensko. Stoga svim curama koje krenu ovim putem želim da se prije svega naoružaju strpljenjem, jer će im, uz sreću, ono biti od presudne važnosti, ali isto tako poručujem im da uče, jer doista, samo se znanjem može naprijed. Svim ostalim kolegicama i kolegama koji su uspjeli i plove, želim, naravno, mirno more! ■■

S pogledom na tanker - Nikolina Pahljina

S ekipom na ulasku u Singapuru

Ništa joj nije teško

Kapetan duge plovidbe Vlatko Dumić radio je s Nikolinom na trajektu Rapske plovidbe:

- Nikolina je prošle godine plovila s nama dva i pol mjeseca, a predrasuda o ženi na brodu, koja je postojala među djelatnicima Rapske plovidbe, raspršila se već u prvoj odrađenoj smjeni. Doista, niti jedan posao na trajektu nije joj bio stran, a osobito ističem njenu teorijsku izobrazbu koju zna savršeno primijeniti u praksi. Za odluku da se otisne na plovidbu znam još iz vremena zajedničkog druženja u Udruzi rapskih samostrelčara i onih dana kada je tek kretala na fakultet, tako da nisam bio iznenađen. Jako mi je drago da je uspjela doći na LNG brod, jer takvi su brodovi tehnološki vrh trgovačke pomarice i mogu se usporediti s nosačima zrakoplova ili nuklearnim podmornicama u vojnoj pomarici. Zanimljiv je to, ali i silno odgovoran posao na kojem će steći ogromno iskustvo i veliko znanje.

Jutro na brodu

Rijeka

Crnogorci se družu u svojim prostorijama u Križanićevoj ulici

Vasilija Vukosavović, predsjednik Nacionalne zajednice Crnogoraca u Rijeci

Čvrsta crnogorska spona s matičnom zemljom

Njegoševe večeri

Nacionalna zajednica Crnogoraca s članovima obaju Vijeća, obilježila je 200 godina rođenja Petra Drugog Petrovića Njegoša. "Njegoševe večeri" održane su krajem listopada 2013. Na znanstvenom skupu govorilo se o Njegošu kao pjesniku, citirale Njegoševe misli, a kroz stihove njegova remek djela „Gorski vijenac“ polemiziralo se o pjesnikovoj viziji svijeta i čovjeka, naglasio je Vukosavović. - I u ovoj smo godini zacrtali niz planova i aktivnosti na osnaživanju Zajednice i okupljanju našeg članstva. Tako primjerice, planiramo u ovoj godini ugostiti likovne umjetnike između ostalih, Ladu Szabo Kajfež, Likovnu udrugu „Veli pinel“ iz Kostrene, Radu Kovačevića iz Slavonskog Broda, Sašu Jantoleka iz Kastva...

Nacionalna zajednica Crnogoraca koja okuplja 150 članova iduće godine slavi vrijedan jubilej, dvadeset godina predanog rada na očuvanju i njegovanju nacionalnog identiteta

Napisala: Slavica KLEVA
Snimio: Petar FABIJAN

Nacionalna zajednica Crnogoraca u Rijeci iduće 2015. godine obilježit će značajnu obljetnicu, punih dvadeset godina djelovanja na širem riječkom području.

Očuvanje identiteta crnogorske nacionalne manjine i njenih nacionalnih obilježja, osnovni je cilj Udruge, a zahvaljujući njezinim članovima koji se nesebično posvećuju različitim oblicima aktivnosti, u budućnost Nacionalne zajednice Crnogoraca ne treba sumnjati, kazao nam je uvodno predsjednik Vasilija Vukosavović. Svatko od nas sedmero članova Predsjedništva, a to su Zoran Milović, Živko Pejović, Nikola Lučić, Dušanka Bešlić, Luka Bešlić, Aleksandra Kovačević Crnić i ja, pokriva jedan dio aktivnosti i stoga se izvrsno nadopunjujemo, nastavlja predsjednik, a u svakom trenutku o svim našim aktivnostima zna i brine tajnica Samanta Toffetti.

Rijeka i Cetinje "gradovi prijatelji"

Izdavačka, kulturna, knjižnička i znanstvena djelatnost, aktivno uključivanje u organizaciju i realizaciju obilježavanja značajnih datuma i događaja iz crnogorske povijesti i tradicije, uspostavljanje i održavanje veza s Crnom Gorom i njezinim institucijama koje su usko vezane za djelatnosti odgoja i obrazovanja, znanosti i kulture, sve su to zadaci koje smo uspješno kroz ove godine rada realizirali. Evo, primjerice, dobra suradnja uspostavljanja veza s Crnom Gorom je nedavno sudjelovanje maškaranih skupina iz Cetinja i Kotora u velikoj povorci ovogodišnjeg 31. Riječkog karnevala.

Maškarana grupa iz Cetinja, njih tridesetak, nastupilo je pod nazivom "Zvijezda vina" i bili su gosti naše Zajednice, nastavlja predsjednik Vukosavović. Druženje, kulturno umjetnički program, pjesma, šala, pa potom nastup našeg pjevačkog zbora "Montenegrini" dodatno je uljepšao atmosferu druženja. Gosti iz Cetinja donijeli su crnogorske specijalitete što je

atmosferu učinilo još toplijom i ljepšom. Nakon druženja u našim prostorijama koje se nalaze u Križanićevoj ulici, svi zajedno smo prošetali po Korzu, upoznali ih s našim gradom i njegovom zanimljivom poviješću i naravno, pozvali smo ih i iduće godine, nastavlja Vukosavović. Tom prigodom ugostili smo i gradonačelnika Cetinja, mr.sc. Aleksandra Bogdanovića i njegovog pomoćnika Mošu Martinovića, a s obzirom da su Rijeka i Cetinje "gradovi prijatelji", zadržali su se u kratkom susretu i s gradonačelnikom Rijeke, mr. Vojkom Obersnelom. Naše goste iz Cetinja upoznali smo s radom i aktivnostima, najznačajnijim u ovih proteklih devetnaest godina u okviru Zajednice, te ih upoznali s radom i aktivnostima Vijeća NZC Primorsko-goranske županije i Vijeća NZC Grada Rijeke. Uvijek volim naglasiti da je suradnja s Gradom i čelnicima Primorsko-goranske županije izvanredna, nastavlja Vukosavović.

Aktivnosti Zajednice

Tijekom prošle godine u našim smo prostorijama koje se sastoje od galerije za izložbe, biblioteke, jedne manje društvene prostorije i jednog ureda, održali niz aktivnosti, a iste prostorije koriste i članovi Vijeća crnogorske manjine za Grad Rijeku i članovi Vijeća za Primorsko-goransku županiju kako bi nam i troškovi održavanja bili manji. Na sve naše programe odaziva se redovito između 40 i šezdeset od ukupno 150 članova koliko ih naša Zajednica trenutno broji, podsjeća nas Vukosavović.

Zadovoljni smo realizacijom svih zadanih programa tijekom prošle godine, izdvojio bih, osim naših stalnih slikarskih postavki, predstavljanje projekta "Hommage Njegošu" koji je organizirala Nacionalna zajednica Crnogoraca Hrvatske, a centralnoj svečanosti u Zagrebu pridružilo se organizirano i naših pedesetak članova. Zatim, vrlo uspješno smo organizirali tradicionalno druženje povodom pravoslavnog Vaskrsa, uz nastup vokalne skupine „Montenegrini“ u našim prostorijama. To je postalo druženje na komu se družu naši članovi i njihove obitelji. Delegacija Nacionalne zajednice Crnogoraca u okviru proslave obilježavanja oslobođenja Rijeke i Dana pobjede nad fašizmom sudjeluje svake godine na svečanoj komemoraciji polaganja vijenaca na spomeniku sedam strijeljanih partizanki u Rijeci..

Krajem lipnja prošle godine u okviru Dana crnogorske kulture, NZC Hrvatske i Rijeke organizirala je u Češkom domu kulture večer tradicionalne pjesme, folklor i starih običaja pod nazivom „Oj đevojko đe ti ljeto prođe“. Koncept programa temeljen je na putovanju u prošlost kroz san. Tom prigodom uspješno smo organizirali „Trinaestojulski šahovski kup i turnir u preferansu“. U našim prostorijama tada se okupilo dvadesetak šahista, članova brojnih nacionalnih manjina u PGŽ, nastavlja predsjednik Vukosavović. Moram naglasiti da je u okviru Dana crnogorske kulture održana i promocija knjige „Panjega“ autora Dragana Mitova Đurovića iz Crne Gore. Sredinom

Maškarana grupa iz Cetinja pod nazivom "Zvijezda vina" bili su gosti Karnevala i riječkih Crnogoraca

Zbor Montenegrini

Mješovita pjevačka skupina Montenegrini punih 18 godina djeluje u sklopu NCZ Rijeke. Čini je 12 članova i pjevaju izvorne crnogorske pjesme. U 2014. godini planiraju nastupe za uskršnja i božićna druženja u Zajednici, odlaze na gostovanja po pozivu drugih zajednica manjina, pa će ove godine gostovati u Kranju, Peroju i Zagrebu, tradicionalno na Petrovdanskom Saboru Crnogoraca, a sudjelovat će i u Etno smotri Grada Rijeke u rujnu. Članovi pjevačke skupine su Želimir Novaković, Velimir Ristić, Nikola Lučić, Dragan Grohovac, Katarina Abramović, Ljubica Lučić, Nada Mugoša, Jovan Abramović, Amalija Adieh, Vlasta Vugrin i Davorka Brusić.

Mješovita pjevačka skupina Montenegrini

Napisao: Davor ŽIC
Snimio: Sandro RUBINIĆ

Barun dr. Jaromir von Mundy

Vežani uz vatrogastvo

U svojim počecima, dok se još zvala Dobrovoljno spasilačko društvo lječilišnog mjesta Opatija, opatijska je hitna medicinska služba bila usko povezana s vatrogascima, budući da je njen prvi ravnatelj bio dr. Franz Tripold, liječnik DVD-a Opatija osnovanog osam godina ranije. Prvih petnaestak godina, hitna služba bila je smještena u Villi Slatina na mjestu današnjeg hotela Palace, a nakon što je 1910. godine izgrađen novi Vatrogasni dom u centru mjesta, dvije su službe i fizički spojene na istoj lokaciji.

- Tripold je već bio uspješan i etabliran liječnik, a s obzirom na tu povijest može se reći da je razvoj hitne medicinske službe bio jako vezan uz vatrogastvo. Inače, opatijska hitna bila je za ono vrijeme jako dobro opremljena.

Bila je smještena u parteru vatrogasnog doma, imala sobu za preglede, jednu ambulantu s tada najmodernijom opremom, prostoriju za sterilizaciju, sobu za izolaciju zaraznih bolesnika te posebnu sobu za psihijatrijske bolesnike, objasnio je Vukobrat.

U vozilu Hitne pomoći

Velika povijest opatijske hitne

Dvanaest godina nakon Beča, 1894. godine, Opatija je dobila suvremenu hitnu medicinsku pomoć, prvu u Hrvatskoj. Nekad je opatijska hitna služba bila u samome europskom vrhu po kvaliteti rada i opremljenosti, no prema riječima dr. Vukobrata niti danas ne kaska previše za ostalim zemljama EU

Gledalište bečkog Ringteatra kobnog 8. prosinca 1881. godine bilo je krcato, no publika koja je taman oko 19 sati zauzela svoja mjesta nije uspjela uživati u Hoffmanovim pričanjima, fantastičnoj operi skladatelja Jacquesa Offenbacha, jer je upravo tada zbog kvara na sustavu plinske rasvjete izbio požar koji se velikom brzinom proširio preko pozornice do gledališta. Iako je vatrogasna služba u ono vrijeme bila dobro organizirana, pa je požar bio brzo ugašen, spašavanje sudionika ove tragedije ispalo je daleko manje uspješno, i do kraja večeri život su izgubile 384 osobe.

Ta 384 izgubljena života omogućila su spašavanje milijuna drugih ljudi, jer samo dan nakon strašnog požara u Beču je osnovano Spasilačko društvo, odnosno preteča današnje hitne pomoći, smišljeno s ciljem intervencije upravo u ovakvim kritičnim situacijama. Najistaknutiju ulogu među osnivačima imao je barun Jaromir von Mundy, prvi tajnik novog društva, vojni liječnik i – što će se pokazati presudnim za hrvatsku hitnu pomoć – čest posjetitelj Opatije.

Temelji hrvatske hitne medicine

Dvanaest godina nakon Beča, naime, najviše zalaganjem Mundyja koji je svoje „stare dane“ rado provodio u omiljenom lječilištu austrougarske elite, i Opatija je dobila suvremenu hitnu medicinsku pomoć, prvu u Hrvatskoj.

- Prije 120 godina osnovana je u Opatiji prva hrvatska hitna medicinska služba, a osnovala ju je ista osoba koja je 13 godina ranije osnovala prvu hitnu medicinsku službu u svijetu, u Beču. On je radio na dvoru, a dolazeći u Opatiju odlučio je angažirati nekoliko svojih prijatelja, imućnih ljudi i zaljubljenika u grad koji je tada bio mondano odmaralište bečke elite, koji su i sakupili novac kako bi se tako nešto moglo napraviti, kazao je dr. Davor Vukobrat, ravnatelj Zavoda za hitnu medicinu Primorsko-goranske županije, koji ima „dvostruko pravo“ govoriti o počecima hitne medicine u Hrvatskoj i Opatiji - s jedne strane jer je na čelu ustanove koja je svojevrsni „sljednik“ opatijske hitne, a s druge strane jer je i sam autor znanstvenih članaka o osnivanju hitne medicinske službe u Opatiji.

Ove godine, dakle, 14. siječnja, obilježeno je točno 120 godina otkako su u Opatiji postavljeni temelji hrvatske hitne medicine, u kojem danas radi nešto više od tri tisuće djelatnika koji su educirani kako bi se snašli u najtežim situacijama na „terenu“, ali i snažno motivirani za spašavanje tuđih života.

Zanimljivo je da najstarija organizacija Hitne medicinske službe u Republici Hrvatskoj, i ovom dijelu Europe, danas djeluje u sklopu najmlađe zdravstvene ustanove u Primorsko-goranskoj županiji, Zavoda za hitnu medicinu PGŽ – jednog od dvadeset županijskih zavoda u Hrvatskoj – koji je tek nedavno proslavio svoj drugi rođendan. Opatija je jedna od deset ispostava županijskog Zavoda za hitnu medicinu, u kojima radi ukupno 205 djelatnika, što su tijekom prošle godine obavili gotovo 23 tisuće intervencija na terenu te 16,5 tisuća ambulantnih pregleda.

Nazvati 194 ili 112

- Danas je hitna medicina u županiji organizirana kroz ovaj Zavod sa sjedištem u Rijeci gdje se nalazi uprava i medicinska prijavno-dojavna jedinica kao „srce“ čitavog sistema, a ima još i devet ispostava – na svakom našem otoku po jednu, zatim Opatija i Crikvenica u priobalju, te Delnice, Vrbovsko i Čabar odnosno Prezid u Gorskom kotaru. Kako funkcionira služba? Kad se dogodi neka nezgoda, osoba koja je uz unesrećenog treba nazvati 194

Prva hitna u Opatiji imala je 4 medicinska vozila!

što je naš izravni broj ili 112 što je broj za hitne slučajeve, da pojasni i kaže što se dogodilo i točno locira mjesto, te u najkraćem treba opisati stanje pacijenta i ostati uz njega dok ne stigne naša ekipa. Dispečerska ekipa prima taj poziv, a pošto su sva naša vozila opremljena GPS-om, uvijek će se poslati ono koje je najbliže lokaciji na kojoj se pacijent nalazi da se čim manje vremena izgubi na čekanju, objašnjava Vukobrat. Drugim riječima, ako se primjerice neka nezgoda dogodi na Pavlovcu, možda na nju neće stići vozilo opatijske ispostave koje se vraća s intervencije u Lovranu, već riječko koje je slučajno prisutno na Zametu ili Kantridi.

- To je velika prednost, što nema međugradskih granica, a prednost je i ta što nema granica među susjednih županija, pa je moguće da na našem terenu interveniraju vozila iz Ličko-senjske ili Karlovačke županije, ili Istarske. Primjerice, ako je opatijska hitna na putu za riječku bolnicu s pacijentom, a nešto se dogodi u Mošćeničkoj Dragi, vjerojatno će intervenirati vozilo iz Labina, objasnio je Vukobrat, koji ističe da je u dvije godine od uvođenja ovakav ustroj hitne medicinske službe polučio dobre rezultate, te dodaje da je na sličan način hitna pomoć organizirana u većini zemalja Europske unije.

14. siječnja 2014. obilježeno je točno 120. godišnjica djelovanja hitne medicinske službe u Opatiji, i Hrvatskoj

Deset novih vozila

Iako se može reći da je današnji vozni park Zavoda za hitnu medicinu – što raspolaže sa 42 vozila za hitnu medicinu, 37 defibrilatora, 16 respiratora, 37 aspiratora na električni pogon i 11 EKG-uređaja – relativno dobro opremljen, teško bi se mogao uspoređivati s kvalitetom opreme koju je tadašnja opatijska hitna služba imala u odnosu na ostatak svijeta. Naime, u Opatiji su tada postojala četiri medicinska vozila na benzinski pogon, pri čemu je jedno od njih imalo gumene kotače što je bila rijetkost za ono vrijeme, te bilo opremljeno jednim nosilima i najmodernijom medicinskom opremom.

- Zahvaljujući razumijevanju našeg osnivača, Primorsko-goranske županije, te financijske pomoći iz županijskog proračuna, prošle smo godine uspjeli nabaviti deset novih vozila koje smo adekvatno i opremili. Prema pravilnicima, vozila hitne pomoći ne smiju biti starija od pet godina niti prijeći više od 200.000 kilometara, stoga je jako dobro što nam je Županija „uskočila“ sa sredstvima, pa smo dio rabljenih vozila koja su još u dobrom stanju prepustili Domu zdravlja za obavljanje sanitetskog prijevoza, rekao je Vukobrat.

Dežurni tim Zavoda za hitnu medicinu PGŽ u Rijeci, s ravnateljem Davorom Vukobratom

Vodiči za bolje snalaženje

Koliko je građanima pomogao vodič za legalizaciju kojeg ste izdali neposredno prije početka cijelog procesa? Nedavno je vaš Odjel predstavio javnosti i najnoviji Vodič za gradnju, što je iniciralo to novo izdanje?

- Vodič za ozakonjenje (legalizaciju) bespravnih građevina izuzetno je dobro primljen u javnosti budući da na jasan, te građanima i drugim subjektima prihvatljiv način opisuje postupak legalizacije te ih upućuje koje radnje trebaju poduzeti do donošenja rješenja o legalizaciji i nakon toga. Upravo iz ovih razloga Vodič je sasvim sigurno pridonio lakšem i jednostavnijem snalaženju svih zainteresiranih u postupcima legalizacije.

Nastavljajući praksu pripreme Vodiča za gradnju (do sada smo objavili već pet vodiča), a kako bi se olakšalo snalaženje u spomenutim propisima, pripremljen je "Novi vodič za gradnju", sada naša već šesta takva publikacija. Zbog tri nova zakona iz područja prostornog uređenja i gradnje ovaj vodič sadrži potrebne informacije za sve zainteresirane u vezi s postupcima ishoda novih potrebnih akata za gradnju čime se ti postupci približavaju građanima i čine jednostavnijima i lakšima, rekla je Vahtar Jurković.

"Novi vodič za gradnju" olakšava snalaženje u propisima

Pročelnica Odjela
Koraljka Vahtar Jurković

Kako funkcionira najbolji odjel u državi

Primorsko-goranski Odjel za prostorna pitanja ostvario je najbolji rezultat u postotku riješenih predmeta među svim županijama, a ima i najviše riješenih predmeta u apsolutnom broju od svih nadležnih upravnih tijela koja donose rješenja o izvedenom stanju

Napisao: Zdravko KLEVA
Snimio: Petar FABIJAN

Odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša Primorsko-goranske županije ima iznimno doista široko područje rada. No ono po čemu je on u žiži zanimanja javnosti u posljednje vrijeme jeste legalizacija bespravno izgrađenih objekata i novine koje se odnose na izdavanje dokumentacije potrebne za izgradnju i stavljanje građevinskih objekata u promet.

Spomenuto široko područje rada obuhvaća obiman djelokrug poslova Odjela. Prvenstveno to su izdavanje akata prostornog uređenja i gradnje, koordiniranje aktivnosti na zaštiti okoliša, izdavanje rješenja za obavljanje djelatnosti gospodarenja otpadom, provođenje postupka procjene utjecaja zahvata na okoliš i na prirodu te izdavanje dopuštenja za zahvate u zaštićenim dijelovima prirode. Odjel je mjerodavan za provođenje strateške procjene utjecaja na okoliš, izradu i provođenje dokumenata zaštite okoliša, rješavanje u drugom stupnju po žalbama izjavljenim na pojedinačne upravne akte upravnih tijela gradova i općina iz područja komunalnog gospodarstva, spomeničke rente te prostornog uređenja i gradnje i još niz drugih poslova.

Zaprimili 44.000 zahtjeva

Unatoč činjenici da su prioritet u obavljanju poslova iz nadležnosti Odjela i mali „redovni“ poslovi koji se odnose na izdavanje dozvola za gradnju i oni koji se odnose na zaštitu okoliša i prirode te drugostupanjski upravni postupak, proteklo razdoblje obilježeno je pojačanim rješavanjem predmeta ozakonjenja nezakonito izgrađenih zgrada. I to je bio neposredan povod za razgovor s pročelnicom Odjela, Koraljkom Vahtar Jurković.

- Na temelju Zakona o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama donesenim još 2011. godine pristupilo se sređivanju stanja u prostoru, objašnjava nam pročelnica Vahtar Jurković, posebice zbog pritiska javnosti. S time u vezi je iz

Ministarstva graditeljstva i prostornoga uređenja stigao zahtjev za što bržim rješavanjem što većeg broja takvih predmeta te napose zbog velikog broja zaprimljenih zahtjeva za ozakonjenje. I takvih zahtjeva mi u Odjelu zaprimili smo više od 44.000. Znači 44 tisuće zgrada na prostoru Primorsko-goranske županije nije bilo ozakonjeno, odnosno legalno, uz svu zakonsku potrebnu proceduru, izgrađeno.

Javnosti je već poznato da je Primorsko-goranski Odjel za prostorna pitanja ostvario najbolji rezultat u postotku riješenih predmeta među svim županijama, kao i najviše riješenih predmeta u apsolutnom broju od svih nadležnih upravnih tijela koja donose rješenja o izvedenom stanju, bilo županijskih bilo gradskih. Taj rezultat potvrđuje da je organizacija i provedba rada bila dobro postavljena. Osim toga, ovaj je Odjel jedan od rijetkih kojima novoformirana Agencija za ozakonjenje bespravno izgrađenih zgrada nije izuzela predmete na rješavanje, čime su i sredstva naknade za legalizaciju ostala na računu Županije. Treba posebno naglasiti da je ovakav rezultat ostvaren uz rješavanje redovnih zahtjeva za izdavanje dozvola za gradnju, kakvih je tijekom protekle godine bilo zaprimljeno više od 16.000, a riješeno ih je oko 11.800. Iz navedenoga proizlazi da je Odjel tijekom 2013. godine imao u radu gotovo 60.000 predmeta, što je ogroman broj, posebice u odnosu na broj službenika koji ih rješavaju.

Službenički rad "na traci"

Koliko je osoba bilo ili je još uključeno u taj posao, ozakonjenja bespravno izgrađenog?

- Na rješavanju predmeta legalizacije radi ukupno 62 službenika, od čega je 7 službenika primljeno na određeno vrijeme upravo radi potrebe pojačanog rada na ovim predmetima. Uvedene su i druge mjere pa je tako pojačan rad postojećih službenika, uspostavljen rad na „traci“ na način da određeni službenici odraduju određene faze postupka, čime se ubrzava procedura rješavanja. Racionaliziran je rad sa strankama na način da se u tu svrhu koristi manje vremena, a ujedno strankama da potpuna informacija. Angažirano je desetak studenata, radi obavljanja jednostavnijih radnji u postupcima legalizacije (uvid u DOF5/2011, urbanistička identifikacija, asistencija prilikom očevida i slično).

Treba, napominje pročelnica Vahtar Jurković, uzeti u obzir i nove okolnosti nastale prema izmjenama Zakona o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama donesenima potkraj prošle godine. U prvoj polovici ove godine, kaže nam, mora se riješiti još 15 posto ukupno primljenih zahtjeva. Stoga se i nadalje nastavlja s pojačanim radom na rješavanju predmeta legalizacije te će se po potrebi uvoditi dodatne mjere (primjerice,

angažiranje još studenata, umirovljenika i honoraraca koji će pomagati u obavljanju ovih poslova).

Riješeno 8.500 predmeta

Što je do sada učinjeno glede ozakonjenja bespravno izgrađenog?

- Do sada je riješeno oko 8.500 predmeta, od čega je ozakonjeno 6.600 zgrada, a ostalo se odnosi na odbijene ili odbačene zahtjeve te postupke obustavljene zbog odustajanja stranaka od zahtjeva. Treba naglasiti da je obrađeno još 3.300 takvih predmeta, od čega oko 2.000 njih čeka obračun naknade za zadržavanje bespravno izgrađenih zgrada u prostoru, za što rješenja donose jedinice lokalne samouprave.

Kakve okolnosti prate sav taj rad oko evidentiranja, provjere zahtjeva, ima li teškoća?

- Potrebno je imati u vidu i to da je veliki dio područja mjesne nadležnosti ispostave, primjerice u Opatiji, unutar kulturno-povijesnih cjelina te je uvjet za donošenje rješenja o izvedenom stanju za zgradu na takvom području potvrda konzervatora. Također specifično je područje nadležnosti ispostave u Malom Lošinju, tu je riječ o dislociranosti pojedinih područja. Ta ispostava pokriva, osim otoka Cresa i Lošinja, manje i udaljene otoke lošinjskog arhipelaga (primjerice, Susak, Ilovik i druge). Problem su nedovoljno pristupačni tereni, kao i nedostupnost vlasnika nekretnina na ovim područjima kao stranaka u postupcima, jer su raseljeni po drugim kontinentima. Također je i ovo područje u većem dijelu pod konzervatorskom zaštitom zbog čega se i ovdje moraju pribavljati potvrde konzervatora u velikom broju slučajeva.

Što se sve želi legalizirati, ozakoniti kakav je struktura zahtjeva na području Županije?

- Što se tiče strukture zahtjeva, najviše je zahtjeva zaprimljeno za ozakonjenje manje zahtjevnih zgrada (20.324), zatim pomoćnih zgrada (8.723), jednostavnih (8.246) i zahtjevnih zgrada (5.899). Tijekom dosadašnjeg rada na postupcima legalizacije utvrđeno je da se ukupno 81 zgrada ne može legalizirati jer se nalazi na nekom od područja iz članka 6. Zakona o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama, na kojima je mogućnost legalizacije isključena. Na pitanje postoje li objekti za koje zahtjev nije podnesen, pročelnica nam je odgovorila da Odjel ima evidenciju i redovito izvještava o stanju rješavanja zaprimljenih zahtjeva za legalizaciju te nema saznanja o broju zgrada koje nisu ušle u postupak legalizacije, odnosno o broju zahtjeva koji nisu podneseni. Možemo samo reći, istaknula je, da je od onih objekata za koje je doneseno rješenje za rušenje od strane građevinske inspekcije, kakvih je prema njihovoj evidenciji bilo oko 1.500, zahtjeve za legalizaciju podnijela polovica njihovih investitora. ■■

Do sada je riješeno oko 8.500 predmeta, od čega je ozakonjeno 6.600 zgrada

Dva odsjeka i šest ispostava

Odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša sastoji se od dva odsjeka, Odsjeka za zaštitu okoliša i drugostupanjski upravni postupak te Odsjeka za prostorno uređenje i graditeljstvo sa ispostavama u Crikvenici, Delnicama, Krku, Malom Lošinju, Opatiji i Rabu. Ukupno je u Odjelu zaposleno 80 djelatnika, pretežno visoke stručne spreme, diplomirani inženjeri građevinarstva i diplomirani pravnici.

Ispostava u Malom Lošinju pokriva, osim otoka Cresa i Lošinja, manje i udaljene otoke lošinjskog arhipelaga - Susak

Na rješavanju predmeta legalizacije radi ukupno 62 službenika, a uspostavljen je i rad na „traci“ pa tako određeni službenici odraduju određene faze postupka

Opera u drveničkom kaštelu

Županijsko izaslanstvo prilikom nedavnog posjeta obišlo je atraktivni kaštel u Driveniku u koji je Županija uložila 950 tisuća i kulu u Bribiru koji također plijene svojom atraktivnošću i izvrsna su pozivnica za turiste kad se u njima ponude sadržaji. Inače, u čitav projekt Putevima Frankopana odnosno revitalizacije kaštela Primorsko-goranska županija je uložila 1,9 milijuna kuna.

– Imamo toliko priča koje nismo ispričali u turističkoj ponudi, rekao je župan Komadina podsjećajući na obećanje da će jednog dana HNK Ivana Zajca odigrati operu "Nikola Šubić Zrinski" u drveničkom kaštelu.

– Vinodolska dolina je prebogata kulturno-povijesno baštinom iz raznih vremenskih perioda i velikanima kulture, Klovićem, Pančićem, Barcem i mnogim drugima. Tri frankopanska kaštela, od devet koliko ih ima u našoj županiji, su u Vinodolskoj dolini. Namjera županije je bila svaki objekt zaštititi od propadanja, udahnuti im život, ponuditi sadržaj, poručio je župan Komadina na kraju obilaska dodajući – Dio turističke ponude Kvarnera mora biti kulturni turizam, a stvarno imamo što pokazati.

Juraj Klović se vraća kući

Čak 25 svjetskih institucija pomoglo je formiranju fundusa Kuće Klović.

U Grižane su stigle reprodukcije originalnih Klovićevih djela iz kolekcije engleske kraljice Elizabete, iz Louvrea, Los Angelesa, a jedan od pet originala darovao je hrvatski predsjednik Josipović

Napisao: Anto RAVLIĆ
Snimili: Damir ŠKOMRLJ

Kuća Klović otvorila je vrata posjetiteljima za dan Vinodolske općine 15. travnja. Svečanost je bila šlag na sedmogodišnje ulaganje Primorsko-goranske županije u spomen dom u Grižanama posvećen hrvatskom slikaru i minijaturistu Juraju Juliju Kloviću, mladiću koji se iz rodnih Grižana s 18 godina otisnuo u svijet. Iako su prošla stoljeća od njegove smrti u Rimu, Kloviću se svijet i danas klanja.

Kuća Klović smještena je u staroj školi u Grižanama sagrađenoj još 1887. godine. Napokon je spomen dom "Michelangela minijature"

Arhitekt Franković osmislio je interijer nedavno obnovljene zgrade

otvorio vrata javnosti i fotoaparatom, a kad se zakorači u Kuću Klović teško je ne osjetiti oduševljenje i zadovoljstvo. Spomen dom ponudit će posjetiteljima nešto posebno i nema sumnje da će Grižane ostati atraktivna destinacija, ne samo u kulturno-turističkoj ponudi Vinodola i Primorsko-goranske županije već i Hrvatske. Župan Komadina je u obilasku kulturno-povijesnih znamenitosti Vinodola isticao da se često minorizira doprinos Primorsko-goranske županije u kulturnom opusu Hrvatske te da na tu činjenicu treba podsjećati kako bi se korigirali pogledi s državne razine.

Klović u omjeru 1:1

Naposredno prije svečanog otvorenja, župana Komadinu, pročelnika Ureda županije Gorana Petrcu, ravnateljicu Pomorsko-povijesnog muzeja Teu Perinčić, načelnika Vinodolske općine Ivicu Crnića te predsjednika Općinskog vijeća Borisa Mikličića sa suradnicima dočekao je arhitekt Marko Franković, koji je objasnio što će Kuća Klović ponuditi posjetiteljima i kako je zamišljeno funkcioniranje spomen doma u koji je uloženo 4,2 milijuna kuna; Primorsko-goranska županija uložila je 2,9 milijuna kuna, a Vinodolska općina 1,2 milijuna kuna. U projekt Kuće Klović uključila se i Županijska uprava za ceste koja je obnovila prometnicu Grižane – Bribir uz spomen dom tako da su ulaganja realno još veća.

– Obnovljeno je krovništvo stare škole, izmjenjene kompletna stolarija, fasada i sanitarni čvorovi te obnovljena okolina zgrade. Na eksponate i opremu utrošeno je 843.000 kuna, rekao nam je načelnik Ivica Crnić, napomenuvši da se ideja o stalnom postavu, kojim je Klović otrgnut iz zaborava, počela radati još 1975. povodom 400. godišnjice njegove smrti, odnosno 1998. kada je proslavljeno 500 godina od rođenja.

Arhitekt Franković je objasnio da je 25 svjetskih institucija pomoglo formiranju fundusa Kuće Klović. U Grižane su stigle reprodukcije originalnih Klovićevih djela iz kolekcije engleske kraljice Elizabete, iz Louvrea, Los Angelesa i drugih renomiranih zbirki. Hrvatski predsjednik Ivo Josipović darovao je jedan od pet originala koji se čuvaju u Hrvatskoj. Kuća Klović ponudit će impresivnu zbirku velikana hrvatske umjetnosti koji se u Italiji, gdje je proveo najveći dio života, prepoznaje kao Giorgio Giulio Clovio Croata.

U Kući Klović posjetitelje će dočekati statua Klovića u omjeru 1:1, uz koju će se moći fotografirati. Postavljen je interaktivni monitor koji će producirati tri dokumentarca HTV-a o hrvatskom slikaru rođenom 1498. godine. Ljubitelji povijesti i umjetnosti moći će razgledati i pribor iz vremena u kojima je stvarao Klović kako bi dobili što vjerniju sliku o dosezima velikog hrvatskog umjetnika. Zidove krasi djela Klovića, a posebno je atraktivno djelo El Greca koje je posvetio Kloviću. Prostor je koncipiran tako da može primiti jedan autobus gostiju odjednom.

– Vani ljudi pričaju priče koje se nisu ni dogodile i rade od toga turističke atrakcije, a mi Klovića doista imamo i još ga nismo dobro iskoristili. Mi imamo i velikane i kulturno-povijesnu baštinu, poručio je župan primorsko-goranski Zlatko Komadina tijekom otvaranja preuređene Kuće Klović kojem je nazočila i ministrica kulture Andrea Zlatar Violić.

Dolazi 40 tisuća turista

Arhitekt Franković koji je osmislio interijer nedavno obnovljene zgrade ponudio je zanimljivu koncepciju. Već ovog ljeta s primorskih plaža u Kuću Klović planira se dovesti 40 tisuća posjetitelja. Prema ideji arhitekta, turistima bi se nudile pozivnice po osam eura koje bi uključivale obilazak kulturnih znamenitosti, čašu vina u Pavlomiru, posjet proizvođačima meda u Hreljinu i danas-sutra posjet kući vina u kaštelu u Kraljevici. Po zimi bi se Kuća Klović "punila" djecom iz hrvatskih škola i vrtića koja bi u Grižanama učila crtati.

U Vinodolskoj općini ističu da su djeca rado viđeni gosti stare škole odnosno "Stalne izložbe reprodukcija Klovićevih minijatura i dokumenata o njegovom životu i radu" koju je postavio prof. Ivan Barbarić. Stalnu izložbu je kroz godine posjetilo 15 tisuća djece, istakli su čelnici Vinodolske općine.

Načelnik Vinodolske općine Ivica Crnić je poželio da se i država uključi u financiranje

projekta, spomenuvši da su se kandidirali svake godine, ali da je samo ministar kulture Božo Biškupić "poslao" 100 tisuća kuna. S načelnikom se složio i župan Komadina, izrazivši nadu da će država prepoznati kvalitetan projekt, kao i druge kulturno-povijesne znamenitosti Vinodola koje se mogu uključiti u turističku ponudu.

– Želimo pokazati što imamo i želimo da se percipira naša kulturna baština te da se država uključi u projekt. Sami smo uz pomoć Vinodolske općine financirali projekt, a ideja je bila da država priloži isto toliko koliko smo i mi skupili, poručio je župan Komadina.

Projekt Kuća Klović provodi se u suradnji s Vinodolskom općinom, koja je nositelj projekta, i Poduzetničkim centrom Vinodol. Vanjski suradnici na projektu su projektni ured MF Arhitekti Rijeka i dr. Nina Kudiš-Burić s Odsjeka za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, zaduženi za definiranje i izradu stalnog izložbenog postava života i djela sitnoslikara Klovića. ■■

Spomen dom otvorili su ministrica kulture Andrea Violić Zlatar i primorsko-goranski župan Zlatko Komadina

Dodatna ponuda - već ovoga ljeta u Kuću Klović planira se dovesti 40 tisuća turista s primorske obale

Prvo razgledavanje unutrašnjosti novog muzeja

Životni fakultet nitko mi ne može oduzeti

Napisala: Slavica KLEVA
Snimio: Petar FABIJAN

Katherine Trinajstić,
dugogodišnja
predsjednica Udruge
Nada, žena operiranih
od karcinoma dojke,
dobitnica je Državne
nagrade za životno djelo
za humanitarni rad

Katherine sa svojim kolegi-
cama iz Udruge Nada

Riječanka Katherine Trinajstić dobitnica je državne nagrade za životno djelo za humanitarni rad. Trideset godina nesebičnog davanja drugima kojima je pomoć potrebna prepoznato je i na državnoj razini, stoga joj je nagrada za životno djelo uručena u Banskim dvorima. Čestitke i nagradu primila je od potpredsjednice Vlade, ministrice socijalne politike i mladih Milanke Opačić. S dugogodišnjom predsjednicom Udruge žena operiranih dojki "Nada" Katherine Trinajstić razgovaramo o desetljećima dugim uspješno organiziranim humanitarnim akcijama, na koji način unaprijediti uvjete liječenja pacijentica oboljelih od raka dojke.

- Humanitarnim radom bavim se od svojih najranijih mladenačkih dana. Uloga dugogodišnje predsjednice Udruge "Nada" žena operiranih od karcinoma dojki oplemenila me utoliko što sam uvidjela što je zapravo život. Ta slamka za koju se moraš hvatati, neovisno jesi li siromah ili bogataš, jer smo jedino tu isti, svima je podjednako bitna. Osim što bogat čovjek može dočekati smrt u boljem krevetu. Uvidjela sam koliko je i tu nepravde prema onkološkim bolesnicima i zapravo, cijela zajednica treba biti prijatelj i nesebična podrška u liječenju. Danas je karcinom izlječiv, a poslodavce koji nakon liječenja nemaju razumijevanja za tek oporavljenu pacijenticu, pa

umjesto da pokušaju naći lakši posao, takvoj osobi daju otkaz, doista treba kazniti. I to su segmenti djelovanja na kojima ćemo inzistirati u daljnjem radu.

Zato ću i ubuduće izdvajati vrijeme i trud za naš humanitarni rad koji je fokusiran na oplemenjivanje kvalitete pacijenata u KBC-u Rijeka, nastavlja Katherine. Udruga "Nada" u suradnji s Gradom Rijeka, Primorsko-goranskom županijom te gradovima i općinama i sa svim svojim prijateljima, uspjeli smo i puno toga napraviti, a nešto i donacijama. Kemofotelja, stolovi, stolice, TV prijemnici, klima uređaji, oličeni zidovi na odjelu kirurgije, kupovina jogi madraca, uređenje parka oko onkologije, kupovina kor pištolja za biopsiju, UTZ aparat s linearnom sondom za potrebe kirurgije... hvala, hvala svim našim sugrađanima koji se uvijek i iznova odazovu našim akcijama.

Zašto pomažem drugima

Pitate me zašto? Ne volim kad ljudi pate, ne trpim nepravdu. Lakše se izboriti za nekog drugog nego za sebe. Prošla sam i ja teške trenutke ali sam hrabra, zahvalna svojoj obitelji i mojim prekrasnim unukama Tei i Ani.

Osim zdravlja, imate li neostvarenih želja?

- Imam jedan san, odlazak na Floridu gdje se nalazi moj otac, koji se davno razveo od moje majke. Uz tu želju koja će se nadam se ipak ostvariti, želim da se u škole uvede predmet kako djecu učiti volontirati, pomagati drugima. Izbjeći ćemo da nam djeca budu besposlena na ulici, a naučit će se životnim vrijednostima.

Odakle poriv pomagati drugima, koliko se dugo bavite humanitarnim radom?

- Punih trideset godina. Kad su se moji roditelji rastavili, bila sam vrlo mala, no, baka me prigrllila. Otac Amerikanac krenuo je svojim putem, danas živi na Floridi, a doznala sam nedavno da je moja biološka majka nedavno preminula. Moja nona zapravo je pravi borac, kao mlada udovica iz Vineža u Istri dolazi u Rijeku s četvero djece i sama vodi obitelj. Trebalo je misliti i o meni, bilo je jako teško ali smo nekako hrabro koračale kroz život. Nedostajalo je i odjeće i obuću, ponekad i hrane ali kao da su ljudi bili sretniji. Nona je bila darivatelj krvi, preko 130 puta je dala krv, više puta su je pozivali i tijekom noći kada su

bile neke hitnoće. Jednom, kada sam bila u dobi deset godina išla sam s njom u rođilište, bila je hitnoća, no nakon što je nona dala krv, spasila je majku i tek rođenu kćer. Tada sam uvidjela kako je to lijepo, kad nekome pomogneš, pružiš ruku spasa i ne pitaš protuuslugu. Tada sam se već opredijelila da ću pomagati drugima, biti aktivan član društvene zajednice. Svaki čovjek u društvu morao bi imati dostojanstven život od rođenja do zadnjeg oproštaja. Dobro se vraća dobrim, iako nije u životu uvijek tako. Kad mi je umrla nona, moj životni oslonac, bilo mi je vrlo teško, stoga sam nagradu posvetila njoj i svim ljudima dobre volje.

Kad sam se u jednom životnom trenutku i sama razboljela, uključila sam se u rad mjesnih odbora, postala aktivna u aktivu žena i na taj sam način pomogla sebi, svojoj obitelji da pregrmimo to teško razdoblje i tako je zapravo priča o pomaganju drugima poprimila neki oblik. Osnivač sam DVD Drenova, bila sam županijski vijećnik, vijećnik PGS-a i sudac porotnik, osnivač darivatelja krvi u Rijeka prometu ali i niz drugih aktivnosti sam pokrenula.

Ratne godine

Koje, na primjer?

- Bila sam članica, dio ekipe osnivača SOS telefona. To je doista neponovljivo iskustvo, bilo je ratno vrijeme kada smo dežurali na telefonu i razgovarali sa ženama i djecom. Bilo je raznih pitanja. Riječi utjehe poput: "Slušamo vas, imamo vremena za vas" bile su čarobne, osobe koje su tražile našu pomoć govorile su iz duše, otvarale se. Sve je bilo anonimno, osim jednom kada sam prekršila kodeks. Dječak koji se javio zaželio je palačinke, a majka mu je radila u Italiji. Naravno, morala sam mu napraviti palačinke i usrećiti ga barem na trenutak. Tijekom Domovinskog rata vodila sam humanitarni odbor Riječkog demokratskog saveza (PGS-a) koji je imao rješenje ministarstva da može prikupljati i davati humanitarnu pomoć. Odvojila sam političko djelovanje od humanitarnog, spojili smo talijanski grad Faenzu s Rijekom i tako smo puno učinili na socijalnom planu u to ratno vrijeme, organizirali smo humanitarne utakmice, koncerte, izrodio se iz te suradnje i Tjedan talijanske kuhinje. Tada nam se pridružio i gradić Pianoro kraj Bologne, neumorno su nam slali hranu. I danas je taj talijanski gradić prijatelj Udruge Nada. Pridružila nam se u tim teškim vremenima i civilna zaštita iz Venecije. Grad Faenza poklonila je našoj bolnici fibrogastroskop za gastroenterološki odjel KBC-a...

- Nekako u to vrijeme u Rijeci se osnovalo socijalno vijeće Grada Rijeke. Imali smo preko

tisuću ljudi koji su temeljem izdanih knjižica dobivali pomoć. I to je bio vrlo težak i zahtjevan posao, bio je uključen i Centar za socijalnu skrb. Za vrijeme Domovinskog rata bila sam aktivist Crvenog križa i volontirala u prihvatilištu i zbrinjavanju izbjeglica i prognanika. Prvi brod izbjeglica dočekala sam u Puli. Brod „Slavija“ bio je prvi brod koji je došao u Rijeku. Silazila sam s broda pomažući čovjeku koji je nosio jedan svežanj, zapravo cijeli život stao je u naramak... Tada smo podignuli na Rujevici šator za 4 tisuće prognanika, kćer se nalazila u 111. brigadi u Lici, supruga radio u Benčiću... No, srećom, teška ratna vremena iza nas su, teško je prepričavati, sada si postavljajući pitanje kako te tada nije bilo strah, ali nisi imao vremena razmišljati nego brzo reagirati... ■■

Pitanja bez komentara

Nisam srećom operirana od karcinoma dojke ali nastojim uvijek i u svakom trenutku odaslati poruku da ne trebaš biti operiran pa da shvatiš da trebaš pomoć. Ima ljudi koji me pitaju zar nisam operirana, pa kako možeš biti predsjednica Udruge operiranih od karcinoma dojke? To su pitanja koje te ostave bez komentara, a što je još tragičnije riječ je o ljudima koji su obrazovani. Društvo nam je doista u nekim segmentima naopako. Stoga, životni fakultet koji sam stekla godinama nesebičnog davanja i pomaganja je nešto što ti nitko ne može oduzeti i tog ću se postulata uvijek držati. Nažalost, doživjela sam gubitak nekoliko žena, izgubile su borbu za život i to me uvijek ispočetka obvezuje da maksimalno pomažem i ukazujem društvu na nepravdu.

Danas je karcinom izlječiv, a poslodavce koji nakon liječenja nemaju razumijevanja za tek oporavljenu pacijenticu, doista treba kazniti

Zeleno-plavi med iz Fužina i sa Cresa

Posao proizvodnje meda znači stalno seljenje i traženje najboljih pašnih prilika - paša na području NP "Risnjak"

ratu tijekom kojeg sam detaljno promislio o svojoj budućnosti, odlučio sam 1993. godine prekinuti radni odnos u Drvenjači, osnovati vlastitu tvrtku i baviti se pčelarstvom i informatikom. Tako je osnovan "Gorski" d.o.o., a u trenutku osnivanja ja sam već imao u pogonu 120 košnica i lijepo iskustvo koje mi je pomagalo da u godinama što dolaze razvijam posao pa smo tako tijekom proteklih godina napravili punionicu meda i sušionicu za bobičasto voće, gljive i ljekovito bilje, a u tijeku je uređenje većeg prostor za prezentaciju i degustaciju proizvoda i promociju pčelarstva... Kao obitelj okrenuli smo se pčelarstvu kojeg u posljednjih nekoliko godina - zbog čega smo i osnivali Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo - OPG Zanoškar - upotpunjujemo uzgojem bobičastog voća - brusnice, borovnice, kamčatske borovnice, aronije, i kupine te nasad biljke rabarbare. Njih koristimo za proširenje naše ponude pa danas uz med nudimo i proizvode od spomenutog voća, kao i zanimljive kombinacije meda i bobičastog voća. Trenutačno raspolažemo sa 160 košnica, a namjeravamo se razvijati do brojke od 200 košnica što je maksimum za našu obitelj i od čega se može dobro živjeti i ulagati u daljnji razvoj", govori Zanoškar dodajući kako su med od jelove uši, tzv. medun i med od kadulje ono po čemu je "Gorski" d.o.o. u slatkome svijetu medara i ljubitelja meda stekao ugled:

"Medun nastaje pašom pčela na tzv. mani, medenoj rosi koju proizvode jeline uši, sićušni insekti, lisne uši, koji iz jela sišu jelin sok kojim se hrane, a dio potom izlučuju, zbog visokog kapilarnog tlaka, te kapljice, koje se zovu medna rosa ili mana (dar bogova) padaju po okolini, od iglica do lišća okolnog drveća. Ta je medna rosa hrana pčelama koje je potom u košnici uz dodatak enzima prerađuju i pretvaraju u med medun, med vrhunske kvalitete koji je u ovom trenutku u

Pčele na jesen selimo u primorje gdje zimuju, a u svibnju najjačih 60 košnica s jakim pčelama odvozim na Cres na pašu kadulje.

Sredinom lipnja te i ostale košnice postavljamo na području Gorskog kotara i to na lokacijama u jelovoj šumi koje su ponajbolja mjesta za pašu pčela na medunu, objašnjava Damir Zanoškar

Napisao: Marinko KRMPOTIĆ

Snimio: Marinko KRMPOTIĆ i Arhiva ZIP

Najintenzivnije radimo od travnja do kolovoza - Damir Zanoškar

Široka lepeza proizvoda

Prošle smo godine osnovali i OPG Zanoškar koje se bavi proizvodnjom bobičastog voća kojeg kombiniramo s proizvodima od meda pa sada nudimo široku lepezu od tridesetak proizvoda što se osjeti na zanimanju kupaca jer tko god dođe do nas zaista ima veliki izbor od raznih vrsta meda (medun, med od kadulje, planinska livada, med od javora, lipe itd.), propolis, medica, ocat od meda pa do sokova, sirupa, čaja od brusnice, vina od kupina, pekmeze od borovica, aronije, rabarbare, kombinaciju meda meduna i brusnice..., nabraja Zanoškar, po čijem mišljenju elementarna nepogoda koja je početkom veljače pogodila Gorski kotar neće bitnije utjecati na proizvodnju meda: "Osim kad je vrijeće o javoru i lipi, ledena oluja nije bitnije naštetila jeli i ostalom dijelu prirode vezanom uz proizvodnju meda pa vjerujem da ozbiljnijih posljedica, barem za taj segment, neće biti".

U svijetu hrvatskog pčelarstva, ali i svih ljubitelja meda, ime "Gorski" d.o.o. itekako je vrlo dobro znan pojam. Na tržištu meda "Gorski" je već 21 godinu i u ta dva desetljeća stalno potvrđuje visoku kvalitetu svojih proizvoda. Vlasnik "Gorskog" je 54-godišnji Damir Zanoškar, po struci diplomirani inženjer strojarstva pa razgovor i počinjemo pitanjem otkud jedan tehničkoj znanosti blizak stručnjak u poslu koji je potpuno vezan s prirodom:

"Kao rođenom Goraninu, Fužinarcu, veza s prirodom nešto mi je potpuno logično i od djetinjstva sam u šumi, uz potoke i livade. Tako sam se kao dječak i mladić puno bavio ribama i gljivama, potom pčelama, a sada sam više okrenut biljkama i bobičastom voću. Niti jedno od tih područja djelatnosti nisam zapustio i sa svime se time u manjoj ili većoj mjeri bavim i danas što mi donosi mir i užitek. Štoviše, ta veza s prirodom odredila je na jedan način i moje školovanje pa sam na studiju strojarstva u Rijeci studirao sekundarne izvore toplinske energije, ponajprije one vezane uz sunca. Nakon završenog studija 1984. godine i ubrzo sam dobio posao u Drvenjači Fužine pa sam od tog trenutka, jer sam napokon imao plaću s kojom sam mogao planirati, počeo razmišljati i o bavljenju pčelarstvom. Treba reći kako u tome nisam bio potpuni neznalica jer se moj ujak bavio uzgojem pčela, a i mog tatu je to zanimalo. Godine 1986. kupio sam prvih deset košnica i od tog trenutka počinje moje bavljenje pčelarstvom. Polako sam se, praktično iz dana u dan, učio kako u praksi, tako i teoretski jer je tada već počela era interneta, vrlo sam brzo dolazio do raznih vrlo korisnih informacija. Također mi je koristilo i to što su već tada Fužine bile mjesto u koje su ljeti dolazili mnogi pčelari s košnicama na pašu meda meduna, pa sam i od njih saznao puno, stekavši usput i brojna poznanstva i prijateljstva u tom svijetu pčelarstva.

Obiteljski posao

U tom pčelarskom poslu postajao sam sve uspješniji, a nakon sudjelovanja u Domovinskom

samom vrhu kvalitete svih europskih i svjetskih vrsta meda, a mi smo se tijekom proteklih trideset godina toliko izvjestili u pronalaženju područja na kojima jela medi da i drugim pčelarima savjetujemo gdje da pčelare u Gorskome kotaru. Druga vrsta meda čijom se kvalitetom ponosimo je med od kadulje kojeg pčelarimo na Cresu od 1994. godine. Uvjeti na Cresu idealni su zbog čistoće prirode i okoliša te vrlo kvalitetne kadulje. Tamo kadulja cvate nešto kasnije, manje je bure no na drugim otocima. pa nam nije teško gotovo svake godine na Cres seliti i tamo održavati šezdeset košnica s najboljim pčelama", govori Zanoškar dodajući kako posao proizvodnje meda znači stalno seljenje i traženje najboljih pašnih prilika.

Pčele na paši kadulje

Uspješna proizvodnja meda usko je povezana s donošenjem dobrih odluka jer medenje na nekom području traje kratko i treba ga iskoristiti u pravom trenutku:

- Na jesen ih selimo u Primorje gdje zimuju, u svibnju najjačih 60 košnica s jakim pčelama odvozim na Cres na pašu kadulje. Sredinom lipnja te i ostale košnice postavljamo na području Gorskog kotara i to na lokacijama koje sam prethodno obišao i istražio tražeći ponajbolja mjesta za pašu pčela na medunu. To su lokacije u jelovoj šumi i nije ih

tako lako pronaći, ali dugogodišnje proučavanje i rad puno znače pa svake godine uspijevam naći niz tih lokacija i osigurati svojim, i pčelama mnogih drugih pčelara, kvalitetnu pašu koja osigurava dobre količine meduna", pojašnjava Zanoškar koji na upit koliko ljudi radi sve te poslove kaže kako je u potpunosti riječ o obiteljskom poslu: "Radimo ja, supruga Tatjana, starija kći Matija koja studira pravo te dvanaestogodišnja Lara, a pomaže kad treba i moja mama Mira i tast Josip koji i sam ima oko trideset košnica. Svako radi svoj posao, a često to znači sve moguće, od posla na terenu do marketinga i prodaje i to bez radnog vremena. Kad treba radimo i po 15 sati dnevno, ali ima i dana kad se odmaramo uz literaturu ili uživamo u šetnji šumom. Najintenzivniji dio posla odvija se od travnja do kolovoza, a ostali mjeseci vezani su uz prodaju i marketing. Svoje proizvode prodajemo isključivo sami. Prodajno mjesto nam je u Fužinama u Donjem Selu u našoj kući gdje je registrirana firma "Gorski" d.o.o. Budući da su Fužine turističko mjesto i budući da mi već imamo popriličan ugled, već to nam je sasvim dovoljno i brojni turisti, kao i naši stalni kupci, dolaze po naše proizvode. Uz to svoju Mednu kuću kao prodajno mjesto imamo i na Pagu odakle je podrijetlom moja supruga, a sudjelujemo i na raznim sajmovima gdje također uspijevamo prodati znatan dio svojih proizvoda. ■■

Riječ je u potpunosti o obiteljskom poslu - Tatjana i Damir Zanoškar

Simpozij o pčelarstvu u Opatiji

Doprinos razvoju pčelarstva na području Primorsko-goranske županije svakako će biti međunarodni znanstveni skup "III International Symposium on Bee Products. Annual meeting of the International Honey Commission (IHC)" koji će biti održan od 28. rujna do 1. listopada 2014. godine u Milenij Grand hotelu „4 opatijska cvijeta“ u Opatiji. Dr.sc. Dražen Lušić, dipl.san.ing., predstavnik predlagatelja inicijative i član IHC-a ističe kako ovaj Simpozij predstavlja krovno okupljanje znanstvenika i eksperata s pet kontinenta te da se trenutno intenzivno radi na pripremi organizacijske i financijske konstrukcije cijelog projekta u kojem su jednako značajno zastupljeni njegov znanstveni (III International Symposium on Bee Products) i njegov poslovni aspekt (Annual Meeting of IHC, 2014). "Vjerujemo da će Simpoziju nazočiti najmanje 300 sudionika, većinom iz Europe, ali i iz drugih prekomorskih zemalja. On se održava svake dvije godine u drugoj zemlji, pa naše domaćinstvo zasigurno predstavlja buduću referencu za eventualne slične projekte u budućnosti", smatra Lušić.

Postrojenje za proizvodnju meda

Rijeka

Giro d'Italia mi je najdraži i najteži

Napisao: Boris PEROVIĆ
Snimio: Damir ŠKOMRLJ

Već sam se u životu naputovao, najradije bih bio doma čim više jer ponekad više ni ne znam gdje mi je kuća. No, navikao sam već na takav život i ritam, ne smijem se žaliti. Naravno da svakodnevno treniram i kad sam doma. Uvjeti su kod nas jako dobri, ima dosta uspona, na Učku, i na Platak

Robert s mladim uzdanicama riječkog biciklizma Matijom Kvasinom i Mateom Frankovićem

Robert Kišerlovski predvodi skupinu na svom prvom nastupu na Giro d'Italia 2010. godine, u talijanskim Alpama

Biciklizam je nedvojbeno jedan od najzahtjevnijih sportova, napori što ih ulažu biciklisti na utrkama, pogotovo na usponima, teško su usporedivi s bilo čim u svijetu sporta. Uspjeti u biciklizmu može se samo uz izuzetnu upornost, oni najbolji moraju praktički svakodnevno odvoziti barem stotinjak kilometara kako bi bili spremni za iskušanja što ih čekaju na najtežim etapama. Jedan od pripadnika biciklističke elite već je nekoliko godina Riječanin s kostrenskom adresom Robert Kišerlovski, vrlo cijenjen u najboljim svjetskim ekipama. Vrlo mlad, sa samo 23 godine, debitirao je na jednoj od triju najvećih utrka, španjolskoj Vuelti 2009. godine, a od tada je bio zapažen na Giro d'Italia osvajanjem desetog mjesta 2010. godine te stalnim plasmanima među 15 najboljih. I ove godine cilj mu je Giro, ponovo će biti kapetan svoje momčadi Track Factory, a zimske mjeseci koristio je za kvalitetnu pripremu pred sezonu.

– U potrazi za dobrim uvjetima najviše smo bili u Španjolskoj, ove zime smo bili na Mallorci i na Tenerifima. Kad zagrije, onda smo drugdje po Europi, u brdima. Već sam se u životu naputovao, najradije bih bio doma čim više jer ponekad više ni ne znam gdje mi je kuća. No, navikao sam već na takav život i ritam, ne smijem se žaliti. Naravno da svakodnevno treniram i kad sam kod kuće, kad nisam s ekipom. Ovdje kod nas su uvjeti jako dobri, ima dosta uspona, na Učku, na Platak, samo je bitno da me vrijeme posluži – govori Robert.

Volim voziti u brdima

Robert se ozbiljnim biciklizmom bavi već 15 godina, a deset je u profesionalnim ekipama, od svoje 18. godine.

– Da, i već sam šestu godinu u najboljoj kategoriji. Računam da mogu još 12-13 godina bez problema voziti na vrhunskoj razini, primjerice, prošle godine je moj tadašnji timski kolega Chris Horner s 42 godine pobijedio na Vuelti.

Na Giro ste nastupali svake godine osim 2012. Nekoliko puta čak i vodili u pojedinim etapama, a etape završavali među pet najboljih.

– Danas sam u drugačijoj situaciji nego recimo na svom prvom nastupu na Giro 2010. godine. Onda sam radio za druge, imao sam praktički „mozak na paši“, što je u jednu ruku bilo dobro, a bio sam i anonimniji pa me suparnici nisu toliko gledali. Sada svi znaju što mogu, nitko me neće

pustiti da pobjegnem. Zato moram biti pun snage, da se uspijem izdvojiti kada budem u prilici. Lani mi Giro nije odgovarao, pogotovo kad su zbog lošeg vremena maknuli sva brda, sve što sam stekao izgubio sam na kronometru. Na kraju sam bio na 13. mjestu, a da su ostala predviđena brda, završio bih vjerojatno među sedam najboljih. Zato sada radimo puno na kronometru, mislim da smo već dosta napredovali.

Brda su vam najjača strana, odakle ta sklonost prema usponima?

– Prije svega, moje fizičke predispozicije su takve da sam bolji penjač. Da sam deblji i viši, ne bih bio tako dobar u brdima. Osim toga, volim voziti u brdima, upravo zbog toga me biciklizam i privukao. Gledao sam Marca Pantanija kako vozi na usponima, on mi je bio uzor kad sam počimao karijeru.

S obzirom da je pokojni Pantani kasnije uhvaćen u dopingu, u tom segmentu Robertu nije bio uzor.

– Ni slučajno, daleko sam ja od toga. Nikad nisam ništa probao od nedozvoljenih sredstava, niti me to privlači.

Loša iskustva s padovima

Ove godine Giro završava u Trstu, imat ćete svoje navijače u posljednjoj etapi, razlog više da se ustraje do kraja u svojoj najdražoj utrci...

– Giro mi je najdraži upravo zato jer je najteži od tri velike utrke. A i imena sudionika su otkad ja sudjelujem bila jača nego na Touru. Giro je teži od Toura, rijetki su biciklisti koji su pobijedili na Touru i onda to ponovili na Giro, lani je to pokušao Bradley Wiggins pa nije uspio. Obrnuto je bilo više slučajeva, pobjednici Gira su češće pobjeđivali na Touru. Tour je opasan jer se svi guraju, vozimo jedan na drugome, pa ima puno padova, tko ne padne, taj je srećković.

Nažalost, s padovima imate loša iskustva. Padali ste na Vuelti i na Giro, a na Touru vas je 2012. godine bizarna nesreća izbacila iz daljnje utrke i zatvorila vrata Olimpijskih igara u Londonu.

– Pomagao sam klupskom kolegi koji je pao, Slovincu Janezu Brajkoviću, kad je na nas naletio Amerikanac Levi Leipheimer. To mu nije prvi put da je tako rušio druge bicikliste, nije nimalo korektan vozač. Zbog njega sam propustio Olimpijske igre, a za njih sam se posebno spremao, bio bih u dobroj formi u Londonu. Vidjelo se na tom Touru kako napredujem, dva dana prije

nesreće završio sam etapu među pet najboljih, a još je bilo dosta brda pred nama.

Promijenili ste nekoliko ekipa, od Liquigasa, preko Astane do američkog Radio Shacka prošle godine i odmah dobili status vođe momčadi na Giro.

– Ništa se nije promijenilo u mojem statusu u ekipi koja se od ove godine zove Track Factory. Prezadovoljni su sa mnom, opet ću biti kapetan na Giro. Već su lani pokazali koliko me cijene kad su mi dali vodeću ulogu. Za ovu godinu smo se dogovorili da ću sam izabrati tko će voziti uz mene. U ekipi su od većih imena još Švicarac Fabian Cancellara, on je za klasične utrke, i braća Frank i Andy Schleck iz Luksemburga, oni će voziti na Touru.

Doping me ne zanima

Ta ekipa je nekad bila povezana s Lanceom Armstrongom, sudionikom najveće dopinske afere u biciklizmu.

– Nije u to doba samo Armstrong bio u raljama dopinga, on je samo najpoznatiji akter. Cijeli naš sport je bio obuhvaćen tim zlom, ali i drugi sportovi su imali takve probleme. Biciklizam je nažalost bio posebno istaknut i posebno napadan jer međunarodna federacija ne štiti bicikliste. Kod nas se već godinama pokušava sve staviti na red, ali potpunog reda nikad neće biti, uvijek će postojati neki koji će pokušavati varati.

Kontrole su danas rigorozne, pravila su takva

da je teško ostati neotkriven, a u Armstrongovo vrijeme nije bilo toliko kontrola.

– Stalno nas kontroliraju, dolaze mi u kontrolu čak i kad sam kod kuće, moram tri mjeseca unaprijed prijaviti gdje ću boraviti u kojem trenutku. Ali to prihvaćam kao dio svog sporta, ne uzbuđujem se previše jer znam da mi ne mogu ništa naći niti me te stvari zanimaju.

Kako se brani od zaražene hrane? Poznat je slučaj Alberta Contadora koji je izgubio osvojeni naslov na Touru zbog neznatno povišene razine jedne zabranjene tvari, a branio se da je jeo zaraženu govedinu.

– To je zaista moguće, moramo paziti što jedemo, iz ekipe nas posebno upozoravaju da ne jedemo bilo kakvo meso. Istina je da primjerice u Meksiku i Kini tove životinje s tim preparatima da brže rastu, tako da ako tamo pojedete meso možete biti pozitivni na testu, bilo je takvih slučajeva.

Rijeka je poznata po vrhunskim biciklistima, nakon Vladimira Miholjevića sada je Robert riječki predstavnik među profesionalcima.

– Teren je ovdje brdovit, pa i zato imamo dosta dobrih biciklista, ali važni su i ljudi koji su znali učiti mlade. Moj tata Eduard je trener koji je i mene privukao u biciklizam, moj brat Emanuel je bio istaknut prije mene, od Miholjevića sam mogao dosta naučiti. Dolaze i mladi, poput Josipa Rumca ili Matea Frankovića. ■■

Robert Kišerlovski danas je među 15 najboljih biciklista svijeta

Dugoprugaški počeci

S obzirom na obiteljski biciklistički pedigree, Robertov izbor sporta ne čudi, ali zanimljivo je da je počeo karijeru kao atletičar.

– Ponekad mi je žao što nisam ostao u atletici jer sam i tamo bio dobar, a puno je manje mučenja nego u biciklizmu. Nastupao sam većinom na dugim prugama, imao sam dobre predispozicije za te discipline. Ali u atletici je kod nas još veći problem nego u biciklizmu, još su manje šanse za veći međunarodni uspjeh.

Konoba Galija
Frankopanska 38,
51500 Krk
Tel. 051/221-250

Središte krčkog svijeta

Galija je jedan od rijetkim krčkih restorana koji nikad ne zatvara svoja vrata. Njenu domaćinsku atmosferu i zajedništvo najbolje ocrtava činjenica da svi zaposlenici te krčke konobe i pizzerije u njoj rade dulje od desetljeća, neki i od samih početaka

Napisao i snimio:
Mladen TRINAJSTIĆ

Šurlice sa šparogama i škampima (na bijelo)

Tijesto za šurlice spraviti od brašna, jaja, ulja, tople vode i soli. Umijesiti, ostaviti tijesto da odmori, a potom uz pomoću "žbica" od tijesta izrežanog na male komadiće izraditi duguljaste valjkaste oblike. Šurlice kuhati al dente te ih sljubiti s umakom koji se spravlja na maslinovom ulju, na kojem se poprži meso repova škampa. Dodati divlje šparoge, češnjak, malo peršina i bijelog vina. Umak podliti ribljim temeljcem ta ga završiti dodavanjem napola skuhanih šurlica. U jelo dodati sasvim malo vrhnja, a nakon što se sve poveže, završiti ga dodavanjem malo maslaca, maslinovog ulja, vina te ribanog parmezana.

Da frekventna lokacija ne mora biti ključan element uspjeha u ugostiteljstvu vjerojatno najbolje svjedoči primjer krčke konobe i pizzerije "Galija". Ta otočanima ali i posjetiteljima otoka Krka dobro znana gastronomska adresa izrasla je u pravi otočni brand, i to unatoč činjenici da je locirana u krčkoj starogradskoj jezgri, tik uz kompleks osnovne škole, na mjestu do kojega, istina s dobrim razlogom, ljubitelji dobrog ića i pića moraju protegnuti noge šećući kroz uske i slikovite krčke kale.

- Činjenica da smo danas tako prepoznati i posjećeni najbolji je dokaz kako je za uspjeh u poslu kojim se bavimo presudan predani rad i trud odnosno da se za mjesto pod suncem ugostitelji trebaju znati izboriti ponajprije kvalitetom onoga što nude, prenijela nam predstavljajući Galiju njena vlasnica - Vesna Sedlar Žužić. Podjećajući se na početke rada te krčke konobe i pizzerije Sedlar Žužić, zajedno s dugogodišnjim voditeljem "Galije" Tomislavom Žužićem, sjetila se daleke 1991. godine kad je taj

Krčka konoba i pizzerija "Galija" nalazi se u krčkoj starogradskoj jezgri

objekt krenuo s radom, i to najprije kao omanji bistro stiješnjen u prostoru od kojih 30-tak kvadrata. Malo, pomalo, rasli smo i razvijali se te smo 1996. godine ovdje započeli s ponudom hrane, najprije one jednostavnije i brze, ističe voditelj Galije nastavljajući kako je malo potom spomenuti ugostiteljski objekt proširen i skladno uređen, u gabaritima u kojima posluje i danas.

Kruščići iz krušne peći

Malo se koji, ako ijedan, otočni ugostiteljski objekt može pohvaliti kapacitetom kakvim mi danas raspolazemo, i to unutar starogradske jezgre, kaže ponosna vlasnica dodajući kako Galija bez ikakvih problema može ugostiti i do 160 gostiju što otočani često koriste, posebice prigodom različitih slavlja, vjenčanja i drugih prigodnih okupljanja. Tradicija i ime koje smo izgradili obvezuje nas pa tako ništa u svom poslovanju ne prepuštamo slučaju, dodaje voditelj Tomislav ističući kako Galija nudi izuzetno bogat i raznovrstan jelovnik. Obzirom da smo krenuli kao pizzeria, taj segment ponude držimo bitnim i danas, iako pizze sad čine tek trećinu našeg menija. U ponudi sad ipak dominiraju kvalitetnija i ponešto složenija jela

Voditelj Galije Tomislav Žužić i vlasnica Vesna Sedlar Žužić

Galija je poznata po svojim slasnim pizzama iz krušne peći

iz naše kuhinje. Uz više desetaka različitih i maštovitih pizza te niza hladnih i toplih predjela, u ponudi već dulji niz godina imamo i čitav niz mesnih i ribljih jela. U svakodnevnoj ponudi su i juhe, različite buzare i slične delicije, sva sila specijaliteta s roštilja ali i tjestenina te rižota.

Ono što mnogi naši gosti cijene i vrednuju jest krušna peć iz koje izlaze sve naše pizze ali i kruščići po kojima smo, uz sve ostalo, postali prepoznatljiviji, naglašavaju naši sugovornici.

Domaće delicije

U red aduta po kojima Galija "iskače" spadaju i riblja jela, posebice ona bazirana na svježoj domaćoj ribi na kojoj se ondje inzistira, posebice u vansezonskom periodu kad je, priznaje Tomislav, znatno lakše i jednostavnije doći do kvalitetne jadranske ribe. Ne smijemo zaboraviti ni deserte, naše dnevno svježe kolače kao i ostale slatke delicije na kojima smo, posebice unatrag posljednjih nekoliko godina, posebno poradili. Jela u ponudi, kaže nam Žužić, prilagođavaju se sezonskim razdobljima i dostupnim sezonskim namirnicama pa je tako upravo ovih dana u Galiji "aktualna" bogata ponuda jela na bazi zamamnih divljih šparoga. Jednako tako, ne zaboravljamo ni sve one naše tradicionalne domaće gastro delicije poput krčkog pršuta, kvalitetnog domaćeg sira, maslinovog ulja i vina koje redovito "uklapamo" u ponudu. Sve što radimo, činimo u skladu s onim što naši posjetitelji od nas očekuju. U zimskom periodu, kad nas posjećuju upravo domaći gosti, spremamo i različita gotova domaća jela poput paštica, šnicla u saftu, sarmi... Ne trebamo posebno podjećati da, kao pravi Boduli, u stalnoj ponudi imamo i šurlice, kako s gulašom tako i one spravljene u raznim inventivnijim umacima - sa šparogama, škampima i sličnim jednako ukusnim "dodacima".

Otvoreno cijele godine

Galija je jedan od rijetkim krčkih restorana koji nikad ne zatvara svoja vrata. Tome što oduvijek, bez odmora, radimo svakog dana i to tijekom cijele godine možemo zahvaliti i postignuće da se možemo pohvaliti širokim krugom stalnih ili barem češćih gostiju. To što svi znaju da će kod nas, kad god nas posjete, uvijek naići na otvorena vrata i da će se, bilo ljeta ili zima, u nas uvijek dobro i po pristupačnim cijenama najesti element je koji nas čini prepoznatljivima jednako

Domaći kruščići iz krušne peći, prepoznatljiva su i omiljena "pratnja" ukusnih i bogatih jela

kao što naši gosti vole i cijene ugodnu, domaću atmosferu kojoj uvelike pridonose svi naši stalni zaposlenici, njih četrnaestero. Spoznaja da vas u Galiji uvijek čeka vama poznati konobar, da su pred krušnom peći uvijek isti, provjereni pizzaioli a u kuhinji isti iskusni kuhari također ima svoju težinu tako da kod nas nitko, ili malo tko, dolazi "na nepoznato", zaključuje Vesna Sedlar Žužić naglašavajući kako Galijinu domaćinsku atmosferu i zajedništvo možda najbolje ocrtava činjenica da svi zaposlenici te krčke konobe i pizzerije u njoj rade dulje od desetljeća, neki čak i od samih početaka njenog rada. Naša su vrata uvijek i svima otvorena, čak i u ljetnim mjesecima kad se pred Galijom nerijetko čeka na red za ulazak, ustvrđuje Tomislav dodajući kako će posjetitelji, bez obzira kad ih put dovede u "presajni grad Krčana", ondje uvijek naići na toplu, intimnu i ugodnu atmosferu. ■■

Kao pravi Boduli, u stalnoj ponudi imaju i šurlice, kako s gulašom tako i one spravljene u raznim inventivnijim umacima, sa šparogama, škampima...

Fritule

Pjenasto istući jaja i šećer, dodati jogurt, vanilin šećer, naribanu limunovu koricu i rakiju (koja je jako bitna da se fritule ne "napiju" ulja). Tijekom mješanja dodavati brašno i prašak za pecivo. Nakon 5 do 10 minuta "stajanja" dobivena se smjesa žlicom ubacuje u vruće ulje. Ako je tijesto dobro napravljeno, fritula se sama okreće u ulju.

Mi na Zlobinu se obraćamo *na valcer*

Razgovarao: Boris PEROVIĆ
Snimio: Petar FABIJAN

Koga god da se pita ki je najpoznateji Zlobinjarac, si će reć – Alen Polić. Bez obzira ča za tu titulu ima „konkurenciju“ va aktualnomu gradonačelniku Bakra i saborskomu zastupniku Tomislavu Klariću, Alen je va naše županije, a i puno šire, prva asocijacija na Zlobin. Alen kanta, pobjeđiva na MIK-u, čuva glazbenu i saku drugu baštinu svoga mesta, ali i celoga Primorja, organizira festival Jabuka ki na Zlobin dovuče duplo više publike nego ča Zlobin ima ljudi. Iako je od mićeh nog bil va dodiru s muzikon, kantati nastupat je počel relativno kasno, s 18 let, kad je došal va Putokazi.

1

Kad je Alen Polić postal Alen Polić kakovoga danas poznamo? Kad je odlučil da će muzika bit njegov životni poziv?

– Mene su Putokazi prominili aš ja san bil toliko sramežljiv do te mere da je mene bilo sran poč kupit karticu na kiosku. To je najvjerojatnije utjecaj miće sredine ko ča je Zlobin. Nas je bilo šest va razredu i si paze na sakoga, niš ti se ne more dogodit. I onda san došal v Riku va peti razred, va jedan sasvim drugi svit kade san se ja zaprl. I nikako se nisam mogal otpriti, se dok nisan počel pivat va Putokazi. Ja se prvih nastupi ni ne sjećan jer san imel takovu tremu da je to bilo za ne verovat. Međutim, sedan let san bil tamo, tih sedan let je meni bilo najlipših va životu. Putokazi su škola ne samo za ponašanje na sceni, ne samo za pivanje, nego i za to kako treba funkcionirat va životu. A poslje je se nikako došlo samo od sebe. Ja san odavik jednostavno slušal se ča se događalo oko mene. Moji prvi susedi bili su braća Jož i Tonče, ki su z manun pivali „Žažaru“ na MIK-u. Oni bi bili posle obeda pivali na tanko i debelo, to više niki danas tako ne dela. „Žažara“ je

sačuvala del tradicije, i kroz samu pjesmu, i kroz video ki je napravil Igor Modrić. Važan je i film „Selo koje priča samo onima koji ga znaju slušati“, more ga se pogledat na YouTubeu, autor je isto Igor Modrić, a scenario je napravila Slavica Mrkić-Modrić. Tako da san ja u biti Mrvino i Igorovo dite, da ni bilo njih, ne bi bilo ni mene jer su oni videli da tamo niki Zlobinjar nič proviva, ajmo mu pomoć. Došal je i CD „Žažara“, odavno je to prestala bit moja priča. Na ton celomu putu san upoznaval ljude ki su se z manun povezali ne samo poslovno, nego i prijateljski. Osim Igora i Mrve tu su Karmen Bosnić, Ines Prajo, Arijana Kunštek, Tihomir Preradović, Robert Pilepić, Serđo Salečić, Radovan Tadej. Ja ne volin kad se to zove glazbena karijera jer ja da ganjan karijeru imel bin neke komercijalnije pjesme. Ja to volin nazvat glazbeni put jer mene to se oblikuje za daljnji rad.

2

Po nastupima na MIK-u postal ste poznat široj javnosti. Razvili ste specifičnost i va pjesmami, i va scenskin nastupima. Otkuda suradnja s etno skupinami, z ovoga kraja, ali i s Ukrajinkama s kima ste i pobijedil?

– Mislin da su prošla vrimena kad je bilo dovoljno zic na pozornicu i otpivat. Mora tu bit prisutna kompletna priča, kompletna scenografija, garderoba. Onda si čoviku interesantan. Ja svoj glazbeni put volin delit na dva dela: do 2006. kad su bile aktualne pjesme s CD-a „Žažara“, a onda gre jedna faza ka je više felinijevska. Zač Fellini? Autorice mojih pjesama, Ines Prajo i Arijana Kunštek, dobro poznaju tu moju zlobinsku notu. Na Zlobinu se se obraća „na valcer“, i kad je najteže ljudi reću gremo zapivat ili zatancat. Va tomu novomu bloku mojih pjesam more se prepoznat i mene i članove moje familije. Poanta nastupa na pozornici je bit drukčiji, pa i s tin ča vavik nikoga sobun dopeljini. Rika je po strukturi stanovništva jako šareni grad i meni se to dopada jer ljudi ki su tu došli drže svoji običaji kroz folklor, pivanje, izložbe. Ja san i danas član ansambla Kaljina, bil san s njimi i va Ukrajini. Kad san počel delat s njimi, onda su Ines i Arijana rekle ajmo iskombinirat neku pjesmu ka će bit čakavsko-ukrajinska. Toga na MIK-u još ni bilo. Zajedno je to dalo rezultata jer su te žene dovoljno smjele i lude ko ča san i ja da se usude obući one šare halje i napraviti na pozornici vatromet. Poanta sega toga je razveselit sebe, razveselit ljude i sačuvati komadić tradicije, čigova god ona bila. Na MIK-u san dosad nastupal s Jabukun sa

Zlobina, Ukrajinkami iz Kaljine, Mladenon Kušecon, KUD-on „Eugen Kumičić“ s Križišća, Jož i Tonče su Zlobinjarci, moja nona Ruža isto Zlobinjarka, bile su Riversice, bila je i Rubi Montanari Knez s Križišća.

3

Predsjednik ste Eko-etno udruge Jabuka ka se bavi očuvanjem zlobinjarke baštine. Kade je ta čarobna škatulica od kuda se to zimlje?

– Jabuka postoji od 2007. Moj prvotni cilj je bila organizacija festivala Jabuka ki je početka putoval, bil je i v Riki, i va Bakru, va Omišlju, va Triblju. Va to doba je i financijska situacija bila bolja, pa smo si mogli dopustiti zvati gosti z Makedonije, Italije, Vojvodine. A kad je bilo se teže, Jabuka je jednostavno odselila na Zlobin kadi je i posađena u biti. Tu je zaživela va jednen drugen ruhu, ali baš va onen ruhu va komu i triba bit, va našemu „ča“. Nastupaju pjevači iz ovoga kraja, većinom MIK-ovci, ali došla mi je i jedna Maja Blagdan. Festival ni natjecateljskog karaktera, ne dile se nagrade. Nakon festivala napravi se raskošan domjenak, va bivše oštarije „Na Fili“. Vavik se uz festival nasloni i nekakova izložba etno-etno proizvoda. Druga Jabuka je osim festivala delala i serijal „Jabuka, o“ ki je hodil jedanput mjesečno na lokalnim TV postajami, delali smo ga Igor Modrić i ja. Govorel je o tradiciji i običajima, napravljeno je sedan nastavki, bili su igrano-dokumentarni. A kade je ta čarobna škatulica puna baštine? Mrva mi je jedanput rekla jednu vrlo važnu rečenicu: „Ki poslušaj, ta i čuje“. Ja san vavik na Zlobinu bil okružen sa starijom ekipom i jednostavno san poslušal se oko sebe. Kad su Jož i Tonče prvi put pivali na tanko i debelo cela sala je umirala od smiha, a ja san ostal „zabetoniran“, mene je to fasciniralo, to je bilo tako iskonski. Moja nona Ruža je celi život bila vedroga duha, na se je imela nekakovu kanconeticu, štorijicu ili rečenicu. Onda nekakove dječje brojalice, ke su greze, pravo po primorsku, se mi je to arhivirano va glavi, možda je to nekakov moj plač za djetinjstvom. Ja san uspjel motivirati ljude oko sebe da zvučin iz njih ono najbolje ča čuvaju. Kad jedno selo od tristo ljudi ko Zlobin ima jedan celi CD i film i serijal Jabuka, zamisli samo ča onda more jedan grad, ča more županija. Čudo... Triba samo opret prva vrata do sebe i ne gledat ki su ti ljudi nego kakovi su. Zlobin nima ne znan kakovu arhitekturu, ima zaješanu klimu, nima niš posebno osim ljudi. Kad bin moral napraviti spomenik na Zlobinu, napravil bin ga ili Zlobinjarci ili kravi ka ih je sih othranila.

4

Na MIK-u ste uz Kaljine pobijedil 2011. leta, više put bil drugi i treći, osvajal nagrade Beseda i Roženice. Dobil ste godišnju nagradu Grada Bakra 2003. i nagradu Županije 2011. leta. Koliko se te nagrade znače?

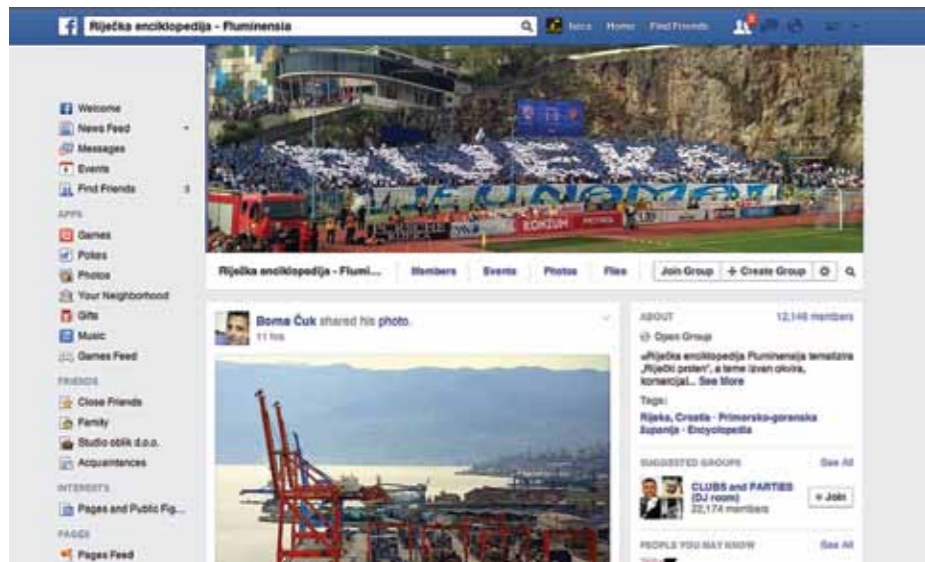
– Normalno da nagrada godi, to je priznanje da niki vrednuje tvoje delo. Ki god glumi neku skromnost kad mu se oda priznanje, to je lažno. Si smo mi na ego tripu, samo je pitanje koliko ki svoj ego more savladati i koliko ti ego stoji na putu mira i zadovoljstva. Ja san ko mići otel bit na pozornici, dogodilo mi se s 18 let. Onda san otel živit od toga, sad živin od toga. Va tomu vremenskomu odmaku treba promisliti ako je to ono ča se stvarno želi. Jer ona poslovice „pazi ča želiš jer bi ti se moglo dogoditi“ stvarno drži vodu.

Na Zlobinu i kad je najteže ljudi reću gremo zapivat ili zatancat. Kad bin moral napraviti spomenik na Zlobinu, napravil bin ga ili Zlobinjarci ili kravi ka ih je sih othranila

5

Pokretač ste grupe na Facebooku „ČA na CMC-u“. Ča je njezin cilj?

– CMC je Croatian Music Channel, a i to Primorje je va Croatiji, koliko god bilo šikanirano sa svih stran. Mi tu imamo potpuno zaprtu glazbenu scenu ka tako funkcionira. Logično je da kad već imaš ljubav za svoj kraj da želiš i da se te pjesme čuju. Zato san pokrenul tu grupu i va roku od leto dan je došlo va nju više od pet hiljad ljudi. Sa CMC-a su mi poslali mail i na Facebook grupu poruku da neka pošaljemo video spotove. Rekli su da ako postoji blok tambura, ako postoji kajkavski blok, da će oni staviti i čakavski blok. Ja san poslal svoja dva spota, možda je još ki poslao svoj spot, ali to ni dovoljno. Recimo, ovo leto MIK slavi pedeset let, pa puta dvajset pjesam, to je materijala i materijala. Tribali bi organizatori MIK-a, ali i Melodija Kvarnera, i Kvarnerića, i ČAnsonfesta, se pjesme s teh festivali sabrat i poslat. Jer si oni snose određenu odgovornost, bez obzira ča su to privatne priče.

Početna stranica Fluminensie

Riječka virtualna enciklopedija ima 12.000 suradnika

Posebnost ove riječke priče o razmjeni znanja jest u činjenici da se radi o otvorenoj grupi na društvenoj mreži Facebook, u kojoj svi članovi ravnopravno sudjeluju u kreiranju sadržaja. Grupa danas broji preko 11.800 članova, od kojih aktivno u raspravama sudjeluje nekoliko tisuća, dok ih stotine objavljuju materijale relevantne za riječku povijest, sadašnjost i budućnost

Gdje je radio kirurg Anton Grossich, prvi čovjek na svijetu koji je 1907. godine uveo korištenje jodne tinkture pri kirurškim operacijama? U kojem gradu je prvi puta u svijetu snimljen metak u letu? A gdje je Al Capone navodno uložio svoje „krvavo zarađene“ novce u izgradnju nebodera? Odgovor na sva ova pitanja isti je – radi se o Rijeci, a sve te činjenice možda i ne bi bile poznate i tako lako dostupne javnosti da nije bilo Riječke enciklopedije Fluminensie, projekta u kojem sudjeluje stotine znanstvenika, zaljubljenika u riječku povijest i građana ovog grada, koji su zajedničkim radom ostvarili impresivnu bazu podataka i fotografija koje pričaju zanimljive i pomalo zaboravljene priče iz bogate riznice uspomena grada na Rječini.

Posebnost ove riječke priče o razmjeni znanja jest u činjenici da se radi o otvorenoj grupi na društvenoj mreži Facebook, u kojoj svi članovi ravnopravno sudjeluju u kreiranju sadržaja.

- Sama grupa i naziv potiče od Gorana Moravčeka koji je 21. srpnja 2011. godine otvorio grupu, a ja sam se uključila prvog dana. Nakon šest mjeseci, prepustio je administriranje grupe meni, a on ju je napustio jer je imao drugačiju koncepciju čitave priče. Ja sam pokrenula grupu prema svojim viđenjima, a to je da se proširi krug

administratora, tako da nas je sada 36, odnosno da se stvori što više krugova ljudi s istim pravima koji će motivirati jedni druge, pokrivati svoj dio, te sudjelovati u radu grupe i objavljivati faktografiju koja se tiče povijesti Rijeke, sadašnjosti Rijeke i eventualno iznositi ideje za budućnost Rijeke, kazala je Vedrana Spadoni, moderatorica grupe Riječka enciklopedija Fluminensia (REF), koja se može smatrati „prvom među jednakima“ u ovoj novoj, internetskoj „kolektivnoj svijesti“, odnosno „kolektivnoj memoriji“ grada i šireg okolnog područja.

Razni profili ljudi

Grupa danas broji preko 12.000 članova, od kojih aktivno u raspravama sudjeluje nekoliko tisuća, dok ih stotine objavljuju materijale koje smatraju relevantnima za riječku povijest, sadašnjost i budućnost.

- Otkako sam postala administratorica, pristupilo nam je nekih devet tisuća članova, vjerujem da smo jedna od najaktivnijih internetskih grupa na ovom području, aktivnost je zaista velika i protok informacija je impresivan. Pokrivamo sva mjesta koja povijesno gravitiraju našem gradu – od Suska i Paga, do Otočca i Labina na drugu stranu. Od stotina ljudi koji objavljuju, nekoliko desetaka je najaktivnijih, a imamo doista svakakve profile ljudi – od sveučilišnih profesora, preko „amaterskih povjesničara“ do zaljubljenika u ovaj kraj – a najbolja stvar kod ovakve grupe jest da svi oni razgovaraju na jednakoj razini, i samo argumentima. Meni osobno, među

Promocija grafita posvećenog Petru Peri Radakoviću, jedinstvenoj riječkoj sportskoj legendi, na prilazu Stadionu Kantrida

REF-ovci traže postavljenje spomen ploče na kuću na Trsatu u kojoj je sedam godina sredinom 19. stoljeća živio Ivan pl. Zajc sa svojom obitelji

najzanimljivijima su postovi Saše Dmitrovića, vlasnika antikvarijata „Mali neboder“ i autora niza publikacija i članaka o povijesti grada, Tee Perinčić, Željka Bartolovića... Scena je jako široka – imamo glazbenika, umjetnika, eto jedan od najznačajnijih administratora nam je kipar Zvonimir Kamenar koji ima beskrajno puno znanja, iskustva, lucidnosti. Okupljamo doista aktivne ljude, žive duhove koji imaju puno motivacije i kojima nije teško ulagati vrijeme na volonterskoj osnovi, jer ne zanima nas novac, nego nas zanima znanje i učenje iz povijesti, kazala je Spadoni.

Serijski grafita

U svojem djelovanju, REF je prešla izvan „virtualnih“ okvira i ostavila značajan trag i u „stvarnom svijetu“. Tijekom nešto više od dvije godine postojanja, njeni su članovi realizirali i brojne inicijative koje su imale velik odjek u javnosti, a jedna od prvih bila je serija grafita nazvana „REF-aj se“ posvećena osobama, događajima i pojavama iz riječke povijesti koje u „službenoj historiografiji“ grada često nisu dobile status adekvatan svome značaju. Sve je započelo s grafitom posvećenom podmornici Loligo - prvoj znanstvenoj podmornici u svijetu izgrađenoj baš u Rijeci 1914. godine - koji je otvorio seriju, a jubilarni deseti grafit trebao bi biti posvećen stotoj godišnjici izgradnje stadiona Kantrida i bit će predstavljen na zidu ispod atletske dvorane.

- Cilj nam je bio uvesti u kolektivnu memoriju grada neke momente koji su zaboravljeni i zapostavljeni. Nakon Loliga, drugi grafit bio je „Vjesnica mira“ u kojem smo prikazali ukrcavanje Augustinčićeve statue koja je išla pred zgradu Ujedinjenih naroda u New York, a grafit je nastao prema fotografiji Petra Čuča Grabovca. Prvi i treći grafit – posvećen Petru Peri Radakoviću, jedinstvenoj riječkoj sportskoj legendi - radio je Eduardo Filipović, dok je autor ostalih Edi Gustin. Radaković je jedna „tipična riječka priča“, čovjek koji je bio svjetski poznat zahvaljujući zlatnom голу protiv Njemačke u prvoj pobjedi tadašnje države protiv ove nogometne velesile, koji je umro na treningu na Kantridi s 29 godina,

Vedrana Spadoni, moderatorica grupe Riječka enciklopedija Fluminensia (REF)

Nisu samo virtualni - s jedne od akcija

a par mjeseci nakon što je umro dijete mu je izbrisano s popisa za darove Djeda Mraza što pokazuje brigu ovog grada koji „rado“ zaboravlja ljude. Četvrti grafit bio je „Profesori Baltazar-grada“ u koprodukciji s Mjesnim odborom Podmurvice, na kojem smo na podlozi Baltazar-grada kao paradigme Rijeke prikazali troje riječkih profesora – Radmilu Matejčić, Branka Fučića i Luju Margetića. Zatim su uslijedili grafiti „Volim Rijeku“, pa onaj posvećen državnoj himni čija je partitura napisana u Rijeci postavljen u Mihanovićevoj ulici, grafit Ivane Brlić Mažuranić u Lovranu, prvi grafit Borisu Iliću, osvajaču prve svjetske zlatne medalje za Hrvatsku, pa onaj posvećen braći Remu i Romolu Venucciju dok će deseti biti posvećen jubileju stadiona Kantrida, objasnila je Spadoni.

Mali komadi povijesti

No, osim očuvanju sjećanja na riječke velikane i značajne događaje, ekipa okupljena oko grupe

Političarima ulaz zabranjen

Kombinacija na kojima je REF izgrađen – kombinacija aktivizma, debate, edukacije i otvorene razmjene znanja – i dalje će ostati osnovna postavka grupe okupljene oko riječke virtualne enciklopedije. Svi materijali koji se objavljuju na stranicama grupe prolaze rigorozne provjere, inzistira se na navođenju izvora fotografija i podataka, no najveća provjera je međusobna kontrola stotina članova koji prate svaku objavu i redovito reagiraju na netočne informacije, dok one neproverene otvaraju rasprave koje se ne zaključuju sve dok se ne pronađe prava istina. Uza provjeru informacija, jedna od temeljnih postavki je argumentiranost stavova i izbjegavanje političkih čarki.

- Ne trudimo se biti politički korektni, ali se trudimo biti apsolutno nezavisni, i kritički nastrojeni. Dakle, svi su dobrodošli, ali politička promidžba je zabranjena na REF-u. Mogu sudjelovati članovi svih stranaka, sve dok se rasprave vode argumentirano, kazala je Spadoni.

Rijeka ima kompleksnu povijest i zato spomenici ne opstaju više od jedne vlasti - spomenik kralju Aleksandru na Sušaku između dva rata

Spašena volta dobar primjer je primjer stvari na koje želimo ukazivati, i sačuvati od zaborava

je platio, a s kojima se danas toliko ponosimo. Zaslužan je i za to što Rijeka može polagati pravo na prvi muzej u Hrvatskoj ikada, jer to je bio njegov muzej... Nekad je njegovo ime nosila ulica Partizanski put, a naš je prijedlog da se dio Partizanskog puta preimenuje po njemu – neka to bude Perivoj Lavala Nugenta, Prolaz ili Prilaz, svejedno, ali neka se njegovo ime pamti, poručila je Spadoni, kazavši kako je jedna od najvećih inicijativa i pokušaj očuvanja groblja Kozala od ideje izgradnje obilaznice koja bi uništila njegovu cjelinu i neprocjenjivu vrijednost. ■■

Oslikavanje bunkera u luci - evociranje ukrcavanja Augustinčićeve statue "Vjesnica mira" koja je postavljena pred zgradom UN-a u New Yorku

Riječka enciklopedija Fluminensia posvećena je i očuvanju vrijednih, a „nevidljivih“ gradskih spomenika kojima prijeti uništenje. Tako su u javnosti postali poznati po „buci“ koju su podigli oko volte na Trsatu, smještene pokraj Dvorane mladosti, na samom rubu zaštićene povijesne cjeline. U samo nekoliko dana prikupljeno je četrstotinjak potpisa s područja čitavog grada Rijeke s kojima se obratilo konzervatorima i Mjesnom odboru Trsat, predstavljajući inicijativu da se očuva volta stara preko dvije stotine godina koju su dijelom „odštemali“ susjedi, a dijelom ju je nagrizao zub vremena.

- Volta je jedan mali komad povijesti, mali biser lokalne kulture, a još uvijek čekamo odgovor restauratora na naš dopis kojim smo tražili da se stavi pod izvanrednu zaštitu i zaustavi moguće rušenje. Ta je volta dobar primjer stvari na koje želimo ukazivati, stvari koje su već pomalo zaboravljene. Recimo, jedan od ciljeva koje bismo htjeli ostvariti jest postavljenje spomen ploče na kuću na Trsatu u kojoj je sedam godina živio Ivan pl. Zajc sa svojom obitelji sredinom 19. stoljeća – što više se ljudi uključi u takve inicijative, to će nama biti draže, jer želimo pokrenuti stvari bez preuzimanja nekakvih zasluga. Većina ljudi misli da je živio u svojoj rodnoj kući, ali zapravo je to bilo u ovoj kući na Trsatu. Zaboravljaju se takve stvari, kao što se zaboravlja zasluga Lavala Nugenta, vrlo rijetke riječke ličnosti čije su kosti završile u zajedničkoj grobnici, a na njihovom mjestu u Trsatskoj gradini nikli su zahodi. Smatramo da se takvoj osobi u riječkoj povijesti treba dati barem mrvica zasluga, za sve što je postigao – oslobodio je grad od Francuza, i trajno zadužio grad obnovom trsatske gradine, jer da nema njega ne bi bilo ni ovih baziliska koje

36 administratora ima REF na Facebooku

“Mitomanija” se rješava otvorenom raspravom

- Zbog svoje ideološke povijesti Rijeka ima problema sa svojom memorijom, recimo kako vrednovati pojavu D'Annunzija ili Zanelle, to nije jednostavna priča. Tako je i s nekim vjerskim objektima, ali i znanstvenim i tehnološkim dostignućima, poput lansirne rampe Torpeda, pri čemu se sve te stvari gube iz kolektivne memorije vrlo brzo. Ima posebice problema sa svojim ljudima, jer teško da postoji ijedan spomenik nekoj znamenitoj ličnosti koji je preživio više od jedne vlasti. Rijeka je vrlo kompliciran grad kompleksne povijesti, i upravo otvorenom raspravom može se riješiti te neke „mitomanije“ koja ju okružuje. Ali, na dobrom smo putu – sve većom dostupnošću starih izvora informacija, uz sve veći broj ljudi koji sudjeluje u raspravama, postajemo sve svjesniji vrijednosti Rijeke koja je u mnogočemu bila značajna u čitavom svijetu, zaključila je Spadoni.

AUTOR: ANTRAKS	OPATUSKA ZENSKA KLAPA	MJESTO KOD ZADRA, RODNI KRAJ MIRKA MIČIČIĆA	OPATJSKI MASKARANI SPEKTAKL	PRUŽATI OTPOR, ODUPIRATI SE	PAROBROD (TAL.)	SIROTIŃJSKI DIO GRADA, NPR. U INDIJI	NEKADAŠNJA UPRAVNA JEDINIĆA, SREZ	KISIK		UZVIK NE-STRPILJENJA	LOŠI SAHISTI	OLIVER TWIST	OPATIĆA, ČASNA SESTRA	PRILOG: GŃIJO
GRAD U GORSKOM KOTARU									NALOG PSU DA DONESE LOVINU ODVJETNIK NOBILO					
RASTVARAĆ									NEPRO-FESIONALAC TENISAĆIĆA MIJAKIĆA					
ŽITELJ SMIFTOVE IZMISLJENE ZEMLJE MALIH LJUDI												DUBROVNIK		
TUMAĆ SNOVA (GRĆ.)										ORG. SPOJ PO REAKCIJI SLIĆAN FENOLU BELGIJA				
MAŠTALAC, FANTAST						VESTERIN S JOHNOM WAYNEOM I DEANOM MARTINOM								
"KELVIN"		FILM S. SPIELBERGA UREDAJ ZA POKRETANJE PLOVILA												VOZILA NA BALINJERADI
MONGOLSKI NOMADI, AVARI											BOJA U KARTAMA GLAVNA OPATIJSKA ULICA			
VISOKI ETIOPSKI DVORSKI DOSTOJANSTVENIK														
VOZILA NA BALINJERADI, ROMOBILJI														
SUVREMENI NAČIN ODJEVANJA (MN.)														
PJESMA UZVIŠENA SADRŽAJA						GLUMICA CLOSE							ITALIJA	
NADA SUBOĆIĆ						"GRAM"								
VOJNIĆKI LOGOR						"UMJETNOST OKA"								
SLAVINE, SPINE							KNJIGA MOLITAVA KOJE SE ČITAJU DANJU	GRAD U JUGO-ISTOĆNOJ TURSKOJ		"VOLT"	IVO GREGUREVIĆ			EGIPATSKI DRŽAVNIK, GAMAL ABDEL
GLUMICA PEET														
ZRAĆNI VRTLOG RAZORNE SNAGE									RETINOL, TIAMIN ILI PIRODOKSIN MAKEDONSKO NAROD. KOLO					
"INITIAL TEACHER TRAINING"						GL. GRAD JAPANA OD 710. DO 784. VLADIMIR NAZOR								
NOBELU														
PERZUJANKA														ONAJ KOJI TARACA, POSTAVLJA PLOĆE

Županijski upravni odjeli:

Ured Županije
Adamićevo 10/IV, Rijeka
T ++385 51 351-612 • F ++385 51 351 613
E ured.zupanije@pgz.hr, skupstina@pgz.hr
Pročelnik: Goran Petrc, prof.

Upravni odjel za proračun, financije i nabavu
Slogin kula 2/IV, Rijeka
T ++385 51 351-672 • F ++385 51 351-673
E proracun@pgz.hr, financije@pgz.hr
Pročelnik: Krešimir Parat, dipl.oec.

Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša
Riva 10/I, Rijeka
T ++385 51 351-202 • F ++385 51 351-203
E graditeljstvo@pgz.hr
Pročelnica: doc.dr.sc. Koraljka Vahtar-Jurković

Upravni odjel za zdravstvo
Slogin kula 2/II, Rijeka
T ++385 51 351-922 • F ++385 51 351-923
E zdravstvo@pgz.hr
Pročelnica: doc.dr.sc. Đulija Malatestinić

Upravni odjel za odgoj i obrazovanje
Slogin kula 2/I, Rijeka
T ++385 51 351-882 • F ++385 51 351-883
E obrazovanje@pgz.hr
Pročelnica: mr. sc. Edita Stilin

Upravni odjel za gospodarenjem imovinom i opće poslove
Slogin kula 2/V, Rijeka
T ++385 51 351-822 • F ++385 51 351-803
E imovina@pgz.hr
Pročelnica: Branka Ivandić, dipl.iur.

Upravni odjel za pomorsko dobro, promet i veze
Slogin kula 2/VI, Rijeka
T ++385 51 351-952 • F ++385 51 351-953
E pomorstvo@pgz.hr
Pročelnica: Nada Milošević, dipl.iur.

Upravni odjel za turizam, poduzetništvo i ruralni razvoj
Slogin kula 2/II, Rijeka
T ++385 51 351-260 • F ++385 51 351-263
E gospodarstvo@pgz.hr
Pročelnik: Gerhard Lempl, dipl.ing.

Upravni odjel za regionalni razvoj, infrastrukturu i upravljanje projektima
Adamićevo 10/III, Rijeka
T ++385 51 351-900 • F ++385 51 351-909
E razvoj@pgz.hr
Pročelnik: doc.dr.sc. Ljudevit Krpan

Upravni odjel za socijalnu politiku i mlade
Slogin kula 2/I, Rijeka
T ++385 51 351-922 • F ++385 51 351-935
E socijalna.skrb@pgz.hr
Pročelnica: Dragica Marač, mag.psych.

Upravni odjel za za kulturu, sport i tehničku kulturu
Slogin kula 2/I, Rijeka
T ++385 51 351-882 • F ++385 51 351-802
E kultura@pgz.hr, sport@pgz.hr
Pročelnik: Valerij Jurešić, prof.

Ustanove u kulturi i javne ustanove PGŽ

Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja
Muzejski trg 1, 51000 Rijeka
Ravnateljica: dr.sc. Tea Perinčić
T ++385 51 553 667, 553 666
F ++385 51 213 578
E pomorski-povijesni-muzej@ri.t-com.hr
W www.ppmhp.hr

Prirodoslovni muzej Rijeka
Lorenzov prolaz 1, 51000 Rijeka
Ravnateljica: dr.sc. Željka Modrić Surina
T: ++385 51 553-669
F: ++385 51 553-669
info@prirodoslovni.com
www.prirodoslovni.com

Ustanova Ivan Matetić Ronjgov
Ronjgi 1, 51516 Viškovo
Ravnatelj: Darko Cargonja
T ++385 51 257-340
F ++385 51 503-790
ustanova@ri.t-com.hr
www.ustanova-ronjgov.hr

Javna ustanova Priroda Ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode u PGŽ
Grivica 4, 51000 Rijeka
Ravnateljica: mr. sc. Sonja Šišić
T 00385-51-352-400
F 00385-51-352-401
info@ju-priroda.hr
www.ju-priroda.hr

Javna ustanova Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije
Splitska 2/II, Rijeka
Ravnatelj: prof. dr. sc. Mladen Črnjar
T ++385 51 351 772
F ++385 51 212 436
zavod@pgz.hr
www.zavod.pgz.hr

DOBITNICI NAGRADNE KRIŽALJKE IZ 33. BROJA ZIP-A

(pristiglo 521 koverti, dopisnica i razglednica)

Ručak/večera za dvije osobe u restoranu „Perun“ Mošćenice
Katica Mijatović
Giuseppe Carabino 2
51000 Rijeka
Bojan Kukuljan
Ede Jardasa 35
51000 Rijeka
Nikola Mudrović
Kralja Tomislava 43
Novi Vinodolski

Monografija Petra Trinajstića „Primorsko-goranska županija“
Luigi Satalić
V.Gortana 34 a
51554 Nerezine
Helleonora Vizintin
Vere Bratonje 26
51 000 Rijeka
Miljenko Pavišić
Stara cesta 6
47 300 Ogulin

Foto-monografija Ivce Tomića „Rijeka svijeta bez photoshopa“
Tereza Novosel
Lovorik 2
51 500 Krk
Tonka Frolja
Stari Grad 15
51 417 Mošćenička draga
Noa Jurešić
Pulac 63
51 000 Rijeka

Knjiga Borivoja Dovnikovića „Karikature“
Mirjana Prijčić
Mali dol 64
51241 Križišće
Hrvoje Martinović
Kvaternikova 70a
51 000 Rijeka

Rješenja traženih pojmova i vašu adresu (najjeftinije na dopisnici), pošaljite (ili osobno donesite) do 10. lipnja 2014. g na adresu:
Primorsko-goranska županija, Magazin „Zeleno i plavo“ (za nagradnu križaljku), Adamićevo 10, 51000 Rijeka
Izvlačenje dobitnika bit će 26. lipnja 2014. g na Kanalu RI u emisiji „Od mora do gorja – Županijske teme“, a rezultate objavljujemo u sljedećem broju.

Rješenja traženih pojmova iz prošlog broja:
Centralni mauzolej na Kozali WHITEHEAD; riječko gradsko groblje KOZALA; groblje kućnih ljubimaca LUKOVIĆI; stubište prema Kozali KALVARIJA; oluja koja je poharala Rijeku TEODOR; sportska dvorana Dinko LUKARIĆ

Nagrade za točne odgovore iz ove križaljke
3 ručka/večere za dvije osobe u konobi „Galija“ u Krku
3 poklon bona za kupnju eko-proizvoda u zadruzi „Zeleno i plavo“
5 foto-monografija Ivce Tomića „Rijeka svijeta bez photoshopa“
3 knjige Drage Kraljevića „Istranin u Rimu“
3 knjige čakavske poezije „Kad vruja zavruja“
2 knjige karikatura Borivoja Dovnikovića „Istočno od raja“
2 knjige Franje Deranje „Simultanka malog Mojsija“
10 nosača zvuka
10 fotomonografija PGŽ

Vid Marić
Čavalsko 1
51000 Rijeka
Knjiga Drage Kraljevića „Istranin u Rimu“
Biserka Lončarić
Štale 27a
51 253 Bribir
Zoran Smokrović
Kastavska cesta 23b
51 211 Matulji
Anka Buterin
Rtava fašizma 11
51 415 Lovran

Knjiga čakavske poezije „Duša zdola kamika“
Frida Kruljac
Labinska 5
51 000 Rijeka
Nika Rakoš
Viškovo 150b
51 216 Viškovo
Neda Stašić
Fiorella la Guarida 2
5100 Rijeka

Komplet promidžbenih poklona PGŽ
Miroslav Butorac
Korzo Vinodolskog zakona 21
51 250 Novi Vinodolski
Ozren Gallat
Čandekova 36
51 000 Rijeka
Dora Mrakovčić
Pomerio 27
51 000 Rijeka
Tihomir Kosanović
Franje Račkoga 13
51 326 Vrbovsko
Irena Simunović
Novo naselje 34,
Buzdohanj
51219 Čavle

Renata Lakotić
Gustilo 29
51301 Brod na Kupi
Damir Grgurić
Balokovićeva 63
10 020 Zagreb
Mladen Mihelčić
Slerne 2
51316 Lokve
Dragan Radović
Mihanovićeva 38
51 000 Rijeka
Marija Pavačić
Žminjska 9
51000 Rijeka
CD festivala „Kvarnerić 2013“
Ana Dobrec
M. Piškulića 5
51 000 Rijeka
Sabina i Tijana Andrejević
Lesišćina 14
52 426 Lupoglav (istarski)
Franjo Bartol
Branka Blečića 2
51000 Rijeka
Adam Filipović
Kosići 141
51500 Krk
Vesna Sobol
Ružić slo 84
51226 Hreljin
Draženka Kalem
I.G Kovačića 151
51314 Ravna gora
Ivan Mrakovčić
Gornja kala 2
51521 Punat
Laura Šegulja
Spinčići 255
51215 Kastav
Vesna Pleše
Drage Gervaisa 58
51000 Rijeka
Gordana Stanojević
Vozišće 18
51216 Viškovo

Na stubama

Tekst: Dragan Ogurlić
Ilustracija: Vjekoslav Vojo Radoičić

Čuvene Trsatske stube što vode prema crkvi Gospe Trsatske, kojih je po nekima točno 561, a po drugima nešto manje, pamte u ovih tri i pol stoljeća mnoge doživljaje.

Puk se često znao zavjetovati Majci Božjoj na Trsatu da ih izlijeći, očuva od nesreća ili im pomogne nešto dobro i plemenito učiniti. Uputili bi se pješke od kuće do crkve, a da bi zavjet bio uspješniji, nametnuli bi sebi neka ograničenja, poput onih koji su po stubama išli na golim koljenima.

Dvije su se primorske kume jednom odlučile zavjetovati Majci Božjoj. Do crkve će, naravno, pješice, i uzbrdo stubama, a u cipele će staviti grah. Dođe petnaesti kolovoza, blagdan Velike Gospe. Upute se one prema crkvi, jedna grabi dosta žustro, a druga za njom polako i pažljivo i na svaki neoprezniji korak tiho jaukne. Žuljaju je zrna graha u cipelama, a kad su se na Sušaku počele penjati prema crkvi imala je već žuljevite noge.

Druga kuma i dalje lako ide, pa je ova upita: “Kako to da tebe fažol ne žuli va postolimi?” Ona joj odgovori: “Draga moja, ja san se zavetovala Majki Božjoj da ću klast fažol va postoli, al nis rekla da će bit presan. Lipo san se vjuto rano stala i skuhalo ga!”

A jednom je, potkraj 19. stoljeća, oko mjeseca svibnja kada se pomorci spremaju obilježiti svoj blagdan, na Trsatskim stubama sjedio bogalj bez noge. Uz bogalja su bile štake, a pred njime klobuk, u kojega su pobožni prolaznici bacali kruh i novac. Bogalj se zahvaljivao i svima njima molio za zdravlje.

- Bog vam dao zdravlje i Majka Božja Trsatska!

Prolazio je tuda i obijestan Tvrtko, sin bogata pomorskog kapetana i brodovlasnika. Tvrtko je upravo jeo bijeli kruh, ali bogalju nije dobacio ni mrve. Još gore od toga, uzeo je pregršt kamenja pa ga bacio bogalju u klobuk.

Djeca, njegovi prijatelji u igri, vidjela su to i pohitala Tvrtkovo ocu, poznatom pomorskom kapetanu, da mu ispričaju što je napravio njegov dični sin. Kad je to čuo, otac se strašno razbjesnio. Sav je drhtao od jada i žalosti. Odmah je pošao na stube po onog bogalja pa ga poveo na objed. Kod stola ga je posadio na Tvrtkovo mjesto, dočim je Tvrtko morao sjediti na podu. A da kazna bude potpuna, metnuo je otac pred nemilosrdna sina zdjelu punu kamenja. I to bijaše onoga dana Tvrtkov objed.

Sredozemna medvjedica ponovo u Kvarneru

Tekst:
mr. sc. Marko Randić,
Javna ustanova „Priroda“

Sredozemna medvjedica jedina je vrsta tuljana u Sredozemnom moru. Prvi put je znanstveno opisana 1779. godine na temelju primjerka iz akvatorija otoka Cresa. U Jadranu postoji mnogo lokaliteta, osobito podmorskih špilja, koje su njeno omiljeno stanište i koji nose naziv po ovom morskom sisavcu. Danas je posvuda vrlo ugrožena i procjenjuje se da je na svijetu preostalo svega oko 350 - 450 jedinki.

U Jadranu je službeno zaštićena od 1935. godine, ali se nažalost progon sredozemne medvjedice nastavio i zadnja jedinka u Jadranu ubijena je 1964. godine. Otada se uvriježilo mišljenje da je ovdje izumrla. Posljednjih nekoliko godina ipak ima dobrih vijesti o njenom povratku, osobito u akvatoriju oko rta Kamenjak u Istri te u cresko-lošinjskom arhipelagu. Javna ustanova „Priroda“ bila je nekoliko godina uključena u projekt Monitoring sredozemne medvjedice koji vodi Grupa sredozemna medvjedica-Udruga za istraživanje i zaštitu prirode.